

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Waldorfská základní škola Dobromysl

zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Část 2 – Předmětová část

5. verze dokumentu platná od 1.9.2023

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

1	Začlenění průřezových témat	3
2	Hlavní vyučování.....	7
2.1	Český jazyk.....	7
2.2	Kreslení forem	28
2.3	Matematika	33
2.4	Hospodářství.....	48
2.5	Informatika	50
2.6	Komunikace a informace.....	55
2.7	Člověk a jeho svět.....	59
2.8	Dějepis	70
2.9	Občanská výchova	79
2.10	Fyzika	83
2.11	Chemie.....	92
2.12	Přírodopis	101
2.13	Zeměpis	108
3	Cizí jazyky.....	118
3.1	Anglický jazyk.....	118
3.2	Německý jazyk	128
4	Umění a pohyb	138
4.1	Hudební výchova	138
4.2	Umělecká hodina.....	147
4.3	Výtvarná výchova	147
4.4	Tělesná výchova.....	155
4.5	Eurytmie	171
4.6	Pracovní vyučování	177

1 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. Průřezová témata jsou realizována vesměs jako integrovaná součást vzdělávacího obsahu.

Vzhledem ke specifikům waldorfské pedagogiky výběr vhodného rozčlenění průřezového tématu do předmětů a ročníků určuje vyučující. Může se řídit doporučením uvedeném v ŠVP, v takovém případě nezdůvodňuje zařazení průřezového tématu, pouze jeho plnění zaznamená do třídní knihy a do přílohy třídní knihy. Po dohodě třídního a odborného učitele je možné průřezové téma plnit jiným způsobem, případně v jiném ročníku daného stupně. V takovém případě ŠVP vyučující plnící průřezové téma popíše navíc krátce v tematickém plánu. Tematické plány a jejich změny schvaluje metodická skupina.

Příloha třídní knihy postupuje se třídou do dalších ročníků, tak aby v rámci školní docházky byla tato témata splněna dle požadavků RVP. Nad plněním dohlíží metodická skupina.

Doporučené plnění průřezových témat v rámci plnění výstupů vzdělávacích oborů (vzdělávacích oblastí):

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Průřezové téma/Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA									
Rozvoj schopností poznávání		M				F			
Sebepoznání a sebepojetí			ČaP						OV
Seberegulace a sebeorganizace		ČaP						ČJL	
Psychohygiena	ČJL					Př	Př		
Kreativita	ČaP					D			
Poznávání lidí			TV					ČJL	
Mezilidské vztahy			VV					ČaP	
Komunikace			HV						
Kooperace a kompetice			HV			TV			
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		VV							OV
Hodnoty, postoje, praktická etika				ČaS					D
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA									
Občanská společnost a škola					ČaS				
Občan, občanská společnost a stát					ČaS			D	
Formy participace občanů v politickém životě					ČaS			D	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				ČaS					D
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH									
Evropa a svět nás zajímá					ČaS		Z		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Průřezové téma/Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Objevujeme Evropu a svět			ČJL			Z			
Jsme Evropané					ČaS				D
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA									
Kulturní difference					ČaS			CJ	
Lidské vztahy					ČaS		F		
Etnický původ					ČaS			Z	
Multikulturalita					DCJ			Z	
Princip sociálního smíru a solidarity					ČaS				D
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA									
Ekosystémy			ČaS					Z	
Základní podmínky života					ČaS				Ch
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				ČaS			F		
Vztah člověka k prostředí			ČaS						
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA									
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení								INF	
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					ČJL				
Stavba mediálních sdělení					ČJL			INF , ČJL	
Vnímání autora mediálních sdělení					ČJL				VV
Fungování a vliv médií ve společnosti								ČJL	
Tvorba mediálního sdělení								ČJL	
Práce v realizačním týmu			HV				HV		

Zkratky použité v tabulce začlenění průřezových témat:

Zkratka	Název předmětu
ČaP	Pracovní vyučování
ČaS	Člověk a jeho svět
Ch	Chemie
CJ	Cizí jazyk
ČJL	Český jazyk
D	Dějepis
DCJ	Další cizí jazyk
F	Fyzika
HV	Hudební výchova
INF	Informatika
M	Matematika
OV	Občanská výchova
Př	Přírodopis
TV	Tělesná výchova
VV	Výtvarná výchova
Z	Zeměpis

2 Hlavní vyučování

2.1 Český jazyk

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
5.4	5.4	6.95	6.4	6.4	4.2	4.2	4.2	4.2	47.35
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Český jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace, Informatika, Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	Mateřský (český) jazyk je naším základním nástrojem a výchozím bodem pro poznávání světa a pro mezilidskou komunikaci. Otevírá nám svět národní kultury s její osobitou mentalitou. Patříčná péče o něj je proto jedním z cílů vzdělání, neboť jazyk je důležitým prostředkem pro proniknutí a zvládnutí nejen všech vyučovacích předmětů, nýbrž mnoha oblastí života. Jazyková výchova respektující vývojové fáze dítěte a mladého člověka je významným žákovi pomáhajícím nástrojem sebepoznání a sebevyjádření, pomáhá mu zdokonalovat a rozvíjet jeho osobnost. Kultivací mluveného i psaného projevu se rozvíjí a kultivuje i myšlení a cítění žáka. Jedním z nejvyšších cílů waldorfské pedagogiky v oblasti péče o jazyk je vytváření živoucího vztahu mezi člověkem a slovem. Ten nespočívá pouze v porozumění významu slov, ale ve skutečném prožitku jazyka samotného. a jeho proniknutí na všech úrovních. Jde tedy jak o zvládnutí stránky významové a uchopení jeho struktury, tak o prožitek zvukové stránky jazyka, tj. barvy a kvality hlásek a jeho rytmických a melodických elementů. Jazyk úzce souvisí s pohybem, a to nejen s pohyby řečových orgánů, ale i s pohybovou aktivitou celého těla. Od raného věku je jazyk pro dítě nejdříve hrou se zvuky řeči, hrou plnou pohybu, hrou vnímání, napodobování. Dítě jinak pociťuje znění samohlásek (jako odraz svých vnitřních stavů), jinak znění souhlásek (jako odraz vnějších zvuků). Hravé zacházení s hláskami, tóny a rytmy řeči pak zůstává v člověku trvale,

Název předmětu	Český jazyk
	zjemňuje se tím a zvnitřňuje. se. Vytváří potom základ pro živé vnímání jazyka a tvůrčí přístup k řeči, z něhož vyvěrá například lidová slovesnost, poezie i próza. Obsah vzdělávacího oboru (předmětu) český jazyk a literatura lze v návaznosti na RVP pro přehlednost rozčlenit na • komunikační a slohovou výchovu • jazykovou výchovu • literární výchovu Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Předmět je vyučován z velké části epochově, od druhého ročníku i formou cvičných hodin. Náplň cvičných hodin a jejich rozložení v rámci všech epochových předmětů daného ročníku je v kompetenci třídního učitele. Český jazyk je součástí všech kombinovaných epoch, zejména na prvním stupni. V prvních třech ročnících je v rámci hodinové dotace Českého jazyka vyučováno Kreslení forem. V prvních dvou letech jako epochové vyučování, ve třetím ročníku jako cvičná hodina. Cílem předmětu Kreslení forem v prvních třech ročnících je zejména příprava žáků na krasopisné psaní, tímto předmětem jsou plněny některé výstupy předmětu Český jazyk. 2.1.1.1 Komunikační a slohová výchova Klade se důraz především na formu mluveného a psaného projevu. Žáci se učí pozorně naslouchat a výstižně a zřetelně formulovat. Poté, co zvládnou písmo, a dále na něm pracují, se učí číst s porozuměním, vyhledávat a zpracovávat patřičné informace, aby pak sami mohli srozumitelně formulovat svou analýzu, shrnutí, hodnocení a postoje. Žáci jsou vedeni nejen k formální a stylistické správnosti, ale i k tvůrčí práci s jazykem a k obsahové bohatosti a autenticitě. Každý žák si vytváří pod vedením učitele vlastní učební text ve formě tzv. epochového sešitu. Záznamy v něm jsou přehledem probraného učiva a proto je formě i obsahu epochových sešitů věnována velká pozornost od první třídy. Nahrazují totiž svým způsobem učebnice, které se na waldorfské škole používají spíše jen jako jeden z možných zdrojů informací, a to zpravidla až ve vyšších ročnících. Při tvorbě sešitů se žáci učí pracovat s estetickou úpravou textu a postupem času si též procvičují schopnost vhodného využití nejrůznějších slohových útvarů. Na začátku stojí důsledné vedení učitele, které směřuje k samostatnému zpracování učiva žáky ze strany žáků. 2.1.1.2 Jazyková výchova

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Český jazyk
	Žáci postupně objevují vnitřní i formální zákonitosti češtiny, osvojují si je a učí se je vhodně aplikovat. Studují gramatické struktury, pravopisná pravidla a osvojují si spisovnou podobu češtiny v porovnání s hovorovým jazykem, nářečím a s cizími jazyky. Tím se nejen učí kultivovaně vyjadřovat, nýbrž rozvíjejí své logické myšlení, schopnost porovnávání, třídění, rozlišování a zobecňování jevů. Český jazyk se tak stává nejen nástrojem pro získávání informací, ale i předmětem poznávání. Vzorem ve vyjadřování je žákům také kultivovaný projev učitele nejen v českém jazyce, ale i v ostatních vyučovacích předmětech. 2.1.1.3 Literární výchova Žáci se prostřednictvím příběhů vyprávěných učitelem a později i četby vžívají do dějů a do osudů postav pohádkových, mýtických, smyšlených i historických, čímž získávají formou obrazů živé povědomí o hodnotách, morálních zásadách a kulturně-historickém vývoji lidské společnosti. Příběh se tak stává který se jim stává nástrojem rozvíjení vlastní osobnosti a poznávání sebe sama i druhých. Český jazyk navíc není v literatuře již jen prostředkem k poznávání kultury vlastní, ale stává se prvním mostem k ostatním kulturám světa do té doby, než si člověk osvojí další cizí jazyk. Žáci si při práci s národní a světovou literaturou mohou uvědomit souvislosti, ale i rozdíly mezi kulturou ostatních národů a tou vlastní. Výuka literatury ale zdaleka nespočívá jen v poslouchání a čtení. Důležitá je praktická práce s nejrůznějšími literárními žánry (ne tedy jen jejich identifikace, nýbrž přímý prožitek), ať už se jedná o recitaci poezie, dramatizaci literárních textů či diskuse nad přečtenými díly. Zde se dá literární výchova těžko oddělit od slohové, protože žáci jsou také vedeni k vlastní tvorbě. Škola vytváří podmínky pro samostatnou tvořivou činnost žáků. Vydávají se například třídní nebo školní noviny s vlastními příspěvky a literárními pokusy, připravují recitační programy, divadelní představení apod. Je rozvíjena verbální i neverbální komunikace, spolupráce ve skupině, kultivuje se mluvený, psaný i pohybový projev, žáci vstupují do rozličných reálných i modelových životních situací, učí se vystupovat před diváky a reflektovat své zážitky. Skrze vlastní činnost žáci spějí k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit rozvoj jejich postoje a životních hodnoty a obohatit jejich duchovní život. Jazykové a literární vzdělávání ve škole se tak stává skutečnou dílnou humanity, lidskosti.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Český jazyk vyučujeme jako součást předmětu hlavní vyučování . Zejména na prvním stupni formou kombinovaných epoch všech vzdělávacích oblastí, tedy zejména českého jazyka, matematiky a člověk a jeho svět. Od první třídy vyučujeme hlavní vyučování také formou cvičných hodin, ve kterých převažují výstupy u českého jazyka.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Český jazyk
	V prvních třech ročnících je v rámci hodinové dotace českého jazyka vyučováno kreslení forem. V prvních dvou letech jako součást epochového vyučování, ve třetím ročníku jako cvičná hodina. Cílem předmětu kreslení forem v prvních třech ročnících je zejména příprava žáků na krasopisné psaní, tímto předmětem jsou plněny některé výstupy vzdělávacího oboru český jazyk. Na druhém stupni jsou epochy a cvičné hodiny více specializované. I když mohou plnit výstupy z jiných oblastí, nalezneme zde epochy a cvičné hodiny s převažujícím učivem českého jazyka. Ve vyšších ročnících mohou tyto hodiny učit odborní učitelé.
Integrace předmětů	• Český jazyk a literatura • Informatika • Člověk a jeho svět
Mezipředmětové vztahy	• Kreslení forem
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva. • Předkládá žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech. • Žáci jsou vedeni k systematickému vedení a ukládání informací. • Žáci jsou vedeni k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování. • Seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem. Kompetence k řešení problémů: • Žáci jsou vedeni tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy. • Žáci jsou vedeni k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení. • Žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání potřebných informací z různých informačních zdrojů. Kompetence komunikativní: • Žáci jsou vedeni ke spisovnému vyjadřování, rozlišování spisovné, obecné a nespisovné češtiny.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Český jazyk
	- Žáci jsou vedeni ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů, nabízí žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů. - Žáci jsou vedeni pomocí literárního i gramatického učiva k rozšiřování slovní zásoby
	Kompetence sociální a personální: - Vytváří příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy. - Žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.
	Kompetence občanské: - Seznamuje žáky s naším slovesným dědictvím a pomáhá jim vysvětlovat jeho význam. - Žák nachází literární vzory. - Český jazyk posiluje v žácích mravní citění a jednání. - Podporuje v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby.
	Kompetence pracovní: - Vede žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní. - Vede žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Český jazyk	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
vyvození hlásek velkého tiskacího písma		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
porozumění pokynům a výzvám učitele; jednoduché vzkazy a úkoly		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
osvojování schopnosti vyjádřit potřebu, prosbu a poděkování; odpovídání na dotazy a pokyny učitele; porozuměním pravidlům komunikace s učiteli a ostatními dětmi ve škole		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při rytmiizaci a recitaci, při zpívání písní; nápodoba učitele; využívá se rytmus, řečová melodie a takt; námětem jsou lidové pohádky, proměna ročních období, svátky		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	1. ročník	
důraz na správné dýchání, rytmus a melodii řeči		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
procvičování způsobů vyjádření v běžných situacích ve škole		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
převyprávění pohádek, příběhů a veršů; dramatizace; vyprávění vlastních zážitků a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
správné sezení a držení těla, uvolnění ruky a uchopení psacích potřeb; péče o školní pomůcky; čistota a úprava sešitů		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
psaní velkých tiskacích písmen a číslic (římských do XII, arabských do 100); vyvozování číslic z obrazů; opisování krátkých slov; procvičování forem		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
psaní tiskacích písmen, věcná úprava		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
vyprávění příběhu podle obrázkové osnovy		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
zvukovou a grafickou podobu slov se dítě učí poslechem, převyprávěním, dramatizací a reprodukcí vyprávěné látky; vyvozování velkých tiskacích písmen z kreslených a malovaných obrázků; aktivní kreslení forem a psaní		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
kultura mluveného projevu		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
recitace rýmů, veršů a básní, písně; námětem jsou lidové pohádky, říkanky, básně a rýmy a lidové hádanky; recitace průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
vyprávění a reflexe příběhů; spojení s pohybem a dramatizací		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
recitace básní, veršů a hádanek v pohybu s důrazem na rytmus, řečovou melodii a takt; odlišný rytmus při poslechu a vyprávění příběhů		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygienu		
Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní náladu mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích		

Český jazyk	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	2. ročník	
čtení textů psaných malou tiskací abecedou z vlastních čítanek psaných; čtení textů psaných do epochových sešitů		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
rozumí pokynům učitele a reaguje na ně		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
procvičování schopnosti vyjádření svých potřeb a reakce na potřeby druhých; porozumění a respekt k pravidlům chování ve třídě		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při rytmicizaci a recitaci, zpívání písní; námětem jsou bajky, příběhy o zvířatech a jiné		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
rozkládání slov na slabiky za pomoci rytmu; podpora dýchání, výslovnosti a zapojení neverbálních prostředků		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
Formulování vlastních potřeb při respektování pravidel komunikace s učitelem a ostatními dětmi.		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
převyprávění bajek a legend a jejich dramatizace; vyprávění vlastních zážitků a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
podpora samostatnosti v osvojování si zdravých návyků; udržování čistoty ve školních pomůckách		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
psaní malých tiskacích písmen celé abecedy a číslic pastelkou; opis z tabule; procvičování forem		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
tvorba vlastního krátkého textu v jednoduchých větách; psaní jednoduchého textu podle diktátu; kontrola a oprava pravopisu		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
vyprávění; dramatizace; práce s ilustracemi		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
psaní velkých a malých tiskacích písmen abecedy; psaní převyprávěných textů, samostatně čte svoje první psané nebo tištěné texty (první knížka/čítanka ke čtení); rozeznávání slov, slabik a hlásek; spisovná výslovnost; podobnost znělosti; slovní přízvuk		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
významy slov; práce s vyprávěnými texty a příběhy		ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souhrnná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu		ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
psaní velkých a malých písmen u vlastních jmen		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
druhy vět - oznamovací, tázací a rozkazovací - a modulace melodie výpovědi/věty podle záměru; interpunkce na konci věty		ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	2. ročník	
měkké a tvrdé souhlásky; velké písmeno na začátku věty; velká písmena u vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování		ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
recitace rýmů, veršů a básní; námětem jsou bajky a příběhy o zvířatech a legendy, básně, rýmy a hádanky; recitace narozeninových básniček; přednes básní dorovávajících roční dobu a slavnosti; přednes průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
dramatizace příběhů; prohlubování smyslu pro obrazy příběhu		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
vědomé odlišení literárních žánrů - pohádka, hádanka, říkadla; pojmy kniha, čtenář, divadelní hra, loutkové divadlo, herec aj.		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
práce s texty; vyprávění a reflexe; zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Český jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
čtení textů tiskacím i psacím písmem; čtení vlastních zápisů v epochových sešitech; hlasité čtení; společné čtení knih a časopisů; porozumění a vyprávění		ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
rozumí pokynům učitele a reaguje na ně		ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
procvičování schopnosti vyjádření svých potřeb a reakce na potřeby druhých; porozumění a respekt k pravidlům chování ve třídě		ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
procvičování výslovnosti při přednesu, recitaci, zpěvu a vyprávění příběhů k tématu vyučování		ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
procvičování správného dýchání a tempa řeči při přednesu a dramatizaci projevu; procvičování souvislého mluveného projevu		ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
procvičování vědomého mluvního projevu a poslechu, Rozpracování příběhů a rolí z epochálního vyučování. V návaznosti na epochální vyučování prozkoumání hodnot a vlastností v chování v běžných situacích.		ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
vyprávění vlastních zážitků a příběhů; důraz na časovou a dějovou posloupnost; popis mimořádné postavy, situace; jazykolamy; vyjádření hodnotícího postoje a přání		ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	3. ročník	
podpora samostatnosti v péči o školní pomůcky; péče o úpravu sešit		ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
Psaní správných tvarů psacího písma celé abecedy perem. Zaznamenává vývoj písma - práce s různými psacími potřebami. Procvičování forem. Krasopis.		ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena a slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
opisování textů z tabule do epochového sešitu, tvorba vlastního textu - převyprávění vlastních zážitků, textu ve spojitosti s epochami, dojmy z četby a odposlechnuté historky; psaní jednoduchého textu podle diktátu; kontrola a oprava pravopisu		ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
kreslení forem; vázané formy		ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh
zavádí se psací písmo (pokračuje procvičování tiskacího); důraz na pravopis a úpravu		ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
vyhledávání a třídění slov stejného, podobného a opačného významu; více významů jednoho slova		ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost)		ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
rozpoznání slov ohebných a neohebných; slovesa, přídavná jména a podstatná jména, rozpoznání všech slovních druhů; časování slovesa v přítomném čase		ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
recitace a dramatizace příběhů		ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
věta a její znaky, interpunkce, spojování vět, spojovací prostředky zatím bez určení slovního druhu		ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
vyjmenovaná slova; i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slabiky bě, pě, vě, mě, dě, tě, ně		ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
poslech a čtení příběhů ve formě mýtů; hlavním námětem jsou příběhy Starého zákona; přednes veršů, narozeninových básní, průpovědí		ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
práce s texty; vyprávění a zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
prohloubení schopnosti odlišit žánry podle formy i obsahu		ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
práce s texty; vyprávění a reflexe; zápis do epochového sešitu		ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	3. ročník	
Příprava pro informatiku		příprava pro výstupy informatiky ve vyšších ročnících
rozvoj vázaného písma - práce se symboly, které se odpoutávají od obrazů práce s textem - popis předmětu, jednoduchý popis pracovního postupu vyprávění starozákonních příběhů - formulace zákonů a pravidel seznámení s hebrejskými znaky jako jinou sadou symbolické reprezentace textu		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět		
Žák se zabývá prožitkovým způsobem vývoje písma (obrázkové, klínové, hieroglyfické, vývoj znakového) Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů		

Český jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
společné čtení, sdílení pochopení textu, přžitků, vyprávění; hlavním námětem jsou severské mýty a hrdinské ságy, české báje a pověsti		ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
rozpoznání klíčových slov a obsahového jádra sdělení, zvýraznění, vypsání informací		ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
doplňuje texty, sestavuje popis, souvislé vypravování podle pravidel časové a příčinné souvislosti		ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
reprodukce slyšeného textu, výběr a zaznamenání podstatných informací		ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
pravidla komunikace v různých situacích; bezpečnost komunikace na internetu, rozhovor		ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
rozpoznávání záměrů sdělení, diskuze o nich		ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
recitace, zpěv, přednes a dramatizace; tempo řeči, intonace, melodie		ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností		ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	4. ročník	
procvičování pravopisných a gramatických jevů v jednoduchých písemných projevech; psaní zprávy, dopisu	ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	
sestavení osnovy při tvorbě vlastních textů dle tématu vyučování a zadání - popis, vyprávění; úprava textu: nadpisy, členění textu, výstavba textu: časová a příčinná souvislost	ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	
synonyma, antonyma, příbuzná slova vyjmenovaných slov; slovní rozbor textů vázaných na téma epochy a v textech vlastních zážitků	ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	
stavba slova - kořen, předpona a část příponová; rozpoznání tvaru slov; hry a práce se slovy, jazykolamy	ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	
tvarosloví - určování a procvičování slovních druhů, zejména podstatného jména, slovesa, zámena a předložky, dovednost poznat tvar slova, tj. pád jména a příslušnost k deklinačnímu vzoru, časování slovesa být v přítomném, budoucím a minulém čase	ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	
vyhledávání spisovných a nespisovných tvarů; spisovné a nespisovné tvary jmen; důraz na procvičování tvarů spisovné češtiny	ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	
určování základní skladební dvojice, větné vztahy	ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	
stavba věty, věty jednoduché a možnost spojení do souvětí, spojovací výrazy	ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	
určování slootovorného základu a odvozování slov	ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	
vyjmenovaná slova a slova odvozená	ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	
lexikální pravopis	ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	
čtení a vyprávění textů v návaznosti na téma vyučování, reflexe vyprávěcí látky (severská mytologie, české a slovanské báje a pověsti)	ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	
interpretace textů, diskuze, dramatizace příběhů, převedení částí příběhů do dialogů a skupinových her, zapsání klíčových slov určujících významy a dojmy	ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	
literární pojmy: druhy a žánry - poezie, próza, drama, literatura neumělecká	ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	
tvůrčí práce s texty s vazbou na téma vyučování	ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	
	I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	4. ročník	
knihovna -abeceda, řazení slov - vyhledání v papírovém katalogu, vytvoření třídního katalogu		I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Český jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
vyhledání a zpracování informací z vyprávěného a čteného textu, porozumění textu, sdílení dojmů a prožitků, hlavním námětem jsou starověké příběhy a mýty		ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
procvičování vyhledávání klíčových a podružných informací v textu či sdělení, reprodukce textu vlastními slovy		ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
práce s částmi textu a celkem		ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
práce s texty v návaznosti na téma vyučování		ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
vedení rozhovoru, přiblížení různých komunikačních situací, diskuze o nich		ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
používání médií, příležitosti a rizika využívání informací médií, tvořivá práce s marketingovými texty		ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
recitace, zpěv, přednes a dramatizace; tempo řeči, intonace, melodie		ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
formy spisovné a nespisovné výslovnosti v různých situacích		ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
procvičování pravopisných a gramatických jevů v jednoduchých písemných projevech; vyplňování jednoduchých formulářů		ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
slohové útvary: vypravování podle osnovy, popis děje, popis pracovního postupu, inzerát, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz		ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti
synonama a antonyma v popise a vyprávění, slova vícevýznamová		ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
slovotvorba: odvozování slov, slovotvorný základ, stavba slova: kořen a slova příbuzná		ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
tvarosloví: určování a procvičování všech slovních druhů, pád, číslo, rod a vzor podstatných jmen, druhy, vzory a stupňování přídavných jmen, mluvnické kategorie		ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	5. ročník	
slovesa – osoba, číslo, způsob, čas; složené slovesné tvary v činném rodu, stupňování příslovčí, předložky, spojky, předložka s/z příprava na budoucí výstup informatiky: slovní druhy jako různé typy slov (příprava na objektové programování)		I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
vyhledávání spisovných a nespisovných slova tvarů, procvičování spisovné češtiny, důraz na používání spisovné a případně obecné češtiny během vyučování, upozorňování na nespisovná slova		ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
skladba: základní větné členy, podmět vyjádřený a nevyjádřený		ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
skladba: věta jednoduchá a souvětí, oddělování vět v souvětí správným spojovacím výrazem		ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
procvičování spojek a tvorby souvětí		ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
procvičování vyjmenovaných slova a slov odvozených, shoda podmětu s přísudkem, přičetí minulé		ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
morfologický pravopis: koncovky podstatných jmen a přídavných jmen měkkých a tvrdých; psaní správného i/y v koncovkách přičetí minulého (činného) ve shodě přísudku s podmětem v základních případech		ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
čtení a vyprávění textů v návaznosti na téma vyučování, reflexe vyprávěcí látky (příběhy a mýty starověku), společná a individuální práce s texty, rozpoznávání zvláštních nebo zvláště užitých jazykových prostředků		ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
vyprávění, reprodukce textů a zachycených informací, tvorba vlastních textů		ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
práce s textem: shrnutí, odstavce, přímá a nepřímá řeč, psaní dopisů, odlišení jednoduchých literárních, publicistických a populárně-naučných textů		ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
literární žánry: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň, epická báseň, hexamet		ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		
Žák shrne obsah odstavce Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	5. ročník	
(rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení		
Žák se podílí na společné přípravě a prezentaci zprávy ze školní akce (tablo nebo nástěnka) Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Vnímání autora mediálních sdělení		
Žák používá výrazové prostředky ve vyprávění Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu		

Český jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
procvičování srozumitelného, kultivovaného a jazykově správného projevu přiměřeného v různých situacích		ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
rozpoznávání spisovných a nespisovných slov, formulací, nahrazování nespisovných spisovnými, rozšiřování slovní zásoby, vyhledávání synonym		ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
secvičování dialogů a rolí v rámci vyprávěcí látky a na motivy dalších námětů (médi, literatura, film, umění)		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
procvičování formulace a sepsání vlastních textů, definování cíle, obsahu, struktury, tvorba osnovy		ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
vlastní slohové útvary dle osnovy - vypravování, popis, samostatné písemné práce, referát; péče o gramatiku, kompozici i věcnou stránku textu		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	6. ročník	
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
tvoření slov, způsoby tvoření slov; předpony (s, z, vz); tvary mě a mně u přídavných jmen, příslovcí a zájmen; odvozená slova; skupiny bě-/bje-, vě-/vje-, pě-, mě/mně; předpony s/se-, z/ze-, vz-/vze; předložky s/se, z/ze; frazémy		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
tvarosloví: základní tvaroslovné kategorie, druhy všech slov v souvislém textu; tvary méně obtížných zájmen a číslovek; druhy a vzory přídavných jmen (tvrdá, měkká, přivlastňovací); druhy zájmen a číslovek; slovesný rod; pravopis morfologický: rozpoznání tvaroslovných chyb		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
větné členy, stavební dvojice, jmenný a slovesný přísudek, přívlastek, příslovečné určení (místa, času, způsobu, míry), předmět; věta jednoduchá a souvětí; rozdělení věty jednoduché na podmětnou a přísudkovou část		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
správné užívání interpunkčních znamének a spojovacích výrazů při spojování vět v souvětí; psaní velkých/malých písmen v zeměpisných názvech, vlastních jménech, názvech ulic, hotelů aj.; pravopisná cvičení; syntaktický pravopis: shoda přísudku s několikanásobným podmětem		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
práce s literárním textem, shrnutí, interpretace; vnímání odlišností literárního jazyka a jazyka běžné komunikace		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
prezentace dojmů z uměleckého představení, důraz na věcně výstižnou a jazykově správnou formulaci		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
základní znaky poezie, prózy, rozpozná lyrický a epický text, balady		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
studijní čtení, vyhledávání informací z literární teorie a historie v tištěných a elektronických katalozích, encyklopediích a příručkách, zdroje informací a možnosti vyhledání informací		ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
porozumění textu v praktickém životě, např: ● orientace v informačním systému školy (např. nástěnky ve škole, žákovská knížka či sešit - i papírové, web školy, teams, g-suite - uživatelské možnosti, interpretace výstupů)		I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	6. ročník	
● plánování výletu – harmonogram, jízdní řády, informace z brožurek nebo webu, informační tabule		

Český jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické naslouchání, čtení a hodnocení sdělení, odlišení subjektivní a objektivní sdělení		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
rozpoznávání komunikačního záměru sdělení u literárních textů i v běžné komunikaci a v novinářském stylu v novinářských a marketingových sděleních		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
rozpoznávání sdělení v textu, analýza záměru sdělení a užitých forem, formulace vlastního sdělení, poznávání různých druhů sdělení a slohových útvarů		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
komunikace verbální a neverbální, rétorická cvičení, vedení dialogu, dramatizace		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
základy studijního čtení, reprodukce a interpretace textu, vyhledávání klíčových slov, poznámky, shrnutí, referát		ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
slohové útvary: vypravování, popis děje a pracovního postupu, charakteristika osoby, důraz na srozumitelnost, jazykovou správnost i čtivost textu		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
stavba slova, skládání slov, odvozování slov; hononyma, synonyma		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
tvarosloví: neohebné slovní druhy, tvary zájmen a číslovek (jenž, týž, dva, oba, tři apod.); slovesný vid, druhy příslovčí v základní i stupňované podobě, příslovečná		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	7. ročník	
spřežka, příklady vlastní a nevlastních předložek, spojky souřadící a podřadící a jejich užití v souvětí		
skladba: přívlastek, předmět, příslovečné určení, rozvíjející větné členy včetně několikanásobných; druhy vedlejších vět, nahrazování větných členů vedlejšími větami a naopak		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
pravopis lexikální a syntaktický: velká písmena, hláskové skupiny se znělostní spodobou, čárku v souvětí podřadném		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: útvary národního jazyka (spisovný jazyk, obecná čeština, nářečí); skupiny jazyků a jazykové oblasti, příbuznost jazyků		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
práce s literárními texty, charakteristika textu, kompozice, cíl a záměr díla, hlavní myšlenka		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
prezentace dojmů z uměleckého představení, filmové adaptace literárního díla aj.		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
rozpoznávání literárních druhů a žánrů: fantazy, sci-fi, epos, legenda, romance		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
Možné aktivity se zpracováním zvuku: např. rozhlasová hra, rozhlasové vysílání pro ostatní třídy		I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos

Český jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické čtení a naslouchání: ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší fakta od názorů a hodnocení; pro ověření využije odbornou literaturu a internet;		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
ve čteném a slyšeném jazykovém projevu odliší subjektivní a objektivní sdělení, procvičování mluveného projevu připravovaného i nepřípravovaného		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
kritické vnímání mediálních sdělení, možné záměry a případná manipulace sdělení, diskuze		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního vystupování a stylu		ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
procvičování vedení dialogu, argumentace, role moderátora, zahájení a ukončení, výsledky		ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	8. ročník	
ročníková práce dle zvoleného tématu		ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
slohové útvary: popis, líčení, úvaha, charakteristika literární postavy, důraz na věcnou stránku a kompozici		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
nauka o slovní zásobě: obohacování slovní zásoby, víceslovná pojmenování, zkratkové, přejatá, složené a víceslovné pojmenování, homonyma, tvorba slov: původ vzniku slov (práce s jazykovými příručkami), české ekvivalenty pro přejatá slova		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
skladba: věta, větný ekvivalent, větné členy, druhy souvětí, nadvětná skladba - odlišení věty dvojčlenné, jednočlenné a větného ekvivalentu; podmět vyjádřený slovem, větou, nevyjádřený, všeobecný; určení druhu přísudku – slovesný, slovesně-jmenný, vyjádřený větou; příslovecné určení, přívlastek volný a těsný; přívlastek postupně se rozvíjející; souvětí souřadné a podřadné, poměr mezi souřadně spojenými větnými členy a větami; navazování vět a odstavců		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
pravopis syntaktický: interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí, přívlastek postupně se rozvíjející a rozvíte větné členy		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: obecná čeština, interdialekt, nářečí - procvičování použití		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
práce s literárními texty, charakteristika textu, kompozice, cíl a záměr díla, styl a osobitost		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
upoutávka na dílo, anotace, recenze a kritika díla, diskuze		ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
literární teorie: próza, poezie, lyrika, epika, základy metra a poetiky základní metriky a poetiky, verš, sloka, rým		ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
literární druhy a žánry: drama, tragédie, komedie, biografie autorů		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	8. ročník	
nejstarší období literatury až po rok 1848, zásadní díla vybraných epoch literární historie		ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
vyhledávání a zpracování informací pro ročníkovou práci, referáty		ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích
nácvik divadelního představení, veřejná prezentace, návštěva jiného divadelního představení		DV-3-1-04spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace; prezentuje ji před spolužáky; sleduje prezentace ostatních DV-3-1-05reflektuje spomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového)
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
Žák se podílí na nácviku divadelního představení a jeho prezentace Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		
Žák se podílí na spoluvýběru divadelního představení třídy, případně na rozdělení rolí ve hře Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení		
Žák sestaví zprávu za použití výrazových prostředků určenou pro konkrétní skupinu čtenářů Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Fungování a vliv médií ve společnosti		
Žák zná rizika nadměrného vlivu médií na každodenní život, umí s nimi zacházet Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Tvorba mediálního sdělení		
Žák sestaví prezentaci své ročníkové práce za použití vhodného software Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
kritické čtení textu, analytické, hodnotící, referát a konspekt		ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
slohová cvičení, procvičování subjektivního popisu vyprávění, komentáře. Odlišení objektivního a subjektivního popisu.		ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
Slohová cvičení. Tvořivé psaní na dané téma, komentář, reklama, samostatná i skupinová práce, prezentace, diskuze nad tématem, rozbor, úvaha - záměr sdělení, formy manipulativních prvků, příčiny manipulace a rozpoznat její cíle, její cíle - rozpoznat		ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu. Mluvený projev - připravený, nepřipravený, spontánní, souvislý, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentář, fejeton na téma. Vhodnost použití textu v dané komunikační situaci.		ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
Komunikace verbální a neverbální funkční styly, slohové útvary podle záměru mluvčího. Mluvený projev na dané téma: připravený a nepřipravený, spontánní a souvislý projev, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentáře, recitace.		ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
Pravidla komunikace, vedení dialogu a diskuze		ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
Jazyk a komunikace, kultura jazyka a řeči. Vypravování, popis, životpis, výklad, výtah, úvaha, proslov, diskuze		ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
pozornost zvukové stránce jazyka a správné výslovnosti českých a běžně užívaných cizích slov; procvičování psaním, čtením, přednesem, recitací, vyprávěním věkově přiměřeného tématu a přiměřené náročnosti		ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
tvorba slov: přechylování, přenesené pojmenování (zejména metafora, metonymie), frazeologie, ustálená rčení, podstatná jména konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková		ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
samostatná práce s tištěnými a elektronickými jazykovými příručkami		ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Český jazyk	9. ročník	
tvarosloví: tvaroslovné kategorie, neohebná slova, přejatá slova a jejich tvary, částice		ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
jazyková norma a kodifikace: správně aplikuje znalosti jazykové normy ve svých písemných i mluvených projevech		ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
skladba: věta jednoduchá a souvětí, aktuální členění výpovědí a vět, grafické znázornění syntaktických vztahů ve větě a souvětí, určení doplňku; procvičování rozlišení všech druhů vedlejších vět včetně doplňkové a přísudkové a typy větných ekvivalentů		ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
pravopis lexikální a syntaktický: slova přejatá, interpunkce ve větě jednoduché - vsuvky, rozvitý větný člen volně nebo těsně připojený, přístavek, oslovení, citoslovce a samostatný větný člen, interpunkce v souvětí		ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
obecná jazykověda: útvary a poloútvary národního jazyka, nářečí, slang, profesní mluva, argot; vývoj jazyka, funkční změna jazykových prostředků; jazyková norma a kodifikace: výrazové prostředky hovorové, spisovné, archaické, disciplíny jazykovědy		ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
typické jazykové prostředky konkrétního díla, charakter postav a vztahy mezi nimi		ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
specifika autorova stylu, odraz doby, autorův život jako inspirace, charakteristika díla, hodnocení; literatura dle vlastní, doporučené i zadané četby		ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
vlastní literární tvorba		ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
diskuze o hodnotě díla, osobních preferencích		ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
pověst, román, epos, epigram, epitaf, milostná lyrika, balada, hlavní rysy literárních žánrů a směrů		ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
chronologický přehled a vývoj literatury od roku 1848 až do současnosti, zásadní díla vybraných epoch literární historie		ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
porovnání literární předlohy a adaptace, převádění úryvků literárního díla do divadelního a filmového scénáře		ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

2.2 Kreslení forem

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
2.2	2.2	1	1	1	0	0	0	0	7.4
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný					

Název předmětu	Kreslení forem
Oblast	Umění a kultura, Matematika a její aplikace, Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	Kreslení forem je v prvním a druhém ročníku vyučováno epochově, od třetí třídy až do deváté je vyučován podobně jako výtvarná výchova převážně v samostatných hodinových jednotkách nebo jako součást jiného předmětu. Časovou dotaci čerpá v prvních třech letech z oblasti Jazyk a jazyková komunikace – je zaměřen více na přípravu psacího písma. Od čtvrtého ročníku převládá umělecký charakter, a proto je zařazen do oblasti Umění a kultura. Podstatou pro tento specifický vzdělávací obor na waldorfské škole, kreslení forem, je umění linie (čáry), jež vede k prožívání pohybových kvalit, tedy duševního pohybu na podkladě bezpředmětné formy rovněž naopak, k prožívání formy jako stopy pohybu. Cílem tohoto předmětu je harmonizovat smyslové pohybové vnímání v souvislostech celé lidské bytosti. Pohyb zachycený ve formě, nikoliv však v ní ustrnulý, prožívají děti v raném školním věku nejprve na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, chodí formu, modelují ji), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Ve vztahu formy k prostoru či ploše se žáci učí objevovat zákonitosti vlastní vnitřní rovnováhy i rovnováhy světa kolem. V tomto aspektu je kreslení forem blízce spřízněno s eurytmií. Na rozdíl od běžného předmětného kreslení se tedy tento předmět zabývá kvalitativním uchopením bezpředmětných forem jako tvůrčích principů. Skutečnost, že kreslení forem je z hlediska provádění spřízněno s oblastí výtvarné výchovy, neomezuje jeho širokou působnost v dalších oblastech. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní (podpůrná cvičení tzv. dynamického kreslení) a v geometrii, která je podporovaná cvičeními tzv. geometrie kreslené volnou rukou. V pracovním vyučování, v modelování, dřevořezbě, kovářství či kovotepectví, podporuje

Název předmětu	Kreslení forem
	schopnost vtiskovat formu různým materiálům. V dramatické výchově a pohybové výchově podporuje rozvoj výrazu v tělesném pohybu, tedy schopnost gesta. Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup, těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího člověka. Hlavní motivy a nástin obsahu vyučování Kreslení nebo utváření linií do obrazu jsou předchůdci vyučování psaní. Písmenka prožívají mladší žáci nejdříve živě v obraznosti své formy. Tak zůstává dítě co možná nejdéle oddáno tvořivým silám svého organismu, nežli je vedeno k něčemu abstraktnějšímu. A čím bohatší byl umělecký život, jenž obklopoval malé dítě, tím radostněji a bděleji táhne později k uchopení intelektuálních pojmů, jejichž znalost naše společnost od něho požaduje. 1. ročník Chopíme linii jako stopu pohybu. Linie se objevuje ve dvou polárních možnostech: jako přímka a jako oblouk. Při kreslení má dítě prožít charakteristický rozdíl těchto dvou manifestačních forem: jednoznačný směr přímky vyžaduje a podporuje soustředění, myšlenkou řízenou vůli. Dynamická, k cíli nezaměřená "křivka" ponechává individuální prostor, pocit určuje vůli. Během 1. ročníku se třídní učitel vrací k těmto základním formám v stále nových obměnách. Dítě je tak stále více vedeno od prožívání forem k jejich utváření: ve cvičeních vertikálního zrcadlení formy (vlevo-vpravo) je dítě schopno samostatně dotvářet celek obrazem vzoru - vlevo od vertikály je vzor, vpravo dítě dotváří celkový obraz. 2. ročník Při kreslení forem má být pěstováno vnitřní nazírání tak, aby se na něm mohlo vyvíjet myšlení, aniž by sklouzlo do intelektualizace. Tuto schopnost vnitřního pohybu můžeme cvičit obdobně jako v 1. ročníku, ve cvičeních horizontálního zrcadlení formy (nahore-dole) : dítěti předložíme pouze horní polovinu horizontální formy a ono samo musí hledat odpovídající doplnění dole. Dítě přitom musí "vnitřně ožít" a předložený tvar vnímat jako něco "nehotového". Cílem tedy je, aby dítě ve své představě (a přirozeně i na papíře) doplnilo a dokončilo, co je nedokončené, nehotové. 3. ročník V návaznosti na osovou symetrii cvičíme volné "asymetrické symetrie". U těchto cvičení se už nejedná o symetrii, která spočívá na vztazích "vpravo - vlevo" nebo "nahore - dole", ale o formy, které se rozvíjejí ze svého středu na tři strany (ven) a k nimž má dítě najít dotvářející formy, které vedou dovnitř. Cílem je, aby

Název předmětu	Kreslení forem
	byla opět nastolena rovnováha a harmonie ve vztahu uvnitř a vně. To podporuje větší samostatnost a pohyblivost představ, které se začínají rozvíjet teprve s devátým rokem. Rozvíjíme cit pro okolí formy: forma nežije sama o sobě, ale utváří také své okolí. Zde se výrazně uplatňují dostatečné zkušenosti dětí s barvami, které získaly při akvarelovém malování. Tím se v dítěti rozvíjí cit pro styl: jde přece o to, aby rozvíjelo svou schopnost, nalezlo odpovídající formu. 4. ročník Po 10. roce jde také o to, aby se pozornost žáků obrátila na formy v jejich okolí. Co doposud kreslily volným způsobem, bez předmětného spojení, to nyní nacházejí jako formy kolem sebe. V procesu proměny forem dále rozvíjíme prostorovou představivost dítěte. Křížením a protínáním linií silně oslovujeme vědomí dítěte. Tím u něj také podporujeme schopnost koncentrace. V tomto školním roce nabízí východiska pro kreslení forem látka k vyprávění (severská mytologie): v jednodušších proplétaných pásech a uzlových motivech (rytina písma, na brožích a náramcích, zdobení helem, zbraní, lodí, keltské a langobardské proplétané motivy). S těmito motivy přichází nové téma - “vpředu a vzadu”. V této souvislosti také můžeme vázat lodní uzly a pak je i nakreslit. Není na škodu, když dále vytváříme formy vycházející z kruhu, ale stejně dobře lze vycházet z trojúhelníku, čtverce, pětiúhelníku a šestiúhelníku. 5. ročník V 5. ročníku převádíme kreslení forem do základů geometrie. Opět můžeme začít s elementárními polaritami kruhu a přímky. Žáci pracují bez kružítko a pravítka, tedy “volnou rukou”. Jednotlivá cvičení akcentují pohyblivou proměnlivost geometrických forem. Přestože se v této “geometrii volné ruky” jedná o nejelementárnější zážitky, je velmi plodné nechat žáky procítit něco právě z této dimenze, která přesahuje prospěšnou a praktickou stránku běžné geometrie. Bude to o to snadnější, když se podaří, aby kromě působících zákonitostí geometrie děti pocítily také krásu jejich tvarů a přísně určenou souhru jejich vzájemných vztahů. Je možné pokračovat v kreslení forem souvisejících s látkou k vyprávění (Mezopotámie, Indie, Egypt, Řecko) 6. - 9. ročník S dosažením 12. roku života, začínajícím pubertálním růstovým skokem, růstem svalů a šlach, získává dítě jiný poměr ke gravitačním silám. Tím vzniká pro kreslení forem nové téma: utváření plochy pomocí světla a stínu. Proplétané motivy už ve čtvrtém ročníku vyžadovaly v kresbě prostorové vnímání; to nyní rozvíjíme tím, že linie se stává hranicí světla a stínu. Ocítáme se tedy v dialogu polarit světla a temnoty, uvolnění a

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Kreslení forem
	zhuštění, výšky a hloubky, lehkosti a tíhy. Díky tomu vystupují geometrické aspekty forem opět v nových souvislostech, v nových významech. Stále složitější formy (např. z langobardského umění) by neměly být (ani učitelem) pouze reprodukovány, je kladen důraz především na individuální utváření formy. V tomto období se nesmí z formy ztrácet pohyb a dynamika, forma se nesmí stávat ornamente, přesto si může zachovat zákonitý řád. Získané zkušenosti lze využít i při textilním zpracování jednodušších motivů v souvislosti s pracovním vyučováním (Člověk a svět práce). Dosažené schopnosti individuálního utváření formy lze nyní využít pro pestrou práci s nejrůznějšími materiály. Drátěné prostorové formy mohou být vhodně kombinovány s textilními prvky. Dále se nabízí košíkářské techniky (pedig), práce s hlinou či se sádrou. Lze zařadit jako součást dějin umění v deváté třídě.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Kreslení forem je v prvním a druhém ročníku vyučováno epochově, od třetí třídy až do deváté je vyučován podobně jako výtvarná výchova převážně v samostatných hodinových jednotkách nebo jako součást jiného předmětu. Časovou dotaci a výstupy čerpá v prvních třech letech z oblasti Jazyk a jazyková komunikace, je zaměřen více na přípravu psacího písma. Od čtvrtého ročníku převládá umělecký charakter, a proto je zařazen do oblasti Umění a kultura, kde čerpá hodinovou dotaci i výstupy. V pátém ročníku používáme také pro geometrii volné ruky, dotace čerpá převážně z předmětu Hlavní vyučování (matematika) a Umění a kultura.
Integrace předmětů	• Výtvarná výchova • Matematika a její aplikace • Český jazyk a literatura • Člověk a jeho svět
Mezipředmětové vztahy	• Český jazyk
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Pěstujeme u žáků schopnost průběžného odhadu stavu práce (která část formy je správná, která místa je třeba pozměnit). • Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch.

Název předmětu	Kreslení forem
	Kompetence k řešení problémů: Žáci jsou vedeni k tomu, aby sami poznali smysl a cíl učení, aby měli pozitivní vztah k učení, aby kriticky zhodnotili výsledky svého učení a diskutovali o nich.
	Kompetence komunikativní: - Pěstujeme v žácích schopnost pozorování forem a výstižné formulace toho, co je správný tvar a co je třeba u formy změnit. - Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj názor a zároveň poslouchat názor jiných.
	Kompetence sociální a personální: Vedeme žáky k pomoci a povzbuzování navzájem.
	Kompetence občanské: Vedeme žáky k zamýšlení se nad individuálními rozdíly lidí projevujícími se odlišností jejich výtvorů.
	Kompetence pracovní: - Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení vytvořeného díla. - Vedeme žáky k pravidelnému dokončování práce.

2.3 Matematika

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
4.4	4.4	4.3	4.3	3.2	4.2	4.2	4.2	3.1	36.3
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Matematika
Oblast	Matematika a její aplikace, Informatika, Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace má důležité postavení ve vzdělávacím procesu. Poskytuje vědomosti potřebné v praktickém životě každého člověka. Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na čtyři tematické okruhy: • Číslo a početní operace (na druhém stupni navazuje Číslo a proměnná) • Závislosti, vztahy a práce s daty • Geometrie v rovině a prostoru • Aplikační úlohy 2.3.1.1 Číslo a početní operace, číslo a proměnná Na prvním stupni je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Pod pojmem každé číslice by si měli uvědomit konkrétní pojem. Číslice není obrazem ve smyslu zavádění zápisu písmen, ale obrazem číselné kvality. Obraz tedy souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice. Utváření aritmetických a geometrických pojmů je spojeno s vnímáním a činností vlastního pohybového organismu. Počítání je již zvnitřněným pohybem, při kterém také pohyb vnímáme. Proto je z počátku veškeré počítání propojeno s pohybem rytmických cvičení (např. násobkové řady). Matematika má blízký vztah také ke kreslení forem, kde konkrétně cvičíme a pěstujeme to, co je pro matematizování tolik potřebné: uvědomovat si pohyb rukou. Díky vnitřní pohyblivosti vzniká schopnost zapojit fantazii při řešení matematických problémů. Prožitkem kvality čísel dítě zažívá důvěru a jistotu: číslo – svět – člověk patří k sobě. Další jistotu může dítě při počítání prožít ve správném řešení určitého problému. Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.

Název předmětu	Matematika
	Žáci si osvojují aritmetické operace, v jejichž třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Vždy se postupuje od celku k částem. Na druhém stupni s blížícím se věkem dospíváním matematika vyžaduje zaměření nejen na číselnou a algebraickou látku, ale i na vlastní myšlení. Proto je potřeba rozvíjet zájem o svět, obracet myšlení k potřebám a požadavkům praktického života. Smyslem vzorců s obecnou proměnnou je vyjádřit zákonitou, pojmovou souvislost. Matematika by tedy měla vést k porozumění úsudkem, od vyjádření problému, řešení problému, vyjádření zákonitostí a mnohostranné použití. 2.3.1.2 Závislosti, vztahy a práce s daty Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů. Tyto změny a závislosti žáci 2. stupně analyzují z tabulek, diagramů a grafů a v jednoduchých případech je také konstruují. 2.3.1.3 Geometrie v rovině a prostoru Tato součást výuky matematiky je vyučována zejména v epochách. Jednou z vůdčích myšlenek tohoto předmětu je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti. Základní schopnosti, znalosti a techniky se stupňují přiměřeně věku a individuálním schopnostem dítěte. Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou tvořivou činnost. Geometrické útvary se učí znát při kreslení, vychází se od pravidelných forem, které nejsou pojednány jako zvláštní případy obecných forem, ale právě jako základní útvary, které nejjasněji hovoří řečí dané formy. Zde dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh. Žáci mohou rýsovat nebo vyrábět platónská tělesa, objevovat zlatý řez. Předmět matematika je vyučován hlavně v epochách, které umožňují hlubší propracování daného tématu. Ve vyšších ročnících mohou pak být třídy dělené do skupin, které odpovídají tempu jejich práce. Jako podpůrný prostředek pro výuku matematiky slouží částečně kreslení forem, výtvarná výchova – na druhém stupni černobílá kresba těles se stínováním, kresba vločky, kresba postavy (zlatý řez). Dále se uplatní znalosti v souvislosti s přírodopisem (mineralogie – krystaly) a zeměpisem (tvorba map).

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Matematika
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Matematika je vyučována v rámci předmětu hlavní vyučování. Zejména na prvním stupni formou kombinovaných epoch všech vzdělávacích oblastí, tedy zejména českého jazyka, matematiky a člověk a jeho svět. Od třetí třídy vyučujeme hlavní vyučování také formou cvičných hodin, ve kterých převažují výstupy matematiky. Na druhém stupni jsou epochy a cvičné hodiny více specializované. I když mohou plnit výstupy z jiných oblastí, nalezneme zde epochy a cvičné hodiny s převažujícím učivem matematiky. Ve vyšších ročnících mohou tyto hodiny učit odborní učitelé.
Integrace předmětů	• Matematika a její aplikace • Informatika • Člověk a jeho svět
Mezipředmětové vztahy	• Občanská výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Žáci využívají matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů • Žáci rozvíjejí kombinatorní a logické myšlení, učí se kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů • Žáci rozvíjí myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určují a zařazují pojmy • Žáci vytváří zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu Kompetence k řešení problémů: • Žáci vnímají složitosti reálného světa a jeho porozumění, rozvíjí zkušenosti s matematickým modelováním (matematizace reálných situací), vyhodnocují matematické modely a seznamují se s hranicemi jeho použití. Dochází k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Matematika
	Žáci provádí rozbor problému a plánu řešení, odhadují výsledky, učí se volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.
	Kompetence komunikativní: - Žáci jsou vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu - Žáci se učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
	Kompetence sociální a personální: - Žáci rozvíjí spolupráci při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využívají získaného řešení v praxi - Žáci jsou vedeni k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
	Kompetence občanské: Žáci rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, učí se soustavné sebekontrolu při každém kroku postupu řešení
	Kompetence pracovní: Žáci jsou vedeni k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Matematika	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Počítání v oboru 1-20 a orientace v číselné řadě 1-100 Čtení a zápis čísel (římských, arabských)		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků jgklj kjufjku

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	1. ročník	
Porovnávat čísla na základě množství nebo pořadí Rytmická cvičení a počátky pamětního zvládnutí některých násobkových řad Komutativnost sčítání Zavedení všech čtyř základních početních výkonů (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací Počáteční cvičení v pamětním počítání		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Rozlišení kruhu, čtverce, trojúhelníku, počítání a porovnávání geometrických útvarů (menší, větší, stejný)		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
Orientace v prostoru (vpravo - vlevo, vpřed - vzad). Znalost hodin (1/4, 1/2, celá hodina)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Matematika	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 100 (úlohy s více početními výkony najednou) Rytmická cvičení a pamětní osvojování násobkových řad do 12 - postupně dle schopností žáků Elementární slovní úlohy Rozšíření početních výkonů v oboru přirozených čísel do 1000 Procvičování pamětního počítání zpaměti Číselná osa Stovky, desítky a jednotky ve trojciferném čísle Porovnávání čísel, odhady výsledků do 1000 Komutativní násobení		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Časové pojmy (minuty, hodiny, den, měsíc, rok, včera, dnes, zítra)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	2. ročník	
Osově souměrné formy Základní útvary v rovině - lomená čára, čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000 a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (v souvislosti s praktickými příklady ze života)		
Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium		

Matematika	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000 Desítková soustava Sčítání a odčítání vícečíslicových čísel Odhady a kontrola výsledků Míry, váhy a početní cvičení s jejich aplikacemi Pokračování v osvojování násobkových řad (indiv. až do 20), počítání z paměti		M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
		M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
		M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
		M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
		M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Časové pojmy (rok - 52 týdnů, 365 dnů, přestupný rok)		M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
		M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
		M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
Jednotky délky a jejich převody Osově souměrné útvary Základní útvary v prostoru: kvádr, krychle, koule		M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
		M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
		M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Prohlubování písemného sčítání a odčítání vícečíslicových čísel v oboru do 1 000 000. Zavedení zlomků, poznání zlomku jako díl celku, postupně z části k celku Zlomek jako porovnávání a vztah k násobení. Užití zlomků v praxi Sčítání a odčítání, jednoduchých zlomků. Převod nepravých zlomků ve smíšená Opakování všech čtyř početních výkonů a písemného násobení a dělení s vícemístnými čísly Počítání "z hlavy" Slovní úlohy		M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
		M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
		M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
		M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
		M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
		M-5-1-06 porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
Tabulky, jízdní řády		M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
		M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
Základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník Vzájemná poloha dvou přímek v rovině, náčrty, zavedení pojmů		M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
		M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
		M-5-3-03 sestaví rovnoběžky a kolmice
		M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
Slovní úlohy Číselné a obrázkové řady		M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Matematika	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly v oboru i více než 1 000 000 Spojení čtyř základních početních výkonů (smíšené příklady) Počítání se zlomky, krácení a rozšiřování, počítání s desetinnými zlomky,		M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
		M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	5. ročník	
znázorňování a porovnávání zlomků Zavedení desetinných čísel a osvojování vztahu mezi desetinným číslem a desetinným zlomkem Jednoduché početní operace s desetinnými čísly Násobení a dělení čísly 10, 100, 1000 ... Závorky Počítání zpaměti Měření a vážení (jednotky-délkové, obsahové, hmotnostní) Sčítání a odčítání, násobení a dělení zlomků		M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
		M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
		M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
		M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
		M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
		M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
		M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
		M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
Závislosti a jejich vlastnosti Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řady Číselná osa, převod zlomků a desetinných čísel - příprava na výstupy z informatiky		I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
		M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
		M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
		M-5-3-03 sestojí rovnoběžky a kolmice
		M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
		M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
		M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky
Slovní úlohy Číselné a obrázkové řady Magické čtverce Prostorová představivost		
Matematika	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	6. ročník	
Téma 1 Složitější aritmetické výrazy se zlomky a desetinnými čísly (bez proměnných) Slovní úlohy včetně zápisu Přímá a nepřímá úměra bez trojčlenky (dvojčlenka) Procenta Kupecké počty (úroky, slevy, směnný kurz) Makroekonomické minimum (směnný obchod, vznik peněz, úvod do daňové soustavy) Zaokrouhlování čísel		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 2 Práce s kružítkem a pravítkem (kružnice, rovnoběžné posunutí) Konstrukce útvarů vepsaných do kruhu (čtverec, trojúhelník, šestiúhelník, víceúhelník) Základy zápisu konstrukčního postupu Vepsaná, opsaná kružnice Úhel ostrý, tupý, pravý, osa úhlu Trojúhelník pravouhlý, rovnostranný a rovnoramenný Osová a středová souměrnost Thaletova věta Obvod a obsah čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku bez vzorců Výpočty bez zavádění plošných jednotek (např. pomocí imaginárních jednotek) Nalezení algoritmu vzorců (např. obvod, obsah)		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
		I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy Šifrování (mj. doplnění římských číslic do 1000)		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí
		I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma 1: Pořadí operací, závorky Roznásobování závorky bez proměnných Záporná čísla - sčítání, odčítání, násobení, dělení Čísla opačná, absolutní hodnota Mocniny Druhá odmocnina - úvod Obsah čtverce pomocí druhé mocniny, zavedení plošných jednotek Dělitelnost, Prvočísla		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 2: Algebra výrazy - zavedení písmen (proměnné, konstanty) Pythagorova věta z hlediska ploch Roznásobování závorky s písmeny - úvod Rovnice - úvod		
Procvičení : Procenta Poměry Trojčlenka		
Procvičení : Úhel vedlejší, vrcholový, střídavý Podobné trojúhelníky Konstrukce trojúhelníka Tečna, tečná kružnice		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
Práce s kódováním - postup konstrukce (geometrie - zápis konstrukční úlohy)		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	7. ročník	
zapisovat postup řešení, provádět zkoušku Informatika - počítání obvodu a obsahu podle vzorce - složitější úlohy		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
		I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
		I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
		I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy práce se záporným znaménkem, vyhodnocování záporných čísel, planimetrie v geometrii - práce se soubory dat Informatika - matematické slovní úlohy s nadbytečnými údaji nebo chybějícími údaji		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí
		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
		I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji
		I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

Matematika	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Procvičení: Algebra - prohloubení práce s výrazy Vytýkání před závorku Základy práce se vzorci $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	8. ročník	
Rovnice Základy statistiky (minimum, maximum, průměr, četnost) Základy funkcí Práce s daty, grafy		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
		M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
		M-9-2-02 porovnává soubory dat
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
Téma 1: Obsah trojúhelníka - odvození Kosení Obsahy a obvody rovinných útvarů pomocí vzorců Pythagorova věta z hlediska stran Složitější konstrukční úlohy Součty vnitřních úhlů π , obvod a obsah kruhu Téma 2: Základy rovnoběžného promítání Krychle, kvádr, válec, trojboký hranol - vlastnosti, objem, povrch Zlatý řez Platónská tělesa		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
		M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	8. ročník	
Inf: rýsování neznámého objektu podle zápisu konstrukce (algoritmus) - například pětiúhelník vlastní postupy pro odvozování vzorců (obvod, obsah,), např. popis výroby modelu platónských těles; jiný žák podle tohoto postupu model vytváří		M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
		M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
		I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
		I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Matematika	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Procvičení: Výrazy se vzorci $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 Lomené algebraické výrazy a početní úkony s nimi Lineární systém rovnic se 2 proměnnými Slovní úlohy Užití kalkulátorů a PC Slovní úlohy navazující na učivo fyziky a chemie		M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
		M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
		M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
		M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	9. ročník	
Téma 1: Goniometrické fce (sin, cos, tg) Koule, jehlan, kužel - vlastnosti, povrch, objem Řezy 3D objektů		M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
		M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
		M-9-2-02 porovnává soubory dat
		M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
		M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
		M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
		M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
		M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
		M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
		M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
		M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
		M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
		M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
		M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
		M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
		M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
		M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
		M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
		M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
		M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Matematika	9. ročník	
Číselné a logické řady Číselné a obrázkové analogie Logické a netradiční slovní a geometrické úlohy		M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí
Finanční gramotnost rozpočty, náklady na bydlení, hospodářské pojmy a pod. práce s tabulkovým kalkulátorem a grafy, vyhledávání informací		I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

2.4 Hospodářství

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
					Povinný				

Název předmětu	Hospodářství
Oblast	
Charakteristika předmětu	V hodině hospodářství kombinujeme učivo matematiky se vzdělávacími výstupy výchovy k občanství a českého jazyka. Učivo vychází z epochy Kupeckých počtů a prohlubuje ji. Se žáky se věnujeme finanční gramotnosti, např. bankovníctví, formám placení a nakládání s financemi. Se žáky sestavujeme rozpočty (např. rozpočet domácnosti, třídy, výletu apod.) a učíme je nakládat s penězi. V souvislosti s tím zařazujeme do výuky psaní obchodních dopisů, smluv a seznamujeme žáky s různými druhy tiskopisů jako jsou např. složenky, podací lístky či různé formuláře. Hodiny Hospodářství doplňujeme procvičováním základních matematických operací, které jsou součástí např. jednoduchého účetnictví, tvorby cen, výpočtu nákladů či výpočtu slev.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Hospodářství je součástí předmětu hlavní vyučování . V šesté třídě ho realizujeme samostatnou hodinou.
Integrace předmětů	• Výchova k občanství • Informatika • Matematika a její aplikace

Hospodářství	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hospodářství	6. ročník	
● majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; ● hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví ● fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání ● principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata ● peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; ● banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků ● hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; ● výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost ● rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní inf: různé účely systému - plánování nákupů potravin, placení, bankovníctví základní matematické operace práce s textem (vyhledávání)		VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
		VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
		VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
		VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
		VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
		VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
		M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
		M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
		M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
		M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
		M-9-2-02 porovnává soubory dat
		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
		I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů

2.5 Informatika

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
							Povinný	Povinný	

Název předmětu	Informatika
Oblast	Informatika
Charakteristika předmětu	Na druhém stupni se dále rozvíjí nepřímá mediální (digitální) pedagogika, vedle toho roste význam přímé mediální (digitální) pedagogiky. Žák je veden k tomu, aby své znalosti, schopnosti a postoje, které získal na prvním stupni mimo oblast digitálních technologií, byl schopen přenést do digitálního světa a zdravě je využíval pro svoji práci. V maximální možné míře je pedagogické úsilí směřováno k pochopení principů, na nichž digitální technologie fungují. Základními pedagogickými přístupy jsou „analogové (nedigitální) vždy předchází digitálnímu“ a „tvorba vždy předchází konzumaci“. I na druhém stupni se snažíme o minimalizaci času, stráveného před obrazovkou („screen time“) všude, kde je to možné. To neznamená vyhýbání se technologiím, ale jejich vědomé uchopení. Schopnost plné abstrakce přichází plně až okolo 12. roku. Od 6. ročníku proto žáky vedeme k tomu, aby digitální technologie sloužily jim a ne oni technologiím, aby se v digitálním prostředí neztráceli. V této době také postupně otevíráme problematiku bezpečného zacházení s digitálním světem, chování a pohybu v kyberprostoru jako součást programu primární prevence školy. Nedílnou součástí je i nadále spolupráce s rodiči. Od 8. ročníku je mladý člověk schopen samostatně zacházet s digitálními technologiemi skutečně svobodně a zodpovědně. Počítač se stává běžnou součástí výuky. Získané znalosti jsou využívány i v jiných předmětech, například vyhledávání zdrojů, finanční gramotnost, práce s médii, prezentace. Žáci se začínají zabývat i programováním.

Název předmětu	Informatika
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Informatika je vyučována v rámci předmětu hlavní vyučování. Do konce 7. ročníku třídy není počítač prvoplánovou součástí vyučování, ale digitální technologie a výstupy informatiky jsou podle potřeby zařazovány do hlavního vyučování nebo jako součást projektů jednotlivých tříd. Postupně je nenásilně rozvíjena práce s digitálními technologiemi a tím získávány a rozvíjeny digitální kompetence. Výstupy oboru informatika naplňovány průřezově v rámci epoch a jiných vedlejších hodin. V 8. a 9. ročníku zařazujeme informatiku formou běžné hodiny (resp. dvouhodiny, dělené na skupiny). Informatika tvoří základní páteř pro naplňování výstupů oblasti informatika na druhém stupni a rozvíjení digitálních kompetencí. I nadále trvá průřezový přístup k celé tematice digitálních technologií, i nadále realizují žáci výstupy informatiky také prostřednictvím témat a projektů spojených se svým životem. V odůvodněných případech může být informatika realizována i jako část epochy, projekt nebo jejich kombinace, v souladu se schváleným tematickým plánem pro daný školní rok.
Integrace předmětů	• Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Procvičujeme s žáky od osmého ročníku využívat a citovat zdroje informací ve virtuálním prostředí (např. hledání a zpracování informací z internetu pro referáty) Kompetence k řešení problémů: • Pomocí vhodných (softwarových) nástrojů vedeme žáky od osmého ročníku k tvorbě vlastních jednoduchých počítačových programů a necháme je vyhledat a odstranit chybu. Kompetence komunikativní: • Vedeme žáky k týmové spolupráci a sdílení projektů v rámci třídy, školy i mimoškolních subjektů. • Vedeme žáky od osmého ročníku k týmové spolupráci a sdílení projektů v rámci třídy, školy i mimoškolních subjektů pomocí digitálních technologií. Kompetence sociální a personální: • Společně s žáky tvoříme pravidla pro využívání digitálních technologií v hodinách informatiky a dbáme na jejich dodržování. Kompetence občanské: • Při práci s digitálními technologiemi žáky seznamujeme se zákonnými normami, především autorským zákonem, občanským zákoníkem, GDPR, a vedeme žáky k jejich respektování. Uvádíme příklady

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Informatika
	důsledků při jejich porušování.
	Vedeme žáky k respektu k druhým a slušnému chování i v digitálním světě.
	Kompetence pracovní:
	Vedeme žáky k ergonomii (správné sezení, výška stolu, nastavení monitoru atd.) a hygieně práce s digitálními technologiemi.
	Kompetence digitální:
	- Od pátého ročníku začínáme s praktickým a účelným využíváním digitálních zařízení v informatice i ve spolupráci s jinými předměty. (např. dle předmětu JČ- školní časopis, VV -zpracování fotografií ze školních výletů, zpracování loga – ročníkovky, erb v 6. třídě apod.) - Žákům v osmém ročníku zřídíme školní účet a úložiště v cloudu a učíme je smysluplně je využívat. Ve výuce různých předmětů vytváříme vhodné situace pro jejich využití. - Žáci jsou od osmého ročníku vedeni k vyhledávání informací i v prostředí internetu. - Vedeme žáky od osmého ročníku k aktivnímu používání digitálních technologií při zpracování a prezentaci svých prací, (např. ročníkových prací, referátů). - Přinášíme a sdílíme s žáky informace o fungování a financování sociálních sítí a o bezpečném pohybu na sociálních sítích.

Informatika	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma JÁ, UŽIVATEL		
Základy bezpečného používání internetu		I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
Elektronická pošta		
Legálnosti a nelegálnosti software		I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
Principy bezpečnosti v praktickém používání výpočetní techniky při komunikaci v běžném životě (úřady, banky)		
Sociální sítě (bezpečnost, rizika, principy fungování apod.)		I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
Vlivu médií a reklam na současného člověka vyhledávače, přenos dat		I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Informatika	8. ročník	
Relevantní zdroje Seznámení s praktickými postupy digitalizace písma, obrazu, zvuku: skenování dokumentů, filmových materiálů, digitální fotoaparát Možnost psaní všemi deseti Zásady tvorby textových dokumentů, práce s textovým editorem Tvorba písemné části závěrečné práce žáka (případně referátu) s využitím textového editoru, případně jiného kancelářského software (prezentace).		I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Žák umí ověřit a posoudit věrohodnost zdroje na internetu Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných médií jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Stavba mediálních sdělení Žák sestaví zprávu ze školní akce pro školní web Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zežabavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající) 		

Informatika	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma JÁ, SPRÁVCE POČÍTAČE počítač jako stroj prezentace – podpora ročníkové práce fotografie a dokumenty - metadata instalování programů, nastavení tiskárny a skeneru seznamování s alternativami		I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Informatika	9. ročník	
vytvoření webových stránek jako prezentaci své práce (html nebo redakční systém) programování ve vhodném programovacím jazyce, dvojková soustava základy sítě relevantností informačních zdrojů na internetu, umělá inteligence, vyhledávání		I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
		I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
		I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
		I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
		I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
		I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu
		I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
		I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
		I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
		I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
		I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení

2.6 Komunikace a informace

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
				Povinný					

Název předmětu	Komunikace a informace
Oblast	Informatika
Charakteristika předmětu	Waldorfská pedagogika se opírá ve své praxi o zákonitosti ve vývoji dítěte. Jedním z důležitých výstupů je získaný zdravý přístup k technice, a to nejen té digitální. Na prvním stupni se kladou pro takový zdravý přístup nezbytné základy. Tato koncepce se nazývá nepřímá mediální (digitální) pedagogika. Žák musí především získat a rozvíjet životní znalosti, dovednosti a postoje, které přímo s digitálními technologiemi nesouvisí, ale které nezbytně potřebuje, aby je mohl později zdravě uchopit. Na prvním stupni je proto naplňování jednotlivých očekávaných výstupů oboru informatika a rozvíjení digitálních kompetencí, které se s výstupy oboru informatika do určité míry prolínají, z větší části integrováno do většiny ostatních vzdělávacích oborů. V 1. až 3. ročníku se promítají výstupy informatiky do práce školy jinou formou než využíváním technických zařízení. Jde zejména o přirozené aktivity a praktické činnosti rozvíjející dovednost následovat určitý postup (základy algoritmizace). Žáci ve výuce pracují s konkrétními obrazy, učí se je vnímat, popisovat a sami vytvářet (data a modelování, informační systémy). V tomto období je výuka zcela oproštěna od přímé práce s digitální technikou, případně s technikou pracují pouze tam, kde to přirozeně vyplývá (telefonování, focení). Učitel je v tomto období vzorem. Výstupy oboru informatika žáci realizují především prostřednictvím témat a projektů spojených s reálným životem (viz člověk a jeho svět). Přes ně škola žáky směřuje ke smysluplnému praktickému využití techniky. Nedílnou součástí tohoto procesu je i spolupráce s rodiči. Následuje období tzv. Rubikonu (mezi 9.-10. rokem). Od této chvíle ve výuce začínáme opatrně rozvíjet nově objevenou schopnost abstrakce, zatím vždy napojenou na konkrétní obraz. Výstupy plníme ve 4. ročníku v epochách, v 5. ročníku pak v samostatné hodině převážně formou her, zážitků a unplugged výuky.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Komunikace a informace
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Informatika je vyučována převážně v rámci předmětu hlavní vyučování. V prvním až čtvrtém ročníku se tématy zabýváme v rámci oblasti člověk a jeho svět. V pátém ročníku většinou vytváříme pro komunikaci a informace samostatnou hodinu, případně lze vyučovat jako část epochy, projektově nebo kombinací.
Integrace předmětů	• Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence digitální: • Přinášíme žákům i rodičům už při vstupu do školy informace o postoji školy k zavádění digitálních technologií v životě žáka. • Tvoříme pravidla třídy pro používání digitálních technologií (telefony, chytré hodinky) a spolupracujeme s rodiči na jejich dodržování. • Nebezpečí digitálního světa jsou zahrnuta v minimálním preventivním programu školy a řešíme je komplexně společně s dalšími hrozbami. • Umožňujeme žákům v rámci vícedenních školních akcí prožít digitální detox (očistu) s vysvětlením pozitivního účinku na jejich tělesné i duševní zdraví. • Od třetí třídy žáky seznamujeme s praktickými ukázkami třídění, zpracování a sdílení dat na konkrétních datových souborech (např. návštěva knihovny, rezervační systém, objednávkový systém, jízdní řády atd.). • Úměrně věku žáků průběžně seznamujeme se správným chováním v digitálním prostředí. • Od pátého ročníku začínáme s praktickým a účelným využíváním digitálních zařízení. • V rámci edukace i prevence sdílíme s žáky od pátého ročníku zkušenosti z oblasti používání aplikací (např. internetové a mobilní bankovníctví, herní účty, aj.). Kompetence k řešení problémů: • Formou hry vedeme žáky od pátého ročníku k tvorbě vlastních jednoduchých programů a necháme je vyhledat a odstranit chybu (unplugged). Kompetence komunikativní: Na praktických mediálních projektech učíme žáky od pátého ročníku využívat různé typy médií a technologií. (například vytvoření filmu, rozhlasové hry, webové stránky, časopis – olympiáda -fotografie, kronika...)

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Komunikace a informace
	Kompetence sociální a personální: Společně s žáky tvoříme pravidla pro využívání digitálních technologií v hodinách informatiky a dbáme na jejich dodržování. Kompetence občanské: - Při práci s digitálními technologiemi žáky seznamujeme se zákonnými normami, především autorským zákonem, občanským zákoníkem, GDPR, a vedeme žáky k jejich respektování. Uvádíme příklady důsledků při jejich porušování. - Vedeme žáky k respektu k druhým a slušnému chování i v digitálním světě. Kompetence pracovní: - Vedeme žáky k ergonomii (správné sezení, výška stolu, nastavení monitoru atd.) a hygieně práce s digitálními technologiemi.

Komunikace a informace	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
hra s kartičkami s příkazy (algoritmická hra např. "na robota"), jak projít bludiště, pohyb v labyrintu vymyšlení algoritmu pro jednoduchou hru (ad hoc prog. jazyk)		I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
aplikace praktické pro denní používání (IDOS, mapy.cz, práce v internetovém prohlížeči - vyhledávači), plánování cesty pro olympiádu, případně pro jiný školní výlet pořízení třídního zvířete nebo rostliny vč. starosti o ně – pravidla, postupy		I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
ovládání digitálních zařízení (např. nastavitelné spotřebiče – budík, trouba, digitální meteostanice a sběr dat – minima a maxima) fotky, videa, text, skenování letáků ... propojení, stažení dat a jejich zpracování - skupinová práce (nutno pracovat se situací, kdy některé děti - nebo i většina - nemusí mít vlastní zařízení). Práce bez sítě, bez in. Práce s "ručními metadaty" (zápis informace o tom, kdo kdy kde jakou fotku uložil.)		I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Komunikace a informace	5. ročník	
Minimální preventivní program a průřezové téma GDPR - reálné příběhy popisující rizika (ukradené heslo, identita, sexuální predátoři, metadata ve fotce, GPS v mobilu, stálé přenášení dat z mobilu do internetu, uniklé nevhodné fotografie, ukládaná historie prohlížení, právní otázky - právo k použití na Instagramu/tictoc/...) - truhlička se zámkem - jak ochránit něco, na čem mi záleží - jak vytvořit dobře heslo - je-li vhodné, práce ve skupině kluků a holek zvlášť – sdílení vlastních zkušeností z mediálního prostoru		
OD KOMUNIKACE K INFORMACI Člověk a jeho nástroje komunikace (gesto, řeč, písmo) Rostoucí podíl informací v komunikaci (od starověkého Egypta) Komunikace s využitím technických prostředků: telegraf (Morseova abeceda), telefon, gramofon apod. Média v éře informací: noviny, rozhlas, televize, počítač, internet Zvláštní druhy komunikace: znaková řeč (hluchoněmí lidé) práce s daty	I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	
	I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat	
	I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	

2.7 Člověk a jeho svět

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	2.75	3.3	4.4	0	0	0	0	10.45
		Povinný	Povinný	Povinný					

Název předmětu	Člověk a jeho svět
Oblast	Člověk a jeho svět, Informatika
Charakteristika předmětu	V první a druhé třídě je oblast Člověk a jeho svět součástí epoch ostatních předmětů. Od třetího ročníku je tato oblast rozčleněna do jednotlivých tematických epoch, jejichž názvy volí vyučující s ohledem na náladu a charakter třídy. 1. a 2. ročník V prvních dvou školních letech se zaměřujeme na přirozenou orientaci dětí v čase, vedeme je k poznávání proměn přírody a vnímání koloběhu roku (např. vycházky do přírody, seznamování s tradicemi a svátky). Prostřednictvím vyprávění pohádek probouzíme smysl pro hodnoty jako např. pro úctu, trpělivost, respekt, odvahu, víru, aby žáci zažívali, že „svět je dobrý“. Ve druhém ročníku vyprávíme legendy svatých (např. sv. Michael, sv. Václav, ...) a vzbuzujeme úctu k lidskému osudu. Představujeme dětem svět lidských hodnot a ctností také na základě vyprávění bajek. 3. ročník Dítě v devíti letech prodělává rozhodující zlom ve svém vztahu ke světu a v uvědomění si vlastního já, proto klademe důraz na praktické činnosti v reálném prostředí. Na začátku školního roku žáci zažívají starozákonní obraz stvoření světa, včetně vyhnání z ráje a jeho důsledků. Vlastní prací na poli žáci poznávají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny. Prostřednictvím zpracování obilí a pečení chleba zažívají vděčnost k přírodě a uvědomují si hodnotu lidské práce. Poznávají minulost a současnost některých profesí a řemesel (např. mlynář, kovář, švec, ...). Žáky seznamujeme s různými stavebními technikami, materiály a typy obydlí u nás i v jiných zemích. Posilujeme vůli dětí pozitivně proměňovat své prostředí. Hledáme další způsoby, jak poznávat a popisovat svět (např. měříme čas, délku, hmotnost, objem).

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Člověk a jeho svět
	4. a 5. ročník Na základě poznání lidského těla seznamujeme žáky se zástupci říše zvířat. Žáci hledají své místo na Zemi, ve světě, v rodině (např. tvoříme rodokmen, zakreslujeme vlastní plány okolí). Vytváříme základ topografického vědění o ČR a střední Evropě. Společně se žáky pozorujeme život rostlin a představujeme jejich charakteristické znaky. V páté třídě obracíme pohled žáka také do minulosti. Zaměřujeme se na starověké mimoevropské kultury (např. Persie, Mezopotámie, Egypt, Řecko) a v průběhu roku se žáci připravují na starořecké olympijské hry waldorfských škol. V pátém ročníku zařazujeme samostatný předmět Informace a komunikace, většinou formou vedlejší hodiny, ve kterém integrujeme výstupy oblasti informatiky.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Člověk a jeho svět vyučujeme v rámci předmětu hlavní vyučování . Výstupy jsou koncipovány pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Jsou plněny v kombinovaných, zejména tematických epochách a zároveň tvořivě integrovány do epoch zabývajících se převážně českým jazykem a matematikou jako součástí učiva, rytmické části výuky epochy nebo vypravování. Jsou součástí i ostatních předmětů, od výchov uměleckých a pracovních činností.
Integrace předmětů	• Člověk a jeho svět • Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Zařazujeme rytmicky se opakující činnosti a postupy, a tím vytváříme řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít. • Na základě pozorování svého bezprostředního okolí vedeme žáky k využívání znaků a symbolů, samostatnému vytváření plánků a map a jejich praktickému použití.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Člověk a jeho svět
	Podněcujeme žáky k aktivnímu zkoumání okolí, měření, vážení, zaznamenávání údajů a jejich porovnávání.
	Kompetence k řešení problémů: Na různých projektech budujeme u žáků schopnost volit efektivní postupy při řešení problémů (např. stavba obydlí, model krajiny).
	Kompetence komunikativní: - Zařazujeme krátké dramatizace konkrétních situací, pohádek, bajek a příběhů. - Vyžadujeme od žáků samostatné prezentace svých prací nebo výsledků pozorování.
	Kompetence sociální a personální: - Budujeme sounáležitost a schopnost spolupráce při společných činnostech (např. práce na poli, výlety, pobyty,...). - Používáme různé formy skupinové práce, dbáme na výměnu rolí a zapojení všech žáků.
	Kompetence občanské: - Vedeme žáky ke srovnávání společenských norem v minulosti a dnes (např. Starý zákon, starověké kultury). - Budujeme úctu k přírodě obrazným vyprávěním a poznáváním života zvířat a rostlin v jejich přirozeném prostředí. - Necháváme děti prožít klady a zápory ekologického zemědělství péčí o vlastní pole.
	Kompetence pracovní: - Vedeme žáky k používání nástrojů a vybavení v rámci stanovených pravidel a přizpůsobení se okolním podmínkám a zásadám bezpečnosti (např. stavba obydlí, zpracování obilí). - Propojujeme pracovní rytmus s rytmem přírody.
	Kompetence digitální: - Učíme žáky orientovat se v jednoduchých tabulkách a přehledech, např. v jízdních řádech. - Úměrně věku žáků průběžně seznamujeme se správným chováním v digitálním prostředí. - Tvoříme pravidla třídy pro používání digitálních technologií (telefony, chytré hodinky) a spolupracujeme s rodiči na jejich dodržování.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma STAVITELSTVÍ Člověk a stavba domu Činnost člověka dříve a dnes Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky Ohleduplné chování v přírodě, ochrana přírody		ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
Téma ŘEMESLA Prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes Současnost a minulost v našem životě		ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
Téma PĚSTITELSTVÍ Člověk a země, rolník a jeho činnosti Rovnováha v přírodě, půda, obilniny Měření pole, vážení surovin Základní plodiny		ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
Téma MÍRY A VÁHY Měření vzdálenosti, času, hmotnosti a objemu dříve a dnes Výroba vlastních měřících přístrojů Používání měřících přístrojů, zkoumání okolního světa Základní jednotky, historie a současnost		I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
Budování časovosti a prostorovosti - postupně od 1. třídy • kalendář (rozlišení kategorií dělení času, jejich vztahy a způsob použití, orientace v pojmech; např. tvorba nástěnného kalendáře pro rodiče), rodina, míry váhy, určování času		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí		
Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	3. ročník	
(rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
Žák roztřídí základní druhy obilovin Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)		

Člověk a jeho svět	4. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Téma ORIENTACE V PROSTORU A ČASE Orientace v čase, kalendář, generace, letopočet, rodokmen Historie místa, kde žijeme Orientace v prostoru, vycházky do okolí Kresba jednoduché mapy Plán města, cesta do školy, bydliště Místo kde žijeme, postavení města v rámci ČR Mapy: značky(symboly) Papírový jízdní řád, tvorba itineráře pro cestu Téma PĚSTITELSTVI (dokončení ze 3. třídy) Sklizeň obilí, výroba mouky, pečení chleba	ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	
	ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	
	ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	
	ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map	
	ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	
	ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	
	ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	
	ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	
	ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
		I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
		I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
		I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
Téma LIDÉ A ZVÍŘATA První pomoc, péče o zdraví Živočichové, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce		ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života
		ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
		ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
		ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
		ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
		ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
Průběžná témata Vědomé zacházení s rozvržením času - rozvrh epochy, týdne, dne, struktura vyučovací hodiny - porozumění a zápis - např. rozvrh hodin, kalendář a pod. Epochový sešit: orientace ve vlastních zápisech - zpětné vyhledávání informací Popisy pracovního postupu - pasivní následování i aktivní vytváření Piktogramy k jednotlivým činnostem, vytvoření podmínek cyklů, které vstupují do procesu – např. počasí, seřazení kartiček s piktogramy v chronologickém sledu - příprava na vývojové diagramy a programování		I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
		I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
Tvoření pravidel třídy - např. dotazník (co nás trápí), vyhodnocení a sestavení pravidel - návaznost na minimální preventivní program		
Návaznost na vyprávěcí část- germánská mytologie runy - tajná písma, šifry, např. Morseova abeceda		
DOPRAVNÍ VÝCHOVA (možno řešit jako projekt - např. návštěva dopravního hřiště, beseda apod.) pravidla (případně hry podle pravidel se dostat do určitého místa a pod.) použité symboly: tvary dopravních značek	I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	
Minimální preventivní program (průřezové téma GDPR) - možno řešit projektem reálné příběhy popisující rizika (ukradené heslo, identita, sexuální predátoři) truhlička se zámek (jak ochránit něco, na čem mi záleží, jak vytvořit vhodné bezpečné heslo)	I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
Žák popíše současnost a minulost v našem životě Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Žák posoudí rozdíl mezi přírodními a umělými prvky okolní krajiny Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
Žák zvládá řešit konflikty ve třídě demokratickým způsobem		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	4. ročník	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti		

Člověk a jeho svět	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
INTEGROVANÁ TÉMATA Rodičovství, základy společenského chování Kluci a holky – jsme stejní i jiní Režim dne, osobní a duševní hygiena, životospráva Základy první pomoci Právo a spravedlnost Návykové látky - prevence		ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
Téma NAUKA O ROSTLINÁCH Životní podmínky, rovnováha v přírodě Vlastnosti látek, životní podmínky Houby a rostliny (stavba těla) Poznávání zástupců běžných druhů (lišejníky, mechorosty, kaprad'orosty, plavuně, přesličky, rostlinná patra)		ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
Téma ŘÍŠE ZVÍŘAT skupiny zvířat a jejich znaky stavba těla životní prostředí zvířat		ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
Téma ORIENTACE V PROSTORU A ČASE Česká Republika v rámci Evropy, její hlavní orgány státní moci Evropská unie a její hlavní orgány Zeměpis sousedních států		ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
		ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
		I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
Téma STAROVĚKÉ KULTURY Historické prameny, historický čas a prostor Nejstarší starověké civilizace Lovci a sběrači Persie, Mezopotámie, Egypt Společenské skupiny ve starověkých kulturách Formy vlastnictví ve starověkých kulturách Antické Řecko, řecko-perské války, Perikles, Alexandr Veliký, Makedonská říše, řecká mytologie		ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
Průběžná témata dlouhodobá pozorování a záznam (např. počasí, růst rostliny, změny stromu a pod.) rodokmen vlastní osoby		I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Kulturní diference		
Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
Žák zprostředkuje ostatním zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu naší vlasti a jiných zemí Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
Žák rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti;		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života		
Žák si všímá přizpůsobení organismů různým prostředím Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola		
Zapojení žáků do života školy - realizace vlastního návrhu na zlepšení života ve škole Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
Žák srovná politické zřízení starověkých kultur a naší současné České republiky Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Jsme Evropané		
Žák vysvětlí jednoduchým způsobem základní práva a povinnosti občanů Evropské unie Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
Žák popíše sociální třídy ve starověkých kulturách Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
Žák popíše fungování sociální společnosti ve starověkých kulturách		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Člověk a jeho svět	5. ročník	
Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ		
Žák popíše etnické složení starověkých kultur a jeho dopady Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku		

2.8 Dějepis

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	2.2	2.2	2.2	3.3	9.9
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Dějepis
Oblast	Člověk a společnost, Informatika
Charakteristika předmětu	Dějepis na druhém stupni navazuje na obsah předmětu člověk a jeho svět z prvního stupně. V něm se žáci seznámili s obdobím nejranějších dějin lidstva a starověkými civilizacemi jako je např. Mezopotámie, Persie, Egypt a Řecko. V šesté třídě žáci pokračují v učivu prvního stupně a soustředí se na dějiny starověkého Říma a raného středověku. Dějepis je stále vyučován prostřednictvím vyprávění příběhů. U žáků se rodí kauzální myšlení a vyučování se tomu přizpůsobuje. Učitel vybírá taková témata, která proti sobě leží v protikladech (viz. témata učiva) a dává tak prostor vlastnímu usuzování žáků na základě porovnávání protikladů. V sedmé a osmé třídě se dějepisné vyučování dále rozšiřuje o rozumovou složku. Žáci prostřednictvím vyprávěcí látky či životopisů objevují příčinu a následek, proč a jak věci fungují, základní principy lidského fungování. V tomto období do popředí vstupují témata založená na vědění – objevy, reformy, revoluce apod. Dějepis devátého ročníku rozšiřuje zájem žáků o sociální stránku dějin, ideály a vztahy mezi lidmi. Dějepisná témata jsou z velké části řazena chronologicky. Pro hlubší vhled do určité problematiky či události je učivo žákům předkládáno v celé jeho šíři i s chronologickým přesahem nad rámec historického období. V této podobě se například vyučují zámořské objevy, či revoluce. Některá témata občanské výchovy jsou s ohledem na propojenost s dějepisem zařazována do tohoto předmětu. Dějepis se naopak uplatňuje ve vyprávěcí látce předmětů jako je například fyzika či zeměpis, kam učitel zařazuje biografie různých osobností. Vhled do kulturního pozadí naší historie žáci poznávají v deváté třídě také během epochy dějin umění.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Dějepis je součástí předmětu hlavní vyučování. Pro dějepisná témata jsou využívány především epochy. Ve vyšších ročnících může tyto epochy učit i odborný učitel.

Název předmětu	Dějepis
Integrace předmětů	• Dějepis • Zeměpis (Geografie) • Informatika
Mezipředmětové vztahy	• Občanská výchova • Hudební výchova • Přírodopis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Žáky vedeme k sebehodnocení. • Individuálním přístupem k žákům maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch. • Žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost. • Učíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení pro samotné učení a pro jeho další přínos.
	Kompetence k řešení problémů: • Žáci jsou vedeni k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.
	Kompetence komunikativní: • Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Vedeme žáky k veřejné prezentaci výsledků své práce, například formou referátů. • Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.
	Kompetence sociální a personální: • Během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Dějepis
	- Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech. - Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině. - Žáci jsou vedeni k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. - Učíme je zároveň k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky. - Žáci se učí základům kooperace a týmové práce.
	Kompetence občanské: - Ve třídních kolektivech žáci společně stanovují pravidla chování. - Jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní), v rámci dějepisu i v souvislosti s historickým obdobím. - Ve výuce je kladen důraz na prožitky.
	Kompetence pracovní: - Žáci jsou vedeni sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. - Výuku doplňujeme o praktické exkurze. - Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci.

Dějepis	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Od raného středověku k vrcholnému		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
Raný středověk		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
Evropa po stěhování národů – Hunská expanze		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Formování prvních státních útvarů – příchod Slovanů, Sámova říše		I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
Raně středověké říše (Arabská říše a zrod islámu, expanze do Evropy, Franská říše a Karel Veliký)		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	6. ročník	
Počátky českého státu – Velkomoravská říše, Cyril a Metoděj, první Přemyslovci, šíření křesťanství (pohanka Drahomíra a křesťanka Ludmila), spor o vládu v českých zemích (Václav a Boleslav) Vrcholný středověk Formování středověké společnosti, lenní systém, světská a církevní moc. Zakládání měst, řemesla, hospodářství. Role náboženství, zakládání klášterů. Role rytířství, život šlechty (např. popsat na životě Přemysla Otakara II.) Poslední Přemyslovci České země v době Karla IV.		D-9-4-03 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí D-9-4-04 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
Téma STAROVĚKÉ CIVILIZACE (částečně plněno 5. třída v rámci Člověk a jeho svět - opakování) Starověké civilizace opakování učiva předchozího ročníku, např. na základě příběhu Aenea a jeho cesty z Troje do Itálie Osídlení oblasti Středozemního moře (Řecko, Egypt, Persie, Fénicie) Starověký Řím Založení Říma - příběh Romula a Rema Římské království - vybrané příběhy z tohoto období, např. počátky římské expanze a dobytí Alby Longy na příběhu sporu Curatiů a Horatiů, mýtičtí králové, únos Sabine, Etruskové a jejich stavební dovednosti). Římská republika - Boje mezi patricii a plebeji – budování římského práva. - Boj mezi Římem a Kartágem (Hanibal a Scipio) - Sociální reformy bratří Gracchů, krize republiky (populárové x optimáti). - Otroctví, život gladiátorů (hry, arény, Spartakovo povstání) - Gaius Julius Caesar (cesta na vrchol, římská expanze do Evropy, Caesarovi opůrci)		D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví D-9-3-03 demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie D-9-3-03 demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	6. ročník	
- Římská kultura, stavitelství (silnice, akvadukty). Římské císařství. - Vznik a šíření křesťanství. - Stíhání křesťanů, uznání křesťanství Odraz římské kultury v našich dějinách (římské naleziště na jižní Moravě) Rozpad Římské říše vlivem stěhování národů.		
téma EVROPA A ČECHY OD STŘEDOVĚKU DO HUSTISKÝCH VÁLEK Evropa po stěhování národů Vznik a šíření islámu Francká a arabská říše Sámová říše Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a byzantskou říší, Cyril a Metoděj, šíření křesťanství Český stát, jeho vznik, vývoj a vztah k Svaté říši římské Společnost ve středověku, lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství Role náboženství, křesťanství; kultura - románské a gotické umění Poslední Přemyslovci České země v době Karla IV.	D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států D-9-4-02 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
Žák se podílí podle svých možností na přípravě rytířské slavnosti (šití historického oděvu, vlastní erb, nácvik rytířského tance a pod.) Kreativita– cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích		

Dějepis	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	7. ročník	
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantí zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Téma OBJEVY A DOBÝVÁNÍ Zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky) Vynálezy a objevy (knihtisk, chronometr, astronomie) Zakladatelé moderní přírodovědy Téma OD STŘEDOVĚKU K NOVOVĚKU Jan Hus – význam jeho osobnosti Husitství Hlavní osobnosti a rysy reformace, renesance a humanismu České země v 2. polovině 15. století a v 16. století Jednota bratrská J. A. Komenský, rudolfínská doba Reformace, protireformace Habsburkové na českém trůnu České stavovské povstání, třicetiletá válka Renesance a barok		D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
		D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
		D-9-5-03 popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
		D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
		D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
		D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

Dějepis	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantí zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
		D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	8. ročník	
Hospodářství v době před průmyslovou revolucí Vznik a průběh průmyslové revoluce Vynálezy (Watt...) Rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu Sociální následky, vznik sociální otázky, pokusy o řešení sociální otázky Osvícenství a jeho vliv na kulturu a politiku, Marie Terezie, Josef II. Velká francouzská revoluce Vznik USA, počátky občanské společnosti, základní lidská práva Vznik moderního státu, absolutismus, parlamentarismus Napoleon, Metternich, Evropa po roce 1815 Revoluce roku 1848 jako celoevropský jev Národní obrození, vlastenectví a nacionalismus Vývoj v Rakousku, národnostní problémy Dualismus Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva Kultura 19. století v českých zemích a v Evropě Imperialismus, kolonialismus, zvyšování napětí	D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	
	D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	
	D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	
	D-9-6-04 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát		
Žák porovnává lidská práva v období 16-19 století (např. Deklarace práv člověka a občana) Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Formy participace občanů v politickém životě		
Na příkladech 17-19. století žák vysvětlí odlišné volební systémy některých států Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Historické prameny, historický čas a prostor Používání dějepisných atlasů a odborných knih Využívání externích informačních zdrojů (například knihovny, muzea, návštěvy důležitých historických míst, relevantí zdroje na internetu a pod.) Ujasňování historických souvislostí k sobě navzájem i k současné době		D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Téma 1. POLOVINA 20. STOLETÍ Imperialismus, vznik Trojspolku a Trojdhody 1. světová válka, její důsledky pro politické uspořádání světa Politické změny v Rusku Vznik ČSR, T. G. Masaryk, vývoj a zánik ČSR – Mnichovská dohoda Evropský meziválečný vývoj, světová hospodářská krize a její důsledky Fašismus, nacismus – převzetí moci v Itálii a Německu 2. světová válka, její průběh a důsledky		D-9-7-01 na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
Téma 2. POLOVINA 20. STOLETÍ Poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace Studená válka, problémy bipolárního světa Rozpad koloniálního systému Rozpad komunistických režimů Porušování lidských práv totalitními systémy (Čína, Tibet...) Globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, Terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu...)		D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa
Dějiny umění od pravěku po renesanci		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika		
Žák samostatně nebo ve skupině řeší předkládaná morální dilemata na příkladech historických příběhů Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích v šedém dne		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Dějepis	9. ročník	
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Princip sociálního smíru a solidarity		
Na příkladech 20. století žák vysvětlí odlišné přístupy států k lidským právům Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení se podle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Jsme Evropané		
Z pohledu dějin umění žák popíše vlivy na formování evropského prostoru Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže		
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		
Na příkladech některých států 20. století žák vysvětlí odlišné přístupy k formě vlády a způsobu rozhodování Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti		

2.9 Občanská výchova

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	0	0	0	1.001	1.001
								Povinný	

Název předmětu	Občanská výchova
Oblast	Člověk a společnost, Člověk a příroda
Charakteristika předmětu	Občanská výchova na naší škole je pevnou součástí epochového vyučování napříč ročníky druhého stupně. V deváté třídě z důvodu náročnosti témat zařazujeme navíc samostatnou hodinu. Některá průřezová témata též zařazujeme jako součást projektových dnů. Tématu Člověk, stát a hospodářství vyčleňujeme v šesté třídě prostor v rámci hodiny Hospodářství. Kromě témat občanské nauky se v ní zabýváme kupeckými počty, které jsou jinak tématem matematické epochy, a řešením praktických oblastí mateřského jazyka jako psaní obchodních dopisů, smluv apod. Ve vyprávěcí části hlavního vyučování sedmého a osmého ročníku se žáci dozvídají o zvláštích cizích národů, kmenů a kultur, a proto témata z oblasti mezinárodních vztahů začleňujeme v souvislosti se zeměpisem v daných ročnících. Otázkám člověka ve společnosti věnujeme prostor zejména v dějepisných epochách v osmé a deváté třídě, neboť jsou myšlenkově blízké náplni těchto předmětů jako např. projevy rasismu, xenofobie, extremismus, nacionalismus. Oblast člověk stát a právo je blízká tématům, které se objevují v dějepisu 9. třídy, jako je např. demokracie a totalitní režimy a právo člověka na svobodu. Zároveň se žáci dostávají do věku, kdy jsou trestně odpovědní a naší snahou je seznámit je se situacemi, ve kterých se mohou ocitnout, s právními otázkami a dalšími nástrahami dospělého života. Protože je toto téma natolik obsáhlé, zařazujeme učivo dotýkající se práva a člověka jako jedince kromě epoch dějepisu i do samostatné vyučovací hodiny.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Občanská výchova je součástí předmětu hlavní vyučování. Výstupy jsou plněny zejména v epochách zabývajících se dějepisným nebo zeměpisným obsahem. V šesté třídě je součástí předmětu Hospodářství, v deváté třídě v samostatném předmětu Občanská výchova.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Občanská výchova
Integrace předmětů	• Výchova k občanství • Informatika • Zeměpis (Geografie)
Mezipředmětové vztahy	• Zeměpis • Dějepis • Matematika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • K učivu přistupujeme pozitivním způsobem. • Učíme žáky používat různé zdroje, aby byli schopni na základě získaných informací hodnotit aktuální situaci ve světě.
	Kompetence k řešení problémů: • Na konkrétních úkolech v daných tématech (např. žákovské volby) vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.
	Kompetence komunikativní: • Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Používáme různé typy textů a záznamů (např. zákony, knihy, internet) a učíme s nimi pracovat.
	Kompetence sociální a personální: • Sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech. • Učíme žáky pracovat ve skupinách. Usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině.
	Kompetence občanské: • Popisujeme svět v souvislostech,

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Občanská výchova
	Kompetence pracovní: • Žáci jsou vedeni sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci. • Výuku doplňujeme o praktické exkurze. • Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci.

Občanská výchova	9. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady finanční gramotnost	VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	
	VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	
	VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	
	VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	
	VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	
	VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	
	VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	
	Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	
	Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	
	Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	
	Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Občanská výchova	9. ročník	
Třídnické hodiny Projekty, případně externí lektoři		VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
		VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
		VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
		VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
		VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Žák samostatně nebo ve skupině řeší předkládané právní problémy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		
Žák se zúčastní sebetestování pro účely výběru povolání, osobnostní testy zaměřující se na silné a slabé stránky, případně nahradí testování rozhovory o volbě povolání Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí		

2.10 Fyzika

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	1.1	1.1	2.6	1.1	5.9
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Fyzika
Oblast	Člověk a příroda, Informatika
Charakteristika předmětu	Vzdělávací oblast člověk a příroda Waldorfská pedagogika si neklade za cíl vychovávat ze svých žáků přírodovědce, protože tím se člověk stává na základě svých přirozených sklonnů a nadání. V dnešní době je stále aktuálnější všeobecně vzdělávací úloha přírodovědného vzdělání. Současný svět přináší vedle fascinujícího rozvoje technologií, kdy se dříve sotva představitelné stává technicky možným a proveditelným. Spolu s tím však přináší rozvoj přírodních věd hraniční otázky, jejichž zodpovězení není věcí vědy, techniky nebo technologie, ale lidské mravnosti. Tato tendence se bude prohlubovat a budoucnost přinese zcela nové otázky, které budou muset dnešní žáci jako dospělí lidé řešit. Pedagogika musí proto počítat s tím, že nestačí vybavit žáky znalostmi a dovednostmi pro současný svět, ale rozvinout v nich schopnosti vyrovnat se s otázkami budoucnosti a vůlí k tvořivé účasti na budoucí podobě lidské společnosti a přírodního světa. Waldorfští učitelé chápou svůj úkol jako cílevědomou, celistvou podporu žáka v oblasti učení, kreativity a utváření osobnosti. Činnosti, které slouží k získání kognitivního vědění, jsou rovnocenné prakticko-uměleckým dovednostem i v oblasti přírodovědného vzdělávání. Samotné učivo je chápáno jako pedagogický nástroj a nikoli pedagogický cíl. Vyučování přírodovědných předmětů má v nejširším smyslu charakter poznávání světa a života. A protože svět přírody i lidské kultury vystupuje v současné době stále silněji do popředí jako bytostně provázaný celek, poskytují přírodovědné předměty mnoho příležitostí, jak tento celostní charakter zohlednit. V konečném důsledku by se mělo vzájemné propojení přírodovědných předmětů v mezipředmětových vztazích, stejně jako pochopení globálního charakteru biosféry, na jejímž ovlivňování se člověk ve stále rostoucí míře podílí, projevit ve schopnosti žáků "myslet globálně a jednat lokálně". Otázky řešící místo člověka v přírodním světě, hledající souvislosti lidského a zvířecího chování,

Název předmětu	Fyzika
	prožívání jedinečného charakteru lidství, stejně jako systematické budování emočního vztahu k přírodnímu prostředí a ochoty pečovat o ně přispívají velkou měrou k rozvoji osobnosti a výchově k sociální zralosti. Do vyučování tak pronikají aktuální témata dnešního světa, která neučí žáky jen schopnosti myslet v globálních souvislostech, ale přispívají velkou měrou k jejich osobnostnímu a sociálnímu růstu, působí směrem k jejich sebevědomému a aktivnímu zapojení do občanské společnosti, vedou je k toleranci k odlišným kulturám a stylů života, umožňují jim tvořivě nakládat s informacemi, ovládat informační a komunikační technologie bez toho, aby se jimi nechal ovládat a manipulovat. Tak mohou žáci nastoupit celoživotní cestu k vědomému uchopení svého lidství, nalezení vlastního místa ve společnosti a k ochotě ji aktivně a zodpovědně spoluutvářet. Práce v epochovém vyučování obecně vyžaduje specifické strukturování vyučovacího procesu, především rytmické střídání činností. Základním metodický postupem, který se ve vyučování přírodovědným předmětům výrazně uplatňuje, je sled tří fází uchopení obsahu vyučování a zároveň cesta k vytváření kompetence. V krátkosti je možné je charakterizovat jako poznání, porozumění a aktivní uchopení obsahu: 1. prožívání, pozorování jevů, experimentování 2. vzpomínání, popisování, charakterizování, zaznamenání 3. zpracování, analýza, abstrahování, vystižení podstaty zákonitostí, zobecňování Přičemž po první a druhé fázi (krok 1 a 2), je vsunuta plodná přestávka, během níž získá žák odstup od toho, co prožil a zaznamenal. Teprve následující den probíhá poslední učební krok. V tomto metodickém postupu jsou zohledněny principy fyziologie učení, které poukazují na důležitost střídání spánku a bdění pro osvojení kognitivních a praktických dovedností. Proces individualizace vědomostí a rozvoj dovedností předpokládá určité časové rozpětí mezi učením a zapomínáním, mezi procesem vědomým a podvědomým, mezi bděním a spánkem. Stejně tak je důležité zapojovat ve vyučování přírodovědným předmětům do vzdělávacího procesu umělecké a praktické činnosti tak, aby se na procesu učení podílela celá bytost člověka, ne pouze jeho myšlení. Důležitým cílem vyučování je rozvoj schopnosti žáků samostatně usuzovat, což předpokládá to, že zvolený obsah vyučování je nástrojem k tomu, aby žák mohl k tomuto vlastnímu úsudku dojít induktivní cestou. To si žádá, aby přírodovědné pojmy svým charakterem odpovídaly věku a vývojové fázi žáka, a byly schopny s ním v průběhu jeho celoživotního vzdělávání růst. Pouhé reprodukování teorií a definic k samostatnému úsudku nevede. Pro přírodovědné vyučování není proto určující systematika vědeckého učiva. Učitel má úkol najít pro každý věkový stupeň přiměřenou učební látku, aby nenabízel nějaký zjednodušující přehled, nýbrž konkrétně a živě podal ucelený výběr.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Fyzika
	Vyučování přírodovědným předmětům má potom nutně exemplární charakter a podoba vyučování musí být tvořena teprve ve vztahu mezi učitelem a žáky. Takové pojetí vyučování má vliv na styl práce učitele, který musí pracovat spíše jako umělec. To znamená, že musí v aktuálním pedagogickém procesu společně s žáky neustále nově utvářet konkrétní podobu vyučování. Potřeba autentického, bezprostředního vztahu mezi učitelem a žáky se odráží i v tom, že se vyučování přímo neopírá o pasivní učební pomůcky, tradiční učebnice a audiovizuální pomůcky. Ty zprostředkovávají prefabrikovaný pohled na svět, usměrňují žákovo učení určitým předpojatým směrem a jsou výsledkem zkoumání a hodnocení, která neprovedl učitel. Proto nacházejí ve vyučování jen omezené uplatnění v případech, kdy podněcují k samostatné práci. Výuka fyziky je vedena fenomenologickým způsobem. Měla být názorná, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Snaha o co největší názornost se projevuje v množství a v pestrosti fyzikálních pokusů a jevů, které učitel dětem předvádí. Pokusy a jevy jsou předváděny pokud možno „naživo,“ ne z videa apod. Děti by si měly pokusy i samy vyzkoušet, pokusy a pozorování mohou žáci provádět i doma. Tímto způsobem si děti tříbí schopnost přesně pozorovat a v neposlední řadě také schopnost své pozorování výstižně popsat. Příklon k fyzice sledující jevy a hledající příčiny a možná vysvětlení je považován za nosnou koncepci ve vyučování na 2. stupni základní školy. Matematizace přírodních věd a počítání fyzikálních vzorců a rovnic je proto na pořadu až ve vyšších ročnících, kde už nalézají oporu v dostatečně rozvinutých schopnostech a snaze žáků po vědecky objektivním poznání světa. Členění učiva pro jednotlivé ročníky je rozvržené přiměřeně věku dítěte a rozvoji dětského intelektu. Téma Vesmír může být řešeno formou projektu. Prolíná se zároveň předměty fyzika, zeměpis (topografie Země) a přírodopis (složení planet), po dohodě učitele s rodiči může být doplněno přímým pozorováním noční oblohy. Členění učiva pro jednotlivé ročníky je v souvislosti s celkovým pojetím waldorfské školy, je rozvržené přiměřeně věku dítěte, vývoji jeho myšlení, citu a vůle. Ve vyšších ročnících je obsah učiva fyziky doplňován o životopisy významných osobností badatelů.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Fyzika je součástí předmětu hlavní vyučování . Je vyučována převážně formou epoch od šesté do deváté třídy, v deváté třídě mají žáci k dispozici jednu cvičnou hodinu s převahou výstupů z fyziky.
Integrace předmětů	Fyzika

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Fyzika
	Informatika
Mezipředmětové vztahy	Zeměpis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: - vedeme žáky k různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů - vedeme žáky ke zpracování informací a jejich využívání k dalšímu učení - pokusy provádíme zásadně naživo, aby žáci při pozorování využili co nejvíce svých smyslů Kompetence k řešení problémů: - rozvíjíme schopnost žáků objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení - vedeme žáky k základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů - vedeme žáky k zobecňování a praktickému využití poznatků v různých oblastech života Kompetence komunikativní: - vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci - vedeme žáky ke stručnému a přehlednému zpracování postupů a výsledků jejich pozorování a experimentů Kompetence sociální a personální: - vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů Kompetence občanské: - vedeme žáky k pozorováním a experimentům a zpracovávání a vyhodnocování získaných dat - seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci Kompetence pracovní:

Fyzika	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Fyzika	6. ročník	
téma AKUSTIKA Chvění jako fyzická stopa zvuku a tónu Rozdíl mezi tónem a ostatními zvuky Vztah znějících těles k výšce tónu, síle zvuku a barvě zvuku Intervaly a jejich vyjádření poměrem malých celých čísel Utváření hrtanu, pozorování lidského hlasu Šíření zvuku v různých materiálech Odraz a pohlcování zvuku Rychlost zvuku Měření zvuku, jeho hlasitost		F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí
téma TERMIKA Původ tepla na zemi Protiklad tepla a chladu Tepelná roztažnost Přeměny skupenství Akumulace tepla Teplota, měření teploty		F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
téma VESMÍR - možný projekt Pozorování hvězdné oblohy Navigace na noční obloze Hlavní souhvězdí Měsíc a planety sluneční soustavy Umělá tělesa ve vesmíru		F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
pokusy (např. měření teploty) - záznam dat, čtení dat vyhodnocování pokusů, odstraňování extrémních hodnot		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji
téma OPTIKA světlo a stín		F-9-6-05 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - bez čoček
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání		
Žák z pozorování vyvodí, jak v nástroji vzniká zvuk		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Fyzika	6. ročník	
Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium		

Fyzika	7. ročník	
Mezipředmětové vztahy	--> Zeměpis - 7. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
téma MECHANIKA Páka, rameno břemene a rameno síly v různých variacích Kladka a její použití Nakloněná rovina (+ klín, šroub) Vzájemné působení těles Síla, měření síly, tíhová síla Moment síly Hmotnost, měření hmotnosti Tření, drsnost povrchu styčných ploch Skládání sil, rovnováha sil Newtonovy zákony - úvod Ohyb a tah	F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu F-9-2-03 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	
téma OPTIKA Zákon odrazu, duté a vypuklé zrcadlo Pojem ohniska Průchod světla hranolem Zákon lomu; lom ke kolmici a od kolmice Lom světla v závislosti na prostředí Principy zvětšování, zmenšování prostřednictvím čoček Vady lidského zraku (krátkozrakost a dalekozrakost a možnost jejich korekce, omezení lidského zraku Barevné jevy vznikající při lomu světla Barvy, rozklady barev téma MAGNETISMUS A ELEKTROSTATIKA Přitažlivost a odpuzování, Zmagnetování	F-9-6-05 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh F-9-6-06 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Fyzika	7. ročník	
Elektrostatické jevy, Galvanický článek		
pokusy (např. rychlost) - záznam naměřených dat, čtení dat, zpracování dat (chyby, chybovost a pod.)		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
zatím práce s analogovými datovými zdroji jako příprava pro tabulkový editor v 8.-9. třídě - např. MFCh tabulky		I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy		
Na příkladech životopisů významných osobností žák rozpoznává stereotypy a předsudky, které musela osobnost překonávat Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitě stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, schopnost umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvi k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Žák popíše různé druhy výroby elektrické energie a jejich vliv na životní prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)		
Fyzika	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma VLASTNOSTI LÁTEK Vlastnosti látek pevných, kapalných a plynných látek Spojité nádoby Povrchové napětí vody		F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
		F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Fyzika	8. ročník	
Hustota těles Tlak Hydrostatický tlak Pascalův zákon Archimédův zákon (pro vodu i pro vzduch)		F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
téma TERMIKA Teplota a teplo Měrná tepelná kapacita - úvod Šíření tepla		I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
téma ELEKTROMAGNETISMUS Vodiče, nevodiče, polovodiče Magnetické účinky elektrického proudu a jejich využití Napětí, proud, odpor a jejich měrné jednotky, Ohmův zákon Využití stejnosměrného proudu (elektromotor, dynamo) Střídavý proud Výroba elektrické energie Účinnost elektrických zařízení Ekologický dopad Ekologické zdroje energie Cívka Dioda		F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností F-9-6-04 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní F-9-4-02 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
inf: el. obvody, značky, měření se stavebnicí (např. Bofin)		

Fyzika	9. ročník	
Mezipředmětové vztahy	--> Chemie - 9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma POHYB A ENERGIE Newtonovy zákony Rovnoměrný pohyb		F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Fyzika	9. ročník	
Rychlost okamžitá a průměrná Mechanická práce a výkon Energie, zákon zachování energie Polohová a kinetická energie Tepelné motory (od parního stroje po moderní spalovací motory) Vynálezy a vynálezci volitelné téma: objevování vesmíru		F-9-2-03 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici F-9-4-01 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
téma FYZIKA JAKO VĚDA Částicová stavba látek Modely a jejich chápání Současný pohled na fyziku jako vědu prohloubení a opakování učiva z nižších ročníků Tonální řada (aliquotní tóny) Frekvence Rezonance Dopplerův efekt Elektromagnetické vlnění		získá pohled na fyziku jako vědu od historie po současnost

2.11 Chemie

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	0	1.1	1.1	1.1	3.3
						Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Chemie
Oblast	Člověk a příroda, Informatika
Charakteristika předmětu	Vyučování probíhá fenomenologickou metodou, učitel by měl postupovat od jevu k vysvětlení. Jevy jsou demonstrovány naživo formou pokusů, tak aby děti prožily danou problematiku všemi smysly. Učí se přesně pozorovat a popisovat zkoumané jevy. Vhodné pokusy si mohou vyzkoušet děti samy. 7. ročník Předmět chemie představuje výzvu a šanci poznat svět látek, prozkoumat jejich vlastnosti a z nich tvořit pojmy, které člověka zahrnou do procesu bádání. Tím mu napomohou k novému, prohloubenému setkání se světem. Je nasnadě, že hotový, „mrtvý“ svět anorganické chemie nabízí k tomuto účelu jedinečné a v pokusech působivé možnosti. Na začátku epochy stojí oheň a proces hoření (pro děti srozumitelný zážitek), jež pak vede přes pálení vápna ke kyselinám, zásadám a kovům, přičemž tu vždy hraje roli technický i kulturně- historický aspekt. Například u zkoumání kyselin a zásad by žáci měli pochopit dopad těchto vlastností na běžný život a praktické využití. Jádro celé metodiky spočívá v tom, abychom žáky uvedli do sféry chemických procesů a pochodů kvalitativně a ukázali tak žákovi nový vztah k přírodě. To předpokládá, že své „výzkumy“ vždy začínáme nejprve s přírodními látkami (např. dřevo, papír.). Otázky nevyvozujeme ze senzačních experimentů, nýbrž při všedních, každodenně známých jevech, jakým je např. oheň. Žáci tak budou prožívat člověka jako spoluvůrce přírodních procesů. Výuka chemie nesmí vymezovat a omezovat, nýbrž musí ukazovat vztahy a jevy v přírodě (postupujeme přitom z vnějšku dovnitř). Průběžně se žáci učí i nezbytné chemické dovednosti, například zkratky chemických prvků, chemické názvosloví, rozložení prvků v periodické tabulce a podobně, převážně však formou her a výuky mimo lavici.

Název předmětu	Chemie
	Periodická soustava prvků se nevyučuje jako předpokládaný uspořádávací princip, nýbrž jako podstatný objev, v němž se zračí určité zákonitosti. 8. ročník Vyučování chemie v 8. ročníku vyžaduje jiný způsob kladení otázek než v 7. třídě. Organické přírodní jevy a procesy jsou mnohem složitější a podstatně obtížněji pochopitelné. Na počátku stojí člověk opatřující si svou stravu, v němž se tyto procesy odehrávají. Procesuální stránka organických životních pochodů tvorby a změny látek vyžaduje myšlení, které respektuje organický, živý charakter, a tvoření pojmů, které odpovídá aspektu zodpovědnosti a zralosti. V epoše chemie se pokoušíme od obvyklého kauzálně-analytického přístupu látkové chemie dovést žáky k chemii orientované na procesy - a to tím, že zavádíme různé chemické modelové představy a diskutujeme o nich. Tímto způsobem mají žáci pozorovat souvislosti tak, jak to odpovídá jejich věku, a učit se je také chápat. Proto musíme vždy žáky podněcovat, aby kladli své vlastní, originální otázky (pomocí experimentů, na nichž se podílejí i žáci, máme možnost tuto schopnost ptát se, ještě více prohlubovat.) V popředí stojí biochemie. Je třeba znázornit takovou chemii, která neotravuje životní prostředí, nýbrž může na ně i na člověka působit léčivě. Učitel propojuje svůj předmět s ostatními předměty, zejména s přírodopisem (rostlinný a živočišný svět), fyzikou, nebo matematikou (výpočty vzorců, postupy). V rámci výchovy ke zdraví žáci aplikují znalosti chemie, například mohou měřit PH v ústech v souvislosti s typem stravy, proměna škrobu na cukry v souvislosti se znalostmi správné výživy apod. .To je podmínkou, aby se předmět skutečně mohl stát součástí obsáhlého harmonického obrazu světa. Je vhodné se zaměřit na základní organické látky, využít i tzv. kuchyňskou chemii. Zkoumáním bílkovin, tuků, cukrů a škrobů se otvírá cesta k pochopení základních organických procesů v přírodě, na kterých lze stavět později. Při zkoumání látek zavádíme důkazové zkoušky (cukr, škrob a apod.) a učíme žáky správně zaznamenávat průběhy pokusů i po formální stránce. V rámci her pokračujeme v procvičování chemických značek, periodické soustavy i názvosloví. V rámci závěrečné ročníkové práce si v 8. třídě může žák zvolit téma z chemie. Tím se nabízí žákům možnost, aby témata chemie zapracovali přiměřeně věku do svých ročníkových prací, a tak dále rozvinuli svou zvědavost k poznávání světa. 9. ročník Vstoupit do praktického života je úkol, který žák 9. třídy dokáže zvládnout. Ve vyučování chemie se zprostředkujeme celkový přehled tím, že se k individuálnímu charakteru prvků dopravujeme prostřednictvím

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Chemie
	spolupůsobení chemických látek. V této souvislosti se zavádí základní výpočty chemických rovnic. Pro tyto účely se využívá cvičná hodina. Žáci se nyní již plně stali takříkajíc občany světa a musí se v této pro ně stále ještě nové oblasti učit orientovat pomocí jasných myšlenek. Je třeba zaměřit výuku na vědomé uchopení kauzality chemických dějů, pokoušet se identifikovat příčinu a následek. Z vnějšího světa se dostáváme více k laboratorním procesům. Zároveň je třeba vyhradit velký prostor významu důležitých technických procesů i způsobu jejich provádění s přátelským postojem k životnímu prostředí. Obsah učiva je spíše zaměřen na organickou chemii, od karbonizace dřeva přes postupy z pracování uhlí a ropy po chemii uhlovodíků. Zabýváme se procesy kvašení a část epochy bývá zaměřena na základy organické syntézy.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Chemie je součástí předmětu hlavní vyučování . Je vyučována od sedmé třídy formou epochy. V deváté třídě je doplněna cvičnými hodinami.
Integrace předmětů	• Chemie • Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • vedeme žáky k různým metodám pozorování přírodních procesů a jevů • vedeme žáky ke zpracování informací a jejich využívání k dalšímu učení
	Kompetence k řešení problémů: • rozvíjíme schopnost žáků objevovat a formulovat problémy a hledat různé varianty řešení • vedeme žáky k základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů • vedeme žáky k zobecňování a praktickému využití poznatků v různých oblastech života
	Kompetence komunikativní: • vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci • vedeme žáky ke stručnému a přehlednému zpracování postupů a výsledků jejich pozorování a experimentů

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Chemie
	Kompetence sociální a personální: vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
	Kompetence občanské: - vedeme žáky k pozorováním a experimentům a zpracovávání a vyhodnocování získaných dat - seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
	Kompetence pracovní: - podchycujeme a rozvíjíme zájem o poznávání základních pojmů a zákonitostí na příkladech s využitím jednoduchých pokusů, řešení problémů a zdůvodňování jednání v praktických situacích - podporujeme vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných postojů - vedeme žáky k získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi a dovednosti poskytovat první pomoc při úrazech způsobených chemickými látkami

Chemie	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - základy Nebezpečné látky a přípravky - základ s důrazem na probírané žíraviny, první pomoc (poleptání, spálení), postup při havárii (adekvátně věku) Varovné značky a jejich význam - základy Zásady hašení požáru na základě pochopení procesu hoření		CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
Vybrané prvky a sloučeniny, se kterými pracujeme, jejich chemické značky a vzorce (pouze jako jiný popis, bez teorie) Vybrané fyzikální a chemické vlastnosti látek Rozlišení kovů a nekovů, vlastnosti Seznámení s chemickou reakcí bez vyčíslování, reaktanty a produkty		CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek
		CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
		CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Chemické procesy, směsi a jejich vlastnosti - úvod		CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky
		CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Chemie	7. ročník	
Téma OHEŇ: Hoření jako proces, podmínky hoření, význam kyslíku Vlastnosti plamene Spalování látek (dřevo, nekovy, kovy), vlastnosti produktů hoření Význam vzduchu pro oheň, proudění v okolí ohně Kyselinotvornost plynů a zásadotvornost popele Téma KYSELINY a ZÁSADY: Kyselé, zásadité a neutrální látky v přírodě Zásadotvorné a kyselinotvorné oxidy Kyseliny: sírová, chlorovodíková, dusičná, uhličitá, fosforečná Hydroxidy: sodný, draselný, vápenatý Účinky kyselin a zásad, ředění, bezpečnost práce, první pomoc Neutralizace Stupnice pH, acidobazické indikátory přírodní a umělé Téma VÁPENEC A VÁPNO: Přírodní vápenec, rozklad kyselinami Pálení vápence (laboratorní, průmyslové) Vlastnosti produktů pálení vápence (oxid vápenatý) Vydechované plyny (oxid uhličitý) Hašení vápna (hydroxid vápenatý) Kyselost a zásaditost produktů pálení a hašení Technologický cyklus stavebních materiálů, pálení, hašení, tvrdnutí Téma KOVY (úvod do tématu) Vybrané kovy, slitiny Vlastnosti a využití kovů (kujnost, kalení, tvrdost, pružnost) Získávání kovů z rud - základy s důrazem na využití ohně.	CH-9-2-03 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	
	CH-9-2-04 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	
	CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	
	CH-9-4-02 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	
	CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	
	CH-9-5-02 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	
	CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
	CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	
	CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
	CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	
	CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	
	CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	

Chemie	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Chemie	8. ročník	
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - připomenutí, rozšíření Nebezpečné látky a přípravky - připomenutí, rozšíření o probírané látky Zásady hašení oleje a podobných ve vodě nerozpustných tekutin (uhlovodíky)		CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
Rozšíření učiva předchozího ročníku o další prvky a sloučeniny Vybrané prvky a sloučeniny, se kterými pracujeme, jejich chemické značky a vzorce (pouze jako jiný popis, bez teorie) Vybrané fyzikální a chemické vlastnosti látek Rozlišení kovů a nekovů, vlastnosti Seznámení s chemickou reakcí bez vyčíslování, reaktanty a produkty		CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Téma ŠKROBY Přírodní výskyt škrobu, vznik, získávání Mlynářství, zrna, mouka, chléb Vlastnosti škrobu a upotřebení Chemický důkaz škrobu		CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
Téma CUKRY Přírodní vznik cukrů Fotosyntéza, dýchání Výroba cukru, cukrovarnictví, med, ovocné cukry Vlastnosti cukrů, rozpouštění, teplotní vliv Redukční vlastnosti Sladké látky, zdravotní účinky		CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
Téma BÍLKOVINY Přírodní výskyt, vlastnosti, význam Důkaz bílkovin, denaturace, rozklad Amoniak a jeho vlastnosti Chemické a fyzikální jevy, nebezpečí pro život (teplo, změna pH, těžké kovy)		CH-9-6-04 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
Téma TUKY Rozpustnost, hoření Význam tuků a využití		CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Chemie	8. ročník	
Příprava mýdel Esterifikace, zmýdelnění		

Chemie	9. ročník	
Mezipředmětové vztahy	--> Fyzika - 9. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě - připomenutí, rozšíření o práci s organickými látkami Nebezpečné látky a přípravky - připomenutí, rozšíření o organické látky, základy první pomoci, postup při havárii (adekvátně věku) Varovné značky a jejich význam - GHS ikony, věty Mimořádné události, havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek (v kontextu probíraných témat)	CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	
Periodická soustava prvků, vlastnosti jednotlivých skupin prvků Názvosloví anorganických chemických sloučenin Chemické rovnice vč. vyčíslování Kovy podrobněji, reaktivita (principy Beketovovy řady kovů) Názvosloví uhlovodíků a vybraných kyslíkatých derivátů. Pojmy atom a molekula podrobněji (stavba atomu a modely atomu jsou probírány v rámci výuky fyziky)	CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	
Téma KVAŠENÍ Kvašení jako proces získávání energie bez kyslíku Druhy kvašení, příklady, využití člověkem Alkohol, využití, nebezpečí Destilace jako proces	CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	
Téma CHEMICKÝ PRŮMYSL Destilace dřeva, uhlí, ropy jako základ chemického průmyslu Využití fosilních a biopaliv a jejich zpracování, ropné produkty	CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Chemie	9. ročník	
Vznik a zpracování chem. látek Použití pro energii a chemickou výrobu, spalovací procesy, alternativní zdroje energie Plasty, syntetická vlákna Léčiva, jedy, návykové látky, průmyslová hnojiva, detergenty aj Chemický průmysl. téma ORGANICKÉ LÁTKY Uhlíkaté látky, uhlík Uhlovodíky, druhy uhlovodíků Vybrané kyslíkaté deriváty Získávání uhlovodíků a jejich derivátů, využití Vazba na biologii - vitamíny, přírodní látky, léčiva aj. Shrnutí a doplnění dalších témat (probíráno většinou ve cvičných hodinách s tím, že části látky byly probrány již v předchozích ročnících): Složení vzduchu, čistota ovzduší a ekologie, ozónová vrstva Čistota vody a ekologie (výroba pitné vody) Rozpouštění látek, rozpouštědla, roztoky, nasycenost roztoku Směsi, druhy směsí, stejnorodé a různorodé, metody oddělování složek směsí Krystaly a pěstování krystalů. Vybrané kovy a slitiny Vlastnosti a využití kovů. Chemické reakce kovů, ušlechtilé a neušlechtilé kovy Výroba železa ve vysoké peci, zušlechťování kovů (litina, ocel) Získávání kovů z rud - rozšíření, zobecnění. Zápis reakcí chemickou rovnicí Zákon o zachování hmotnosti Vlivy na rychlost reakce a její průběh. Výpočty složení látek, složení směsí, koncentrace, reakční poměr Pojem molu.	CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	
	CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
	CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	
	CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Chemie	9. ročník	
Žák popíše způsob výroby pitné vody Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy–biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)		

2.12 Přírodopis

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	1.1	2.1	1.6	1.6	6.4
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Přírodopis
Oblast	Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Informatika
Charakteristika předmětu	Přírodopis navazuje na epochy prvního stupně. Nejprve pomocí vyprávění a pozorování v přírodě pokračujeme ve zkoumání vyšších rostlin. Od živé přírody přejdeme k neživému světu geologie, kde se přírodopis úzce prolíná s tématy zeměpisu. Od sedmé třídy se zaměřujeme na samotného člověka. Zkoumáme orgánové soustavy, stavbu a funkci těla a smysly. Přirozenou součástí učiva všech ročníků je výchova ke zdraví, vztahy mezi lidmi, dospívání a další aktuální problémy žáků, podávané v souvislosti s probíranou látkou a adekvátně věku. Žáci získají také znalosti z oblasti první pomoci. Nakolik to je možné, poznáváme přírodu přímo na místě, případně si vzorky živé i neživé přírody přineseme do třídy a zkoumáme je tam. S tím souvisí volba třídních výletů a exkurzí. S místy a jevy, které není možné přímo navštívit, se seznamujeme především formou vyprávění a prací s knihami, obrázky a později i s filmy. Lidské tělo zkoumáme v pokusech sami na sobě. Umělecký pohled a ztvárnění jsou pro nás hlavním vodítkem, pomáhají nám vnímat a nalézat souvislosti mezi nově poznávanými znalostmi a zákonitostmi.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Přírodopis a výchova ke zdraví jsou součástí hlavního vyučování . Jsou realizovány formou epoch a vedlejších hodin.
Integrace předmětů	• Přírodopis • Výchova ke zdraví • Informatika
Mezipředmětové vztahy	• Dějepis

Název předmětu	Přírodopis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Zeměpis
	Kompetence k učení:
	výuku stavíme na pokusech s vlastním tělem, ze kterých společně vyvozujeme závěry, vedeme žáky k dalším samostatným experimentům
	Kompetence k řešení problémů:
	vedeme žáky k tomu, aby předkládané informace sami kriticky hodnotili a potvrzovali je nebo vyvraceli na základě vlastní zkušenosti
	Kompetence komunikativní:
	vedeme žáky k poznání a pochopení odborných pojmů a jejich správnému používání ve vlastním písemném i mluveném projevu
	Kompetence sociální a personální:
	- podporujeme utváření zdravé představy o sobě samém, o svém těle, a tím i budování sebedůvěry žáků - vedeme žáky k uvědomování si společných a rozdílných tělesných rysů a tím i k akceptování odlišností
	Kompetence občanské:
	učíme žáky, jak na základě poznání vlastního těla a jeho fungování rozeznat krizovou zdravotní situaci a poskytnout účinnou pomoc sobě nebo druhému v případě ohrožení života či zdraví
	Kompetence pracovní:
	vedeme žáky k tomu, aby při práci dbali na zdraví své i druhých a uvědomovali si vliv své činnosti na životní prostředí
	Kompetence digitální:
	na praktických příkladech (např. rozměry lidského těla) sbíráme, zapisujeme, vyhodnocujeme a zobrazujeme data. Na jejich základě odvozujeme zákonitosti (např. změna poměru výšky těla k velikosti v závislosti na věku), pro zpracování dat lze ve vyšších ročnících využít vhodný software

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Přírodopis
	do sedmé třídy používáme zejména papírové atlasy a knihy, od osmého ročníku využíváme k získávání informace i internet (např. ročníkové práce, referáty)

Přírodopis	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Témata HOUBY, JEDNODELOŽNÉ ROSTLINY a ŽIVOČICHOVÉ byla probrána na 1. stupni v rámci oboru Člověk a jeho svět, v 6. ročníku jsou připomenuta a prohloubena. Vybrané čeledi vyšších (dvouděložných) rostlin, podobnosti a rozdílnosti jejich stavby a životního cyklu. Rostliny poskytující potravu a léčivé rostliny. Jednoletost a víceletost. Stavba květu a jeho uzpůsobení k opylování. Louka, stromy, les, přírodní společenstva, základní krajinné typy. Nejdůležitější zástupci rostlin a jejich vztah k prostředí. Živé pozorování a zkoumání přírodních ekosystémů, jednotlivých rostlin a jejich částí. Vyvozování závěrů z pozorování.		P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
		P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
		P-9-3-02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
		P-9-3-03 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
		P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
		P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
		P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
		P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
		P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
		P-9-7-02 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
		P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody
		P-9-1-02 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
		P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Přírodopis	6. ročník	
		P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
		P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygiena		
V rámci epochy meditace, jóga, práce s dechem, relaxační techniky na odbourání stresu.		

Přírodopis	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma LIDSKÉ TĚLO Proces trávení a trávicí orgány. Základní složky potravy - cukry, tuky, bílkoviny, vitamíny, stopové prvky. Voda a tekutiny a jejich důležitost pro výživu člověka. Základní potraviny a jejich původ. Dýchací orgány, přenos kyslíku do krve. Srdce a krevní oběh, úloha krve jako samostatného orgánu. Ledviny jako orgány vylučování a jejich funkce. Pohlavní orgány a rozmnožování člověka. Centrální a periferní nervová soustava. Kůže jako orgán. Téma ZDRAVÍ A NEMOC (probíráno v úzké provázanosti na téma LIDSKÉ TĚLO v souvislosti s jednotlivými orgánovými soustavami) Stravovací návyky a zdravý životní styl. Prevence a léčba nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy. Prevence a léčba nemocí dýchací soustavy. Tabák a nikotin – původ a působení kouření na zdraví člověka. Prevence a léčba nemocí srdce a krevního oběhu. Alkohol – původ a jeho působení na člověka. Prevence a léčba nemocí vylučovacích orgánů. Další návykové látky. Zásady první pomoci. Ochrana zdraví, léčba nemocí a úrazů. Pozorování a zkoumání vlastního těla. Pokusy s vlastním tělem, jejich vyhodnocování a tvoření závěrů.		P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
		P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
		VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
		VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
		VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
		VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Přírodopis	7. ročník	
inf: data - výživové hodnoty a složení potravin, BMI, parametry lidského těla		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Psychohygiena		
Žák si vyzkouší v rámci epochy jógu, meditaci, případně jiné relaxační techniky k uvolnění stresu. Psychohygiena – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění/relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích		

Přírodopis	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma LIDSKÉ TĚLO Opěrná soustava lidského těla. Páteř a její svalovina z hlediska vývoje dítěte (ovládnutí vzpřímeného postoje), tvary obratlů, pohyb a klid při chůzi a stání. Noha, klenba chodidla. Kosti, klouby (ramenní kloub s paží a rukou) a vazy. Pánevní oblast a kostra dolní končetiny spolu se vzpřimovací svalovinou hýždě. Stavba lebky. Stavba svalů, rozdělení, funkce a význam. Lidský chrup. Stavba a funkce oka a ucha.		P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
		P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
		P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody
Téma ZDRAVÍ A NEMOC Opakování a prohloubení – zásady první pomoci, projevy a léčba nemocí a úrazů. Zlomeniny, poranění svalů a vazů.		
Pozorování a zkoumání vlastního těla. Pokusy s vlastním tělem, jejich vyhodnocování a tvoření závěrů.		
Téma VÝCHOVA KE ZDRAVÍ péče o vlastní tělo a psychiku sexuální výchova rizikové chování a ochrana před ním (drogy, alkohol, kouření) mezilidské vztahy první pomoc		VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
		VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
		VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Přírodopis	8. ročník	
způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí a mimořádných událostí		VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
		VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
		VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
		VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
		VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
		VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

Přírodopis	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Téma LIDSKÉ TĚLO Proporční srovnávání lidské kostry s kostrami zvířat. Stavba kostí, houbovitá kostní tkáň a její přestavba podle použití a zátěže. Stavba a funkce smyslových orgánů Věkem způsobené změny vidění, čočka a typy brýlí. Smyslové klamy. Polární rozdíly embryologie oka a ucha. Prenatální a postnatální vývoj, ontogenetický vývoj člověka, primárně z pohledu kosterní soustavy a smyslu. Porovnání stavby těla člověka a zvířat, především vybraných savců – vývoj těla z pohledu prostředí, způsobu života, obstarávání potravy.		P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
		P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
		P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
		P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
		P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
		P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Přírodopis	9. ročník	
Téma ZDRAVÍ A NEMOC Opakování a prohloubení – zásady první pomoci, projevy a léčba nemocí a úrazů. Poruchy a nemoci smyslového ústrojí. VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – probíráno především ve cvičných hodinách tělesné, duševní a společenské změny v období puberty a dospívání sexualita jako součást formování osobnosti poruchy pohlavní identity vztah k sobě samému vztah k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí Pozorování a zkoumání vlastního těla. Pokusy s vlastním tělem, jejich vyhodnocování a tvoření závěrů.		P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
		P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
		VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
		VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
		P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody
		P-9-1-03 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě

2.13 Zeměpis

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	2.2	1.1	1.1	1.6	6
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Zeměpis
Oblast	Člověk a příroda, Informatika

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Zeměpis
charakteristika předmětu	Vyučování o planetě Zemi a vesmíru je v šesté třídě realizováno na základě pozorování, které může žák provádět sám - sleduje fáze Měsíce, pohyby Slunce a hvězd. Astronomie vychází ze souvislosti se zeměpisem a pozorování vychází z geocentrického modelu. Prostřednictvím pozorování se žáci seznamují i s geologií. Až s narůstajícím úsudkem žáků bude toto téma zopakováno a prohloubeno v deváté třídě, kdy jsou zařazována abstraktní témata týkající se zemských procesů a geologického vývoje naší planety. Témata hospodářského zeměpisu jsou začleňována do ročníků postupně od nejbližších krajin po ty vzdálené. Učivo je předkládáno na fenoménech, které jsou charakteristické pro určitý jev. V šesté třídě se proto zeměpis Evropy vyučuje na základě polarit. Učitel proti sobě staví například život lidí v nížinách a horách či život na chladném severu proti životu ve středomoří. V sedmé třídě se zájem žáků a těžiště výuky přenáší od hospodářských aspektů ke kulturním poměrům jednotlivých částí Země. Tento pohled lze nejlépe vystavět na kultuře lidí reprezentujících různé oblasti Asie a Afriky. Zeměpisná témata jsou proto založena na vykreslení života tradičních obyvatel a jejich vztahu k zemi, kterou obývají. V tématech sedmé třídy se odráží polarity mezi jednotlivými náboženstvími či mění se role obyvatel v moderním světě. V osmé třídě se dále rozšiřuje obzor žáků a prostřednictvím učiva o Novém světě (Americe a Austrálii) se seznamují s národnostními mentalitami, které se v důsledku historického vývoje vyvinuly např. v latinskoamerické a angloamerické oblasti. Zeměpis není ani v jednom z uvedených ročníků vyučován jako politický. O státech se žáci neučí odděleně, nýbrž sledují vztahy mezi jednotlivými státy komplexně na základě společného geografického, kulturního, náboženského či historického principu. Názvy států, jejich hlavních měst a jejich umístění v rámci světa žáci zažívají při práci s atlasem, či kreslení vlastních map. Vyučování je prostoupeno tématy dějepisu, přírodopisu, občanské nauky, fyziky, hudební či výtvarné výchovy. Významnou úlohu mají přesahy zeměpisu do výuky cizích jazyků.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Zeměpis je vyučován epochově v rámci předmětu hlavní vyučování , v osmém a devátém ročníku může být část vedlejších hodin věnována zeměpisným tématům.
Integrace předmětů	• Zeměpis (Geografie) • Výchova ke zdraví • Přírodopis • Informatika

Název předmětu	Zeměpis
Mezipředmětové vztahy	• Občanská výchova • Fyzika • Cizí jazyk • Další cizí jazyk • Přírodopis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • nabízíme žákům k samostatnému vyhledávání a zařazování informací z různých zdrojů • používáme obecně užívanými termíny, znaky a symboly a uvádí věci do souvislostí
	Kompetence k řešení problémů: • • diskutujeme o probíraných tématech a hledáme souvislosti
	Kompetence komunikativní: • učíme žáky řízenou diskuzí vyjadřovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názory jiných
	Kompetence sociální a personální: • • během vzdělávání používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení, práci v týmu
	Kompetence občanské: • • vyprávíme žákům o životními podmínkami a kultuře jiných národů, vedeme je k pochopení, úctě a respektu odlišností a rozmanitosti • • diskutujeme o základních ekologických souvislostech a environmentálních problémech světa
	Kompetence pracovní: • • výuku doplňujeme o praktické exkurze a pozorování
	Kompetence digitální:

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Zeměpis
	do sedmé třídy používáme zejména papírové atlasy, glóbusy a nástěnné mapy, od osmého ročníku využíváme i digitální zařízení, aplikace a služby (např. GPS, web kamery, google maps)

Zeměpis	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma Planeta Země Globus a mapy, praktická práce s mapou: Zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti, GPS Podoba a poloha světadílů, moří a oceánů, veletoky, pohoří, propadliny, pouště, pralesy. Časová pásma, datové hranice.		Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
Země ve vesmíru: Pozorování oblohy na základě geocentrického modelu. Měsíc, Slunce, hvězdy a souhvězdí a jejich proměny v průběhu roku. Pohyby Země a její důsledky (střídání dne a noci, roční období, rovnodennost, slunovrat). Rozdíl mezi geocentrickým a heliocentrickým modelem, vybraní astronomové.		
Planeta Země Zemský povrch a jeho tvar. Závislost vegetačních pásů na postavení Slunce a na klimatických poměrech Tropický pás a jeho denní cyklus (pravidelné meteorologické změny během jednoho dne) proti polárním oblastem a ročnímu cyklu (polární den/polární noc). Biomy - tropický deštný prales, savany, lesy a pouště jako ekosystémy.		
Nerostné bohatství - mineralogie Pohled od krajiny k horninám, nerostům až po drahokamy. Utváření krajiny - zdola vyvěráním hornin, shora prostřednictvím působení vody Vývěle a usazené horniny a základní pozorovatelné rozdíly mezi nimi (struktura, tvrdost)		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	6. ročník	
Drahé kameny inf: počasí a klima, časová a klimatická pásma, stupnice síly větru, resp. další stupnice "zevních kvalit", stupnice tvrdosti nerostů Pozorování jevů v krajině Exkurze		
téma Evropa Přírodní hranice Evropy. Polarity kontinentu Vliv vody, vzduchu, světla (tepla) a země (horského masivu) na utváření krajiny Evropy, hospodářské poměry a život lidí v krajině. Vybrané státy reprezentující polarity (např. světlo a teplo na ukázce jižních krajin proti chladu severu, horské alpské oblasti proti stepním krajinám na východě Evropy). ČR na mapě Evropy, sousední státy a vztah k vybraným evropským státům.	Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	
	Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	
	Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	
	Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	
	Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	
	Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět		
Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů		

Zeměpis	7. ročník	
Mezipředmětové vztahy	--> Fyzika - 7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	7. ročník	
Starý svět (společná témata pro Afriku a Asii) Vztah člověka k přírodě - vliv krajiny na život lidí, fauna, flóra. Hospodářství - podmaňování si krajiny. Působení různých náboženství a tradic. Jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá střediska a hlavní města. Asie Kulturně-zeměpisná polarita národů a jejich život ovlivněný charakterem krajiny a náboženstvím (kočovný život v pouštích, pastevectví ve stepích, život ve velehorách, život v průmyslových oblastech). Mění se role asijských národů v moderním světě. Afrika Způsob života v subsaharské a islámské Africe, v deštných pralesích apod. (např. Pygmejové, Tuaregové, Masajové). Životopisy významných badatelů, cestovatelů Práce s atlasem, orientace v mapě, kreslení map a profilů.		Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
		Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
		Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
		Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
		Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
		Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
		Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
		Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
		Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
		I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
		I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá		
Žák zprostředkuje ostatním zážitky a zajímavosti z vlastních cest, případně z jiných zdrojů a porovná způsob života a přírodu naší vlasti a jiných zemí (např. formou referátu)		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	7. ročník	
Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy		

Zeměpis	8. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Nový svět (Severní a Jižní Amerika, Austrálie) Typické krajiny Severní a Jižní Ameriky, fauna, flóra. Vliv krajiny na život lidí. Život indiánů a jejich přizpůsobení se různým životním prostorům. Motivy španělsko-portugalského a anglicko-francouzského vládnutí a jeho následky (nerostné suroviny, technika, ničení přírody a původních kultur).	Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	
Současná Amerika a Američané Národy, jazyky a náboženství, lidská sídla. Kulturní zvláštnosti, etnické skupiny. Vzájemné ovlivňování mezi jednotlivými kulturami. Sociální rozdíly mezi obyvateli (např. život ve slumech a v bohatých sídlech). Jednotlivé státy a rozdíly mezi nimi, důležitá střediska a hlavní města. Hospodářství (např. těžba dřeva v Amazonii, těžba nerostných surovin, průmyslová a technologická centra Severní Ameriky).	Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	
Životopisy významných badatelů, cestovatelů	Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	
Práce s atlasem, orientace v mapě, kreslení map a profilů.	Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	8. ročník	
		VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Multikulturalita		
Žák na příkladu Austrálie nebo některého státu Ameriky popíše multikulturní společnost Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ		
Žák na příkladu původních obyvatel Ameriky popíše různé způsoby života Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku		
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy		
Na příkladech života původního obyvatelstva Ameriky popíše jednotlivá odlišná životní prostředí (např. permafrost, stepy, deštné pralesy) Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na polích, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)		

Zeměpis	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
téma Vnitřní procesy Země Práce s atlasem a slepou mapou Pozorování tvarů země - zakreslování kontinentů, poloostrovů, ostrovů, oceánů, moří, horstev, mořských hřbetů, pánví a příkopů, velkých příkopových propadlin, sopek.		Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	9. ročník	
Vnitřní procesy Země Vulkanismus - druhy sopek a jejich projevy. Zemětřesení, tsunami. Kontinentální drift a tektonika desek. Pangea. Wegenerova teorie tektoniky. Horotvorné procesy Litosféra, litosférické desky, kontinentální a oceánská kůra, její složení. Procesy při tvorbě hornin - vyvřelé, přeměněné a usazené horniny. Exogenní a endogenní geologické změny hornin (např. zvětrávání, eroze, fyzikální a chemické procesy). Krajinotvorní činitelé a krajinotvorné procesy. Vznik pohoří - kerná, vrásavá. Životopisy významných badatelů, cestovatelů Pozorování v krajině Exkurze např. myšlenkové mapy např. vyhledává různé údaje o krajinách ve veřejných zdrojích (požáry, povodně, zemětřesení + Richterova stupnice, sopky).		Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
		Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
		Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
		P-9-6-01 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
		P-9-6-02 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
		P-9-6-03 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
		I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
téma Práce s mapou (vedlejší hodina) Vyhledávání v mapách pomocí souřadnic, zakreslování do slepé mapy. Vyvozování informací z tematických map (obyvatelstvo, průmysl, přírodní zdroje, doprava) Časová pásma Ochrana životního prostředí, ekologie, environmentální výchova		Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
		Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
		Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Zeměpis	9. ročník	
		Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace
		Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
		Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
		Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

3 Cizí jazyky

3.1 Anglický jazyk

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1.5	1.5	2	2	2	3	3	3	3	21
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Cizí jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Jako cizí jazyk se na naší škole vyučuje od 1. třídy anglický jazyk. 1. – 3. ročník Obsahem výuky jsou v tomto období převážně písně, básně, říkadla, hry a dramatizace příběhů, skrze něž se žáci seznamují s mluvenou formou cizího jazyka. Učitel se snaží vést výuku co nejvíce v anglickém jazyce. Přesné porozumění není v tomto období cílem. Slovní zásoba a gramatika se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Ve 2. ročníku nabývají většího významu rozhovory, otázka a odpověď, zvyšuje se individuální zapojení dětí do výuky. Ve 3. ročníku dostávají žáci více prostoru pro samostatný projev. Začíná příprava na čtení a psaní ve 4. ročníku. 4. – 5. ročník Zavádíme psaní a čtení. Nejdříve tyto dovednosti cvičí žáci na textech, které si dříve důkladně osvojili ústně. Drobnými obměnami textu, čtením pozpátku či na přeskáčku se žáci odpoutávají od toho, co umí z paměti, a směřují tak k vlastnímu čtení. S pomocí učitele objevují mluvnická a pravopisná pravidla. 6. – 9. ročník Pravidelnou součástí výuky se stává práce s autentickými texty, vědomé osvojování slovní zásoby, zápis gramatických pravidel. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem a provádět jednoduché překlady z vyučovaného jazyka do mateřského. Učitel vede žáky k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Cizí jazyk
	cizím jazyce. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií zemí dané jazykové oblasti. Na druhém stupni už se mohou projevit značné rozdíly v úrovni znalostí jednotlivých žáků. Proto jsou úkoly a cvičení zadávány tak, aby vyhovovaly různým pokročilostem, například formou dělení tříd podle úrovně pokročilosti.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Cizí jazyk je vyučován v rámci předmětu cizí jazyky . Na prvním stupni jsou oba jazyky (cizí jazyk – angličtina a další cizí jazyk - němčina) vyučovány ve vedlejších cvičných hodinách se stejnou dotací 1,5 v prvních dvou letech a 2 hodiny týdně ve třetím až pátém ročníku. Jazyky se střídají po měsíčních cyklech v 1. a 2. třídě (jeden měsíc Nj, jeden měsíc Aj, atd.), v ostatních ročnících je výuka již pravidelná. Na druhém stupni má anglický jazyk dotaci 3 hodiny. Na druhém stupni může být zařazen do výuky nepovinně jazykový pobyt v cizí zemi.
Integrace předmětů	• Cizí jazyk • Informatika
Mezipředmětové vztahy	• Zeměpis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Učíme žáky vnímat jazyk v kontextu, ne jednotlivá slova. V prvních dvou letech nepřekládáme jednotlivá slovíčka, ale necháme žáky odvozovat význam sdělení z písniček, básniček, mimiky či gest učitele, případně jiných aktivit. Psát jednotlivá slovíčka začínáme až v třetí třídě.
	Kompetence k řešení problémů: • učíme žáky od 4. třídy vyhledávat informace v papírovém slovníku nebo v textu v cizím jazyce • od 8. třídy využíváme učíme žáky vyhledávat informace o jazyce nebo gramatice i na internetu
	Kompetence komunikativní:

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Cizí jazyk
	- od první třídy používáme cizí jazyk jako hlavní komunikační prostředek mezi učitelem a žákem, češtinu používáme zejména pro vysvětlení obtížnějších gramatických jevů na druhém stupni. - podporujeme komunikaci s jinými školami v zahraničí
	Kompetence sociální a personální: - u žáků hodnotíme jejich individuální pokrok, nesrovnáváme navzájem - používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
	Kompetence občanské: - seznamujeme žáky s tradicemi a zvyky v jiných zemích v návaznosti na výuku v epochách formou vyprávění, divadla nebo knih - na vhodných aktuálních tématech diskutujeme se žáky o kulturních, sportovních nebo společenských událostech cizích zemí
	Kompetence pracovní: připravujeme žáky na studium nebo práci v cizím jazyce formou CV, obchodního dopisu, pracovního pohovoru nebo pracovního emailu v cizím jazyce
	Kompetence digitální: od osmého ročníku vedeme žáky k aktivnímu používání digitálních technologií při zpracování a prezentaci svých prací v jiném jazyce

Cizí jazyk	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým příběhům, říkankám, písničkám, pokynům a otázkám učitele, učení nápodobou, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmičtější svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
pojmenování předmětů, částí těla, barvy, počasí, základní činnosti, rytmičtější cvičení s číslovkami 1 až 10		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	1. ročník	
verše, písně, říkanky, pohybové a prstové hry z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich porozumění		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Cizí jazyk	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
jednoduché pokyny v průběhu hodiny, pozdrav, zpěv písní, recitace básní, říkanek, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
základní číslovky do 20, slovní zásoba související s přírodou, názvy oblečení, popis běžných denních úkonů, pojmenování předmětů		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Cizí jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
rozšíření schopnosti komunikace, složitější pokyny v průběhu hodiny, básně, hry a říkanky na procvičování citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
čísla, barvy, místa, dopravní prostředky, oblečení, dny, jídlo, pití, jednoduché příběhy, hraní rolí, aktivní a individuální projev a komunikace		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
přiřazení textu k jednotlivým slovům, čtení jednoduchých slov		CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
přiřazení textu k jednotlivým slovům		CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	3. ročník	
porovnávání výslovnosti a písemné podoby slov, diktáty na základě obrázků a popisu, procvičuje tvary sloves ve větách s podmětem a předmětem, hlavní předložky, osobní a přivlastňovací zájmena		CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Cizí jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým pokynům v průběhu hodiny, básně, slovní hry a říkanky na procvičení abecedy, slovíček a frází, správné výslovnosti jména a nejpoužívanějších výrazů		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: popis zvířat, počasí, domácnosti, místa a okolí		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
rozhovor formou hry a s tématy z běžného života ve škole a volného času, jednoduchý popis, procvičování nových gramatických jevů		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
jednoduché věty a slovní hry k procvičování výslovnosti a nových gramatických jevů: základní větná dvojice podmět a přísudek, časování nejběžnějších sloves v přítomném čase, podstatná jména s členy, jednotné a množné číslo, přídavná jména, osobní a přivlastňovací zájmena, předložky, tázací zájmena, záporny		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
otázky a odpovědi, příběhy s novými slovíčky, procvičování časování nejužívanějších sloves, určování rodu a tvoření množného čísla nejběžnějších podstatných jmen		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení textů napsaných na tabuli, procvičování slovní zásoby a gramatických jevů: rozpoznávání podstatného jména, přídavného jména a slovesa		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života, zejména školního, rodinného i volnočasového		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápis a čtení veršů, básní a písní naučených v předchozích ročnících - uvědomění si už naučených slovíček a frází, zápis a procvičování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ve větách, jednoduché věty oznamovací a tázací		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění pokynům v průběhu hodiny, zpěv písní, poslech a recitace básně, slovní hry a divadelní hry, řečová cvičení na procvičení správné výslovnosti a přízvuku, uvědomění si významu sdělení; využití silně rytmické paměti		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: pojmenování vlastností lidí, míst či situací přídavnými jmény, základní číslovky větší 100, volný čas, použití nových gramatických jevů		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů s náměty z oblastí: režim dne, volný čas, rodina, zájmy		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
odpovědi na otázky, rozhovory o tématu		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
popis obrázků a věcí jednoduchými větami, jednoduchá vyprávění, reprodukce částí textu, procvičování nových gramatických jevů: časování sloves v přítomném čase, čas minulý, množné číslo, osobní a přivlastňovací zájmena, časové a místní předložky, předložkové vazby, stupňování přídavných jmen, příslovce a příslovečná určení		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
odpovídá na otázky, používá jednoduché věty, osvojenou slovní zásobu a nové gramatické jevy		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení a procvičování učebních textů (učebnice, texty), seznámení se s tématem, slovíčky, následná práce s textem a procvičování slovní zásoby a osvojení nových gramatických jevů, vlastní kartičkový slovníček a práce se slovníkem		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápisy do sešitu, popisy věcí, jednoduchá vyprávění, procvičování slovíček, pravopisu; testy		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
vyplňování osobních údajů do formuláře		CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře
vyhledávání ve slovnících		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat

Cizí jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	6. ročník	
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace, náměty dramatické		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: dům, byt, domácnost, rodina, volný čas, svátky		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, použití čítanky, samostatná četba, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
vyhledávání a zpracování informací k tématům vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vlastní texty - popis, vyprávění, dopisy, deníky a shrnutí příběhů a textů; diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování porozumění zadání, písemná odpověď, reakce		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Cizí jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: člověk, nálady, pocity, potřeby		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	7. ročník	
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby, reálie UK		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, vyhledávání informací, samostatná četba; práce s texty - shrnutí, klíčová slova, hlavní informace, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
zpracování informací z textů k tématu vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
procvičování slovní zásoby, tvorba vět, popis a vyprávění, dopisy a biografie z reálií anglicky mluvících zemí, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování písemné reakce na zadání a předané informace		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Cizí jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: mladý člověk, společnost, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie anglicky mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
dialogy a rozhovory o osobnostech, pozoruhodných místech a zajímavých akcích a událostech		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: pravidelná, nepravidelná a modální slovesa, frázová slovesa, préteritum a perfektum, procvičování skloňování přídavných jmen, zájmena vztažná a zvrtná, předložkové vazby, vedlejší věty, spojky, přímá a nepřímá řeč, zpodstatnělá slovesa		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	8. ročník	
procvičování běžné konverzace, rozlišování forem jazyka (slangové výrazy); slova mnohovýznamová a slova se specifickým významem a porovnání s češtinou		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných vrstevníky v anglicky mluvících zemích, anglická literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, jednoduché věty a souvětí, popis a vyprávění, dopisy a biografie, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
formy písemné komunikace, výrazy a obraty v současné elektronické komunikaci		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Kulturní diference		
Žák se seznámí s odlišnými kulturními zvyklostmi v některých anglicky mluvících zemích Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě		

Cizí jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: studium, povolání, plány a cíle, umění a komunikace, cestování, životní prostředí, realie anglicky mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
konverzace zaměřená na další studium a výběr povolání		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování všech dosud probraných gramatických jevů		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Cizí jazyk	9. ročník	
prezentace vybraného tématu a jeho různých aspektů		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných v anglicky mluvících zemích, anglická literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, procvičování frází, vlastní tvorba, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání anglické gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
uchazečský dopis, reakce na vypsanou pozici, studijní místo		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

3.2 Německý jazyk

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1.5	1.5	2	2	2	2	2	2	2	17
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Další cizí jazyk
Oblast	Jazyk a jazyková komunikace
Charakteristika předmětu	Jako další cizí jazyk je vyučován německý jazyk. 1. – 3. ročník Obsahem výuky jsou v tomto období převážně písňe, básně, říkadla, hry a dramatizace příběhů, skrze něž se žáci seznamují s mluvenou formou cizího jazyka. Učitel se snaží vést výuku co nejvíce v cílovém jazyce. Přesné porozumění není v tomto období cílem. Slovní zásoba a gramatika se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Ve 2. ročníku nabývají většího významu rozhovory, otázka a odpověď, zvyšuje se individuální zapojení dětí do výuky. Ve 3. ročníku dostávají žáci více prostoru pro samostatný projev. Začíná příprava na čtení a psaní ve 4. ročníku. 4. – 5. ročník Zavádíme psaní a čtení. Nejdříve tyto dovednosti cvičí žáci na textech, které si dříve důkladně osvojili ústně. Drobnými obměnami textu, čtením pozpátku či na přeskáčku se žáci odpoutávají od toho, co umí z paměti, a směřují tak k vlastnímu čtení. S pomocí učitele objevují mluvnická a pravopisná pravidla. 6. – 9. ročník Pravidelnou součástí výuky se stává práce s autentickými texty, vědomé osvojování slovní zásoby, zápis gramatických pravidel. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem a provádět jednoduché překlady z vyučovaného jazyka do mateřského. Učitel vede žáky k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v cizím jazyce. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií země dané jazykové oblasti. Na druhém stupni už se mohou projevit značné rozdíly v úrovni znalostí

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Další cizí jazyk
	jednotlivých žáků. Proto jsou úkoly a cvičení zadávány tak, aby vyhovovaly různým pokročilostem, například formou dělení tříd podle úrovně pokročilosti.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Němčina jako další cizí jazyk je vyučován v rámci předmětu cizí jazyky . Na prvním stupni jsou oba jazyky (cizí jazyk – angličtina a další cizí jazyk - němčina) vyučovány ve vedlejších cvičných hodinách se stejnou dotací 1,5 v prvních dvou letech a 2 hodiny týdně ve třetím až pátém ročníku. Jazyky se střídají po měsíčních cyklech v 1. a 2. třídě (jeden měsíc Nj, jeden měsíc Aj, atd.), v ostatních ročnících je výuka již pravidelná. Na druhém stupni má německý 2 hodiny týdně. Na druhém stupni může být zařazen do výuky nepovinně jazykový pobyt v cizí zemi.
Integrace předmětů	• Další cizí jazyk • Informatika
Mezipředmětové vztahy	• Zeměpis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Učíme žáky vnímat jazyk v kontextu, ne jednotlivá slova. V prvních dvou letech nepřekládáme jednotlivá slovíčka, ale necháme žáky odvozovat význam sdělení z písniček, básniček, mimiky či gest učitele, případně jiných aktivit. Psát jednotlivá slovíčka začínáme až v třetí třídě
	Kompetence k řešení problémů: • učíme žáky od 4. třídy vyhledávat informace v papírovém slovníku nebo v textu v cizím jazyce • od 8. třídy využíváme učíme žáky vyhledávat informace o jazyce nebo gramatice i na internetu
	Kompetence komunikativní: • od první třídy používáme cizí jazyk jako hlavní komunikační prostředek mezi učitelem a žákem, češtinu používáme zejména pro vysvětlení obtížnějších gramatických jevů na druhém stupni • podporujeme komunikaci s jinými školami v zahraničí
	Kompetence sociální a personální: • u žáků hodnotíme jejich individuální pokrok, nesrovnáváme navzájem • používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Další cizí jazyk
	Kompetence občanské: - seznamujeme žáky s tradicemi a zvyky v jiných zemích v návaznosti na výuku v epochách formou vyprávění, divadla nebo knih - na vhodných aktuálních tématech diskutujeme se žáky o kulturních, sportovních nebo společenských událostech cizích zemí
	Kompetence pracovní: připravujeme žáky na studium nebo práci v cizím jazyce formou CV, obchodního dopisu, pracovního pohovoru nebo pracovního emailu v cizím jazyce
	Kompetence digitální: od osmého ročníku vedeme žáky k aktivnímu používání digitálních technologií při zpracování a prezentaci svých prací v jiném jazyce

Další cizí jazyk	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění jednoduchým příběhům, říkankám, písničkám, pokynům a otázkám učitele, učení nápodobou, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmičtý svéráznost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
pojmenování předmětů, části těla, barvy, počasí, základní činnosti, rytmičtá cvičení s číslovkami 1 až 10		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
verše, písně, říkanky, pohybové a prstové hry z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich porozumění		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Další cizí jazyk	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	2. ročník	
jednoduché pokyny v průběhu hodiny, pozdrav, zpěv písní, recitace básní, říkanek, rozvoj citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
základní číslovky do 20, slovní zásoba související s přírodou, názvy oblečení, popis běžných denních úkonů, pojmenování předmětů		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

Další cizí jazyk	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
rozšíření schopnosti komunikace, složitější pokyny v průběhu hodiny, básně, hry a říkanky na procvičování citu pro cizí jazyk, jeho hudební a rytmickou svébytnost, správnou výslovnost, společný i individuální projev		CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
čísla, barvy, místa, dopravní prostředky, oblečení, dny, jídlo, pití, jednoduché příběhy, hraní rolí, aktivní a individuální projev a komunikace		CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
přiřazení textu k jednotlivým slovům, čtení jednoduchých slov		CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
porozumění jednoduchému příběhu, veršů, písní, říkanek, pohybových a prstových her z prostředí anglicky mluvících zemí, poslech příběhů a jejich dramatizace učitelem		CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
přiřazení textu k jednotlivým slovům		CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
porovnávání výslovnosti a písemné podoby slov, diktáty na základě obrázků a popisu, procvičuje tvary sloves ve větách s podmětem a předmětem, hlavní předložky, osobní a přivlastňovací zájmena		CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Další cizí jazyk	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	4. ročník	
porozumění jednoduchým pokynům v průběhu hodiny, básně, slovní hry a říkanky na procvičení abecedy, slovíček a frází, správné výslovnosti jména a nejpoužívanějších výrazů		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
slovní zásoba: popis zvířat, počasí, domácnosti, místa a okolí		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
rozhovor formou hry a s tématy z běžného života ve škole a volného času, jednoduchý popis, procvičování nových gramatických jevů		CJ-5-2-01 se zapojuje do jednoduchých rozhovorů
jednoduché věty a slovní hry k procvičování výslovnosti a nových gramatických jevů: základní větná dvojice podmět a přísudek, časování nejběžnějších sloves v přítomném čase, podstatná jména s členy, jednotné a množné číslo, přídavná jména, osobní a přivlastňovací zájmena, předložky, tázací zájmena, záporny		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
otázky a odpovědi, příběhy s novými slovíčky, procvičování časování nejužívanějších sloves, určování rodu a tvoření množného čísla nejběžnějších podstatných jmen		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení textů napsaných na tabuli, procvičování slovní zásoby a gramatických jevů: rozpoznávání podstatného jména, přídavného jména a slovesa		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života, zejména školního, rodinného i volnočasového		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápis a čtení veršů, básní a písní naučených v předchozích ročnících - uvědomění si už naučených slovíček a frází, zápis a procvičování podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ve větách, jednoduché věty oznamovací a tázací		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

Další cizí jazyk	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění pokynům v průběhu hodiny, zpěv písní, poslech a recitace básně, slovní hry a divadelní hry, řečová cvičení na procvičení správné výslovnosti a přízvuku, uvědomění si významu sdělení; využití silně rytmické paměti		CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	5. ročník	
slovní zásoba: pojmenování vlastností lidí, míst či situací přídavnými jmény, základní číslovky větší 100, volný čas, použití nových gramatických jevů		CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně, a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
poslech, porozumění a procvičování básní, příběhů a textů s náměty z oblastí: režim dne, volný čas, rodina, zájmy		CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
odpovědi na otázky, rozhovory o tématu		CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
popis obrázků a věcí jednoduchými větami, jednoduchá vyprávění, reprodukce částí textu, procvičování nových gramatických jevů: časování sloves v přítomném čase, čas minulý, množné číslo, osobní a přivlastňovací zájmema, časové a místní předložky, předložkové vazby, stupňování přídavných jmen, příslovce a příslovečná určení		CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
odpovídá na otázky, používá jednoduché věty, osvojenou slovní zásobu a nové gramatické jevy		CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
čtení a procvičování učebních textů (učebnice, texty), seznámení se s tématem, slovíčky, následná práce s textem a procvičování slovní zásoby a osvojení nových gramatických jevů, vlastní kartičkový slovníček a práce se slovníkem		CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
zařazení textů z běžného života		CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
zápisy do sešitu, popisy věcí, jednoduchá vyprávění, procvičování slovíček, pravopisu; testy		CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
vyplňování osobních údajů do formuláře		CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře
vyhledávání ve slovnících		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Multikulturalita		
Konverzace s rodilým mluvčím Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace, náměty dramatické		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: dům, byt, domácnost, rodina, volný čas, svátky		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, použití čítanky, samostatná četba, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
vyhledávání a zpracování informací k tématům vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vlastní texty - popis, vyprávění, dopisy, deníky a shrnutí příběhů a textů; diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování porozumění zadání, písemná odpověď, reakce		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Další cizí jazyk	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	7. ročník	
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: člověk, nálady, pocity, potřeby		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
krátké dialogy o bydlení, místě, škole, rodině, volném čase, improvizace, rozhovory, kladení otázek		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: použití modálních sloves, osobní a přivlastňovací zájmena, člen určitý a neurčitý, předložky místa a času, vazby v ustálených slovních spojeních		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
procvičování jednoduché konverzace, vyprávění jednoduchých příběhů, prohlubování slovní zásoby, reálie UK		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
čtení, vyhledávání informací, samostatná četba; práce s texty - shrnutí, klíčová slova, hlavní informace, překlady		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
zpracování informací z textů k tématu vyučovací látky, procvičování gramatických jevů		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
procvičování slovní zásoby, tvorba vět, popis a vyprávění, dopisy a biografie z reálií německy mluvících zemí, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
procvičování písemné reakce na zadání a předané informace		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

Další cizí jazyk	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělením, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: mladý člověk, společnost, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie německy mluvících zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
dialogy a rozhovory o osobnostech, pozoruhodných místech a zajímavých akcích a událostech		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	8. ročník	
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování nových gramatických jevů: pravidelná, nepravidelná a modální slovesa, frázová slovesa, préteritum a perfektum, procvičování skloňování přídavných jmen, zájmena vztažná a zvrtná, předložkové vazby, vedlejší věty, spojky, přímá a nepřímá řeč, zpodstatnělá slovesa	CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	
	DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	
procvičování běžné konverzace, rozlišování forem jazyka (slangové výrazy); slova mnohovýznamová a slova se specifickým významem a porovnání s češtinou	CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	
texty z médií a zdrojů používaných vrstevníky v německy mluvících zemích, německá literatura	CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	
čtení literatury, referáty a projekty	CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky	CJ-9-4-01vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	
procvičování slovní zásoby, jednoduché věty a souvětí, popis a vyprávění, dopisy a biografie, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)	CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	
formy písemné komunikace, výrazy a obraty v současné elektronické komunikaci	CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení	

Další cizí jazyk	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
porozumění sdělení, procvičování a rozvíjení srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, umělecké prvky: přednes a dramatizace		CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
		DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci
rozumí významu sdělení, tematické okruhy: studium, povolání, plány a cíle, umění a komunikace, cestování, životní prostředí, realie německy mluvích zemí, literatura		CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
konverzace zaměřená na další studium a výběr povolání		CJ-9-2-01 se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
rozvíjení slovní zásoby vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; procvičování všech dosud probraných gramatických jevů		CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Další cizí jazyk	9. ročník	
		DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
prezentace vybraného tématu a jeho různých aspektů		CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
texty z médií a zdrojů používaných v německy mluvících zemích, německá literatura		CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
čtení literatury, referáty a projekty		CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
vyplňování různých druhů formulářů, odborná terminologie a zkratky		CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
procvičování slovní zásoby, procvičování frází, vlastní tvorba, rozhovory, diktáty a testy k procvičení slovní zásoby a gramatických jevů (používání německé gramatické terminologie)		CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
uchazečský dopis, reakce na vypsanou pozici, studijní místo		CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení

4 Umění a pohyb

4.1 Hudební výchova

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Hudební výchova
Oblast	Umění a kultura
Charakteristika předmětu	Hudební výchovou posilujeme všestranný rozvoj žáka a prostupuje všemi předměty. Upřednostňujeme hru na hudební nástroje a sborový zpěv. Přibližně do devíti let je žák veden nápodobou bez vědomého uchopení hudby. Vychází se z pentatoniky, hraje se na pentatonické flétny. Ve třetí třídě se zpravidla předchází na sopránové zobcové flétny. Hrou na tělo se aktivuje hrubá motorika, zpěvem se procvičuje také správná výslovnost. Po devátém roce vedeme žáky k postupnému uvědomování si hudebních zákonitostí, které dosud pouze prožívali (rytmus, tempo, takt, stupnice, výška a délka tónu, notový zápis, dvojhlas, kánon). V posledních třech letech základního vzdělávání se žáci seznamují s dějinami hudby. Dle individuálních dispozic vedeme žáky k samostatné hře na hudební nástroj podle notového zápisu. Náměty písní a skladeb často vycházejí z koloběhu roku a témat hlavního vyučování. Žáci si své získané dovednosti navzájem prezentují i na Měsíčních slavnostech nebo školní Akademii.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Oblast umění a kultura, jehož je hudební výchova součástí, je vyučována v rámci školního předmětu umění a pohyb. Prolíná se celým vyučováním, bývá součástí i ranní epochy. V každém ročníku má i samostatné hodiny.

Název předmětu	Hudební výchova
Integrace předmětů	- Hudební výchova - Informatika
Mezipředmětové vztahy	Dějepis
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: - Opakováním říkadel a písní posilujeme paměť. - Žáky seznamujeme s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v oblasti hudebních výrazových prostředků, dle individuálních možností vedeme žáky k samostatné práci s notovým zápisem v hlasovém či instrumentálním projevu.
	Kompetence k řešení problémů: - Vedeme žáky k uplatnění svých nabytých dovedností prostřednictvím hudební improvizace. - Snažíme se žáky zapojit i přes těžkosti a nezdary k samostatnému pěveckému, instrumentálnímu či pohybovému projevu
	Kompetence komunikativní: - Vedeme žáky k vzájemnému naslouchání. - Důrazem na správnou artikulaci a zřetelnou výslovnost při zpěvu pomáháme žákům ke srozumitelnosti mluveného projevu. - Učíme žáky pohybovým doprovodem a gesty napomáhat porozumění obsahu textu písně i hudebního sdělení. - Improvizací na nástroje vedeme žáky k hudebnímu dialogu, poslechem je učíme vzájemnému naslouchání.
	Kompetence sociální a personální: Zavádíme vícehlasý zpěv či hru, což vede ke spolupráci a vzájemné vstřícnosti.
	Kompetence občanské: Prostřednictvím historických písní i tanců nabízíme možnost pochopení proměn společnosti.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Hudební výchova
	- Vedeme k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence. - Pomocí hudby vedeme žáky k pochopení tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, čímž utváříme smysl pro kulturu a tvořivost, respekt ke kultuře jiných národů (tolerantní přístup k různorodým hodnotám současnosti a minulosti i kulturním potřebám různorodých skupin, národů a národností).
	Kompetence pracovní: Umožňujeme žákům prezentaci nacvičených skladeb v rámci školních slavností.
	Kompetence digitální: Vedeme žáky k tomu, aby dokázali správně vyhodnotit informace z notového zápisu a na základě nich skladbu zahrát.

Hudební výchova	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Jednohlasé písně, písně pentatonické, básně.		HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
Hra na pentatonickou flétnu dle individuálních dispozic žáka (správné umístění prstů, výcvik zručnosti prstů na nástroji, cvičení pro správné dýchání a tvoření tónů, hra již známých jednoduchých písní navazující na vokální činnosti)		HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty
Realizace a improvizace doprovodů		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
Doprovod písní jednoduchými, přirozenými pohyby		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
Jednoduché tance.		
Procvičování jednoduchých rytmů nápodobou, rytmická cvičení		

Hudební výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Jednohlasé písně.		HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
Dechová a intonační cvičení.		HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	2. ročník	
Hra na pentatonickou flétnu (upevňování návyků správného dýchání a tvoření tónu, prstová cvičení prostřednictvím vhodně volených písní). Možnost počátku hry na sopránovou zobcovou flétnu. Realizace doprovodů k příběhům či hrám na melodickorytmické a rytmické nástroje. Provázení písní přirozeným pohybem, tance k ročním obdobím. Procvičování složitějších rytmů bez vázanosti na takt. Vědomí výšky tónu a melodie.		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
		HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

Hudební výchova	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv písní v jednohlase s pevně danou tóninou. Počátek zavádění dvojhlasu (jednoduché kánony). Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu) Písně vázané k tématům hlavního vyučování. Hra na flétnu, přechod na sopránovou zobcovou flétnu vhodně volenými písněmi a cvičeními. Realizace písní v návaznosti na vokální činnosti. Realizace prvního dvojhlasu také v návaznosti na vokální činnosti Hra na rytmické a dle individuálních schopností i jiné melodické nástroje (např. xylofon). Realizace improvizovaných doprovodů k písním. Tance. Procvičování jednoduchých rytmů vázaných na takt a metrum. Prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí pohybu. Poslechové hry (převádění výšky, síly a délky tónu a metra do vědomí) Rozvíjení schopnosti naslouchat, např. pomocí poslechu nacvičených skladeb. Rozpoznávání zvuků jednotlivých hudebních nástrojů. Možnost úvodu do psaní not (houslový klíč).		HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
		HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty
		HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
		HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
		HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
		HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Práce v realizačním týmu		
Žák uvede vystoupení spolužáků v rámci měsíční slavnosti		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	3. ročník	
Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
Žák realizuje hrou na flétnu na základě svých dispozic ve skupině popř. i samostatně jednoduché i složitější kánony Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace		
Žák zpívá ve skupině jeden z hlasů jednoduchého kánonu Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci		

Hudební výchova	4. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Rozvíjení vícehlasu (dle možností žáků složitější kánony, počátky polyfonního zpěvu). Písňe lidové i umělé, návaznost na témata v hlavním vyučování. Péče o hlas. Rozvíjení schopnosti ve hře na zobcovou flétnu (hra v různých tóninách, prstová cvičení na základě vhodně volených písní). Počátky hry na flétnu podle notového zápisu (skladby dle možností žáků) Realizace předeher, meziher a doher (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje). Procvičování složitějších rytmů vázaných na takt.	HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	
	HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	
	HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	
	HV-5-1-05 vytváří jednoduché přede hry, mezi hry a do hry a provádí elementární hudební improvizace	
	HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	4. ročník	
Tance. Prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí poslechu		HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace
Zápis not (houslový klíč), vědomé uchopení délek not a taktu v notovém zápisu, základní taktování, pomlky, repetice. Stupnice C-dur. pohled na notový zápis délky not v souvislosti se zlomky (data - příprava na objektové programování) hraní z not		HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
		I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu
		I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
		I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi

Hudební výchova	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv písní a skladeb v dur a moll. Zpěv písní v návaznosti na témata hlavního vyučování. Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu). Hra na flétnu (podle schopností žáků polyfonní skladby, jednoduché harmonické homofonní skladby). Možnost hry na altovou flétnu dle individuálních schopností. Realizace jednoduchých improvizací. Obrazně pojatá výuka forem (např. písňová forma, rondo atd.). Zvědomování kvality tónů, dynamiky, metra, tempa a jiných výrazových prostředků na základě realizace a poslechu živě realizovaných skladeb. Uchopování intervalů prostřednictvím poslechu (začínáme kvintou a oktávou). Předznamenání (křížky, béčka). Durové stupnice a tóniny – vyvození z lidových písní. Tance.		HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
		HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
		HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
		HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
		HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
		HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace
Nácvik hry z not „podprogram“ jako jednotlivé nástroje, hlasy, kánon		I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
		I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv lidových i umělých písní (jedno- i vícehlas), zejména národních a evropských, balady. Témata písní v návaznosti na hlavní vyučování Hra na sopránovou, případně na altovou flétnu (individuálně je možno i sopraninová, tenorová flétna). Improvizace v rytmu, popř. jednoduché melodie. Jednoduchý zápis melodie (východiskem jsou již nacvičené skladby). Pohybový doprovod znějící hudby pomocí tanečních kroků – může být realizováno v jiných hodinách, např. v hlavním vyučování, eurymii apod. Rozlišení moll a dur tóniny v jednotlivých skladbách a písních. Intervaly - zápis. Basový klíč – zápis not.		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
		HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
		HV-9-1-03 uprav.: provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-04 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě
		HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

Hudební výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Zpěv jedno- a vícehlasých písní, písně cizích zemí, témata písní v návaznosti na hlavní vyučování, balady Přesné zachycení dynamiky a rytmu písně. Hra na flétnu (sopránová, altová, dle možností i tenorová, sopraninová). Hra z listu (dle schopnosti žáků). Vícehlasé skladby. Intervaly a jejich přesné určení (čisté, velké, malé). Mollové stupnice. Životopisy významných skladatelů.		HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
		HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
		HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Práce v realizačním týmu		
Žák v týmu sestaví program měsíční slavnosti a podílí se na moderování		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	7. ročník	
Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce		

Hudební výchova	8. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Péče o mutující hlasy (hlasová hygiena) Jednohlasé a sborové písně, témata písní v návaznosti na hlavní vyučování. Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb na flétny. Rytmická a melodická improvizace na různé nástroje. Rytmické a melodické diktáty. Akordy durové, mollové. Dějiny hudby: životopisy významných hudebních skladatelů, poslech skladeb.	HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	
	HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	
	HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	
	HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	
	HV-9-1-06 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	
	HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	

Hudební výchova	9. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Péče o hlas a jeho rozsah. Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně. Hudební improvizace. Hra na perkusivní nástroje a práce na tempu a dynamice. Opakování hudební teorie z předchozích ročníků, základní harmonické funkce. Poslech hudebních děl. Možná návštěva koncertu či operního představení.	HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	
	HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Hudební výchova	9. ročník	
Biografie hudebních skladatelů. Hledání historických a jiných souvislostí hudby s ostatním uměním. Popis současné hudby a rozhovor o ní na základě vlastních zážitků.		HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
		HV-9-1-05 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
		HV-9-1-06 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období
		HV-9-1-07 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

4.2 Umělecká hodina

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
0	0	0	0	0	1	1	1	1	4
					Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Umělecká hodina
Oblast	Umění a kultura
Charakteristika předmětu	Umělecká hodina vybírá náplň z výtvarné výchovy nebo hudební výchovy podle potřeb třídy. Náplň hodin je upřesněn v tematickém plánu.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Hodinová dotace vychází z oblasti Umění a kultura, výstupy čerpá ze vzdělávacího oboru Hudební výchova nebo Výtvarná výchova.
Integrace předmětů	• Výtvarná výchova • Hudební výchova

4.3 Výtvarná výchova

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Výtvarná výchova
Oblast	Umění a kultura
Charakteristika předmětu	Do výtvarné výchovy zahrnujeme samostatně vyučované hodiny výtvarné výchovy, modelování, kreslení forem i všechny umělecké činnosti, které s dětmi realizujeme v jednotlivých předmětech. V jednotlivých ročnících využíváme specifické techniky odpovídající vývojovému stupni dítěte. Roli uměleckých činností ve výchově a vzdělávání žáků považujeme za velmi důležitou. Uměním rozvíjíme cit (zejména malbou) a později i myšlení dětí (kresba). Výtvarná výchova má své místo ve všech epochách 1. a 2. stupně, když nejprve voskovými bločky, křídami a později i pastelkami zobrazujeme v epochových sešitech různá témata (např. přírodopisná, zeměpisná, dějepisná a nákresy k pokusům z chemie či fyziky) podle návodu učitele. Vycházíme z barevné plochy, nikoli linie. Na 1. stupni se v samostatných hodinách soustředíme na akvarelovou malbu, tzv. „mokrý do mokrého“. Rozvíjíme vnímání harmonie a kvality barev vlastním prožitkem, čímž také prohlubujeme samotný zážitek z vyprávění v epoše. Učitel postup krokuje a doplňuje ukázkou. Od 4. ročníku přidáváme jednoduchou barevnou lineární kresbu související s obsahem epochy. Na 2. stupni začínáme s černobílou kresbou, zaměřujeme se na pozorné vnímání světa, předmětů a jejich zachycení v prostoru, vytváříme objem pomocí stínování a šrafur. Pozorováním docházíme ke správnému ztvárnění perspektivy. V akvarelovém malování přecházíme na lazurování, techniku vrstvením barev.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Oblast umění a kultura, jehož je výtvarná výchova součástí, je vyučována v rámci školního předmětu umění a pohyb jako samostatná hodina výtvarná výchova, modelování nebo kreslení forem. Prolíná se zároveň celým vyučováním, je součástí jiných epoch i dalších samostatných hodin.
Integrace předmětů	Výtvarná výchova
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: na prvním stupni učíme děti pozorovat výsledná díla, od 2. stupně vedeme žáky k pozorování a porovnávání výsledků činnosti a vyvozování závěrů pro zlepšení své práce
	Kompetence k řešení problémů: - od první třídy se zaměřujeme na kvalitu a preciznost provedení úkolu - odvozujeme správné a nesprávné cesty řešení, podporujeme sebehodnocení, nehodnotíme kriticky jednotlivé práce

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Výtvarná výchova
	od 2. stupně vedeme žáky k hledání více řešení konkrétního zadání tak, že necháme třídu diskutovat o shodných a odlišných znacích a způsobu provedení
	Kompetence komunikativní: - od první třídy vedeme žáky k naslouchání odlišných názorů, přesvědčení a vcítění do potřeb ostatních - od druhého stupně vedeme žáky k diskuzi nad hotovými pracemi, podporujeme vhodně a kultivovaně vyjadřované názory (reflexe) - podporujeme žáky ke sdílení vlastních zážitků a postupů tak, aby je mohli využít k porozumění a přesnějšímu ztvárnění zadaného úkolu
	Kompetence sociální a personální: - od první třídy vedeme žáky k naslouchání odlišných názorů, přesvědčení a vcítění do potřeb ostatních - umožňujeme žákům pracovat ve skupině, vedeme žáky k respektování rolí při skupinové činnosti a k vytváření a dodržování pravidel pro společnou práci - tvůrčí činností a vedením k dokončení práce podporujeme samostatný rozvoj a sebedůvěru žáka
	Kompetence občanské: - od paté třídy navštěvujeme výstavy, muzea a kulturní akce - podporujeme žáky ve vytváření pozitivního vztahu k uměleckým dílům, rozvíjíme smysl pro kulturu a tvořivost - vytváříme prostor pro vlastní výstavy a zapojujeme žáky do kulturního dění, umožňujeme vlastní prezentace
	Kompetence pracovní: - dbáme na bezpečné a správné používání pomůcek a materiálu a dodržování pravidel - kultivujeme žáky v estetickém cítění a vztahu k umění - vedeme žáky k vhodnému výběru pomůcek, pořádku při práci a úklidu svého pracovního místa - dbáme na dokončování všech rozpracovaných zadání
	Kompetence digitální: rozvíjíme cit pro esteticky vhodným výběrem barev, sytosti a kompozice

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Výtvarná výchova
	od osmé třídy pracujeme s digitálně uloženým obrazem (např. ročníkové práce, referáty, časopis, webové stránky, videa)

Výtvarná výchova	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Příběhy barev. Úvod do techniky mokré do mokrého Primární barvy: poznávání kvality 1 barvy, v kombinaci 2 barev, poznávání vlastností a vztahů mezi barevnými plochami Sekundární barvy mísením základních barev Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami Mezipředmětové vztahy se všemi předměty hlavního vyučování Seznámení s technikou modelování se včelím voskem, později s hlinou Základní tvar – koule		VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje

Výtvarná výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Cvičení a společná pozorování zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvuky barev Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami Prohlubování techniky mokré do mokrého Modelování se včelím voskem, později s hlinou Rozvíjení elementárních tvarů: koule-elipsoid vytahováním, tlakem, protitlakem		VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Výtvarná výchova	2. ročník	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci		

Výtvarná výchova	3. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Cvičení a společná pozorování zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvuky barev	VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ	
Kresba voskovými pastely provází témata hlavního vyučování, barevné plochy, linie jako hranice mezi sousedními plochami	VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	
Prohlubování techniky mokré do mokrého	VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje	
Rozvíjení elementárních forem, přeměna na jednoduchou asymetrickou formu	VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	
Modelování se včelím voskem, později s hlinou	VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	
Rozvíjení elementárních tvarů: koule-elipsoid vytahováním, tlakem, protitlakem		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
Žák uvede své pracovní místo i třídu do pořádku		
Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)		

Výtvarná výchova	4. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Tvary zvířat vzniklé z barvy. Mytologické náměty. Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy)	VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	
	VV-5-1-02 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Výtvarná výchova	4. ročník	
Úvod do práce s hlinou, poznávání kvality materiálu, modelování koule Zvířata přetvarováním z koule Kreslení forem Křížené a proplétané formy – v souvislosti s vyprávěcími tématy motivy keltských, karolinských a langobardských ornamentálních motivů		VV-5-1-03 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě

Výtvarná výchova	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Témata z říše rostlin a zvířat Vědomější vypracování jemných odstínů a ladění barev V rozhovorech pozorovat rozdíl mezi „náhodným“ výsledkem a vědomým Mytologická a vyprávěcí témata: volně i do sešitu pastelem (podle představy nebo na základě předlohy) Formy z řecké kultury V souvislosti s epochovými tématy modelujeme z koule nebo z elipsoidu formy Tvarování užitečných předmětů (Řecko)		VV-5-1-02 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
Příprava kulís a rekvizit na divadelní představení		VV-5-1-04 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy VV-5-1-05 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace VV-5-1-06 nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Výtvarná výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Výtvarná výchova	6. ročník	
Vznik šedé a černé z primárních a sekundárních barev – témata z přírodopisu a mineralogie Studie stínů možno převádět do barvy. Vrstvený akvarel Volná kresebná cvičení s uhlím k světlotmavému vytvoření plochy, různé druhy šrafury Koule, válec, kužel-jako prostorová tělesa v závislosti na různém dopadu světla Kombinace těles vrhající stíny Témata z přírodopisu a zeměpisu – např. plastické formy pohoří, krystalů, květenství Kreslení forem		VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku

Výtvarná výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Technika vrstvení barev Barevná perspektiva Nauka o světle a stínu Perspektiva středová, „ptačí“, „žabí“ s více úběžníky se zřetelem na rozložení světla a stínu Studie reálných objektů, např. budov, vnitřních prostor Modely těles - koule, jehlan, krychle Témata z přírodopisu, zeměpisu a dějepisu - modelování Kreslení forem		VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku

Výtvarná výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Technika vrstvení barev - prohloubení Studie přírody prováděné v různých technikách Převádění černobílé kompozice na barevnou fantazii a naopak Kresba zátiší, studie zvířat, šrafování Kopie černobílých předloh – studií, rytin		VV-9-1-02 zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Výtvarná výchova	8. ročník	
Počátek nauky o proporcích, zlatý řez jako tajemství kompozice Plastické studie elementů, temperamentů, pohybu a gest lidských postav Kreslení forem		VV-9-1-07 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření
Ročníkové práce		VV-9-1-03 zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
Divadlo - výroba kulís a rekvizit		VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření

Výtvarná výchova	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Studijní kresba Práce s perspektivou a zlatým řezem Samostatnost při volbě techniky Kreslení v plenéru, použití skic k volné kompozici, změny v denní či roční době Grafické techniky Užitá tvorba Hledání charakteristických znaků a rozdílů v prožitku ideálu krásy Vhodné doplnění exkurzí Kreslení forem		VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku VV-9-1-07 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - Vnímání autora mediálních sdělení		
Žák nakreslí obraz vyjadřující jasný názor nebo sdělení s vazbou na učivo dějepisu (např. náborový plakát, motivační leták a pod.) Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu		

4.4 Tělesná výchova

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Tělesná výchova
Oblast	Člověk a zdraví
Charakteristika předmětu	Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Při hodinách se často používají mimo jiné prvky Bothmerovy gymnastiky. Podle dohody s rodiči mohou být zařazovány jednotlivé sporty mimo školu, například lezení na stěně. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Tělesná výchova se prolíná, zejména na prvním stupni, celým vyučováním. Samostatně je vyučován v každém ročníku 2 hodiny týdně.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Tělesná výchova
	Výuka probíhá v tělocvičně, ale může být realizována i na hřišti, v přírodě, v bazénu, na sportovním stadionu, na horách (lyžování), jedna hodina v týdnu může být věnována eurytmii. Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin. O zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy, většinou se jedná o třetí nebo čtvrtý ročník a je možné ji řešit intenzivním týdenním kurzem.
Integrace předmětů	• Tělesná výchova • Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Žáci jsou vedeni k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti. • Žáci jsou vedeni k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit. • Žáci jsou vedeni k sebehodnocení. Kompetence k řešení problémů: • U žáka se rozvíjí schopnost aktivně se podílet na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. • Během vyučování se žák zapojuje do řešení problémových situací a sám si může vyzkoušet řešení: např. vedoucí skupiny, rozhodčí, apod. • Žák je veden k využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci. Kompetence komunikativní: • Žáci jsou vedeni ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. • Žáci se učí obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných. • Podporují se přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami. Kompetence sociální a personální: • Vede k rozvoji sociálních schopností v průběhu všech aktivit.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Tělesná výchova
	• Ve vyučování žáci rozvíjejí schopnost spolupráce ve skupinách a vzájemné pomoci. • Žáci se učí respektovat společně dohodnutá pravidla chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet. • Žáci jsou vedeni k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích. • Žák je veden k získávání základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje. • Žák je veden k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví. • Žáci jsou vedeni k propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
	Kompetence občanské: • Žáci si společně uvědomují nutnost ustanovení pravidel chování. • Žáci se učí respektovat individuální rozdíly druhých lidí. • Žáci jsou vedeni k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám. • Při pobytech v přírodě se žáci učí chovat jako zodpovědné osoby.
	Kompetence pracovní: • Žáci jsou vedeni k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.

Tělesná výchova	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance.		TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	1. ročník	
Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti Jiné sporty po dohodě s rodiči (plavání, hry na sněhu a na ledě a pod.)		
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.		TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
Cvičení		ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení		ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Tělesná výchova	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance.		TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	2. ročník	
Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákaní přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti Jiné sporty po dohodě s rodiči (plavání, hry na sněhu a na ledě a pod.)		
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.	TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	
Cvičení	ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení	ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	

Tělesná výchova	3. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovnosti. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolemi Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance.	TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	3. ročník	
Průpravné úpoly – přetahy Základy gymnastiky – průpravná cvičení Cvičení s načiním: švihadla, míčky a jiné drobné načiní – skákaní přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě Pohybové hry a činnosti Jiné sporty po dohodě s rodiči (hry na sněhu a na ledě a pod.) Plavání – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím.		
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.	TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	
Zařazovat jako prevence korektivní a speciální vyrovnávací cvičení	ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	
Plavecký výcvik - možno realizovat i ve 4. ročníku základní plavecká výuka, hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím.	TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Poznávání lidí		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	3. ročník	
Žák spolupracuje s ostatními při pohybových hrách Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí		

Tělesná výchova	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Přípravná a relaxační cvičení Pohybové hry: honičky s načením a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií Základy gymnastiky: průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení, Akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra Rytmické a kondiční formy cvičení Cvičení se švihadlem, míčem a drobným načením – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích Průpravné úpoly: přetahy a přetlaky Základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním načením Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjena, košíková, přehazovaná, házena, florbal, pálkovaná apod. Možné činnosti po dohodě s rodiči: Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)		TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy TV-5-1-09 změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody		TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	4. ročník	
Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.		TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
Relaxační cvičení		ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
Techniku speciálních cvičení koriguje podle obrazu v zrcadle nebo podle pokynů učitele		ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením
Plavecký výcvik - možno realizovat i ve 3. ročníku základní plavecká výuka, hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím.		TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Tělesná výchova	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Přípravná a relaxační cvičení Pohybové hry: honičky s náčiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií Základy gymnastiky: průpravna cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení, Akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra Rytmické a kondiční formy cvičení Cvičení se švihadlem, míčem a drobným náčiním – rytmicky, s obměnami v lehkých kombinacích		TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	5. ročník	
Průpravné úpoly: přetahy a přetlaky Základy atletiky: rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním náčiním Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjena, košíková, přehazovaná, házena, florbal, pálkovaná apod. Možné činnosti po dohodě s rodiči: Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)	TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	
	TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	
	TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	
	TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	
Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV.	TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	
	TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	
Relaxační cvičení	ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování	
Techniku speciálních cvičení koriguje podle obrazu v zrcadle nebo podle pokynů učitele	ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele	
	ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	
Tréninkový deník k olympijským hrám, denní režim	I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	

Tělesná výchova	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	6. ročník	
Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načením i bez načením, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načením a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmičká cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načením Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koule Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření		TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
		TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
		TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
		TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
		TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
		TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
		TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
		TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
		TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
		TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.		TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
		TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.		TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	6. ročník	
Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek		TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice		
Žák na principu kolektivních sportů nebo skupinových her spolupracuje se spolužáky, uznává přístup fair play Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence		

Tělesná výchova	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Sportovní a pohybové hry. Průpravna, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na		TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	7. ročník	
nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmická cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh kouli Sportovní hry: míčové hry, vybíjená, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.	TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	
	TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	
	TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	
	TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	
	TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	
	TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	
	TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	
	TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	
	TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	
	První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného. Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce Hygiena při TV – hygiena pohybových činnosti a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek	TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
	TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	7. ročník	
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Tělesná výchova	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na náradí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmická cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koule Sportovní hry: míčové hry, vybíjená, přehazovaná, košíková, odbíjená, házená, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké		TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
		TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
		TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
		TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
		TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
		TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
		TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
		TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
		TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
		TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	8. ročník	
dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.	TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	
První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného. Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek	TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	
Speciální preventivní cvičení	ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	
Přípravná a relaxační cvičení	ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	
Informační část hodiny	ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	

Tělesná výchova	9. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Sportovní a pohybové hry. Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně	TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	9. ročník	
zaměřena cvičení. Pohybové hry – s různým zaměřením; s načiním i bez načiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika - akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s načiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně Rytmická cvičení - základy rytmické gymnastiky, cvičení s načiním Kondiční formy cvičení pro dany věk žáků; tance (zvláště pro děvčata) Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možnosti školy Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na draze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koule Sportovní hry: míčové hry, vybíjena, přehazovaná, košíková, odbíjená, házena, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření		TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
		TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
		TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
		TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
		TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
		TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
		TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
		TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
		TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
		TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
	TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	
Možné činnosti dle dohody s rodiči: Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy) Lezecká stěna, vodácké sporty apod.		TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
	První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného. Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Tělesná výchova	9. ročník	
prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, načiní a pomůcek		
Speciální preventivní cvičení		ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
Přípravná a relaxační cvičení		ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Informační část hodiny		ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

4.5 Eurytmie

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Eurytmie
Oblast	Umění a kultura, Člověk a zdraví
Charakteristika předmětu	Eurytmie je původem slovo z řečtiny. Spojuje v sobě dva významy „eu“, tj. krásný (ve smyslu harmonický) a rytmus. Eurytmie je umělecká pohybová výchova, která harmonickým způsobem oslovuje a rozvíjí všechny složky lidské bytosti. Vede k celistvému rozvoji člověka bez ohledu na věk. Je nedílnou součástí výuky a výchovy na všech stupních waldorfské školy. Eurytmie probouzí v žácích schopnost uvědomovat si vnitřní a vnější prostor. Postupným nácvikem vědomého pohybu, který vychází z vnitřního prožitku, se podporuje schopnost nejen ovládat své tělo, ale i spolupracovat s ostatními žáky v budování společného sociálního prostoru. U žáků s handicapem přitom nejde o dokonalost a přesnost pohybu, ale hlavní důraz je kladen na prožitek. Eurytmie bývá charakterizována jako „viditelná řeč“, „viditelný zpěv“, v řadě prvků je to i prostorová dynamická geometrie. Pracuje s jednotlivými prvky řeči (hlásky, slovní druhy, rytmus, rým atd.) a hudby (tóny, intervaly, tónová výška, rytmus, takt apod.), vyjadřuje je gesty a pohybovými prostorovými formami. Hudební i slovní doprovod je vždy živý, nikoli reprodukováný. Pedagogická eurytmie je jedním z nejúčinnějších nástrojů waldorfské pedagogiky. Všechny složky bytosti žáka se umělecky utvářenou aktivitou uvádějí v činnost. Eurytmie tak staví do správného vzájemného poměru intelekt, citění i vůli. Zároveň rozvíjí pohyblivější svět představ, takže dítě potom ve škole lépe chápe učební látku. Eurytmie dává v prožitku konání podněty pro další rozvoj vůle. Vůle, která dnes mladým lidem v životě tolik chybí, se stává nenahraditelnou pro sociální život. Náplň hodin eurytmie je pokud možno co nejtěsněji spjata s děním v ostatním vyučování, zejména s látkou, která je dětem předkládána v rámci tzv. epochového vyučování. Důležitými hledisky k utváření výuky je i věk a stupeň duševního vývoje žáků, roční období, i celková nálada třídy. Učitel vychází z konkrétních individuálních potřeb žáků i celého třídního kolektivu. Aspekt zdravotní

Název předmětu	Eurytmie
	Životní styl mládeže směřující k pasivitě (TV, počítačové hry) vyvažuje eurytmie snahou o vědomou prožitou tělesnou a duševní aktivitu. Dnešní člověk sepětí s přírodou vnímá minimálně a jeho duševní i tělesné zdraví tím trpí. Eurytmie zprostředkovává žákům zážitek zdravého životního rytmu. Jde o hledání harmonie, o vyrovnaní protikladů. Pohyb je vždy střídán zklidněním, zvuk tichem. Mnohá cvičení, kterých využívá pedagogická eurytmie, mají povahu cvičení duševní hygieny. Také se pracuje s cviky posilujícími správné držení těla, cviky na celkové zklidnění nebo naopak povzbuzení. Zlepšuje koncentraci, orientaci v prostoru i v různých situacích, šikovnost, jemnou motoriku, postřeh apod. Oproti tělesné výchově jde ovšem vždy o pohyb oduševnělý, plně prožitý, umělecky utvářený, který propojuje tělesnou a duševní stránku, zatímco tělesná výchova rozvíjí především fyzickou zdatnost. Aspekt umělecký Eurytmie je uměním, v němž se celé lidské tělo stává nástrojem. Žáci tak mají možnost zažít slovesnou i hudební uměleckou formu v celém svém těle. Jde o hlubší zážitek, než pouze smyslový. Žáci se postupně učí naslouchat, ale i aktivně uchopovat slovesná a hudební díla. Prohlubuje se jejich vztah k hudbě, ale i k řeči (zpočátku mateřské, později se mohou používat i cizojazyčné básně). Nejdříve se formou hry učí používat základní prvky hudební (takt, rytmus, melodie – tóny, intervaly atd.) a slovesné (hlásky, rytmus, rým, gramatické prvky atd.). Na druhém stupni se na základě osvojených dovedností buduje schopnost vlastního uměleckého výrazu. Aspekt sociální Eurytmie v žácích vychovává úctu a porozumění pro sebe sama, probouzí cit pro spolupráci v celku a nechává v dětech vyrůstat zážitek samostatné živé bytosti jako plnohodnotné součásti tohoto celku. Probouzí zdravé sebevědomí, z něhož pramení vřelý vztah k sobě i k okolí. V eurytmii se pracuje na vytváření sociálních vztahů procvičováním principiálních vztahových forem (cvičení "Já a Ty", "Hledáme se", "Chceme hledat, poznávat se" apod.). Taková cvičení posilují jedince a zároveň ozdravují a stmelují třídní kolektiv. 1.období Obsah vyučování je postaven na pohádkových motivech a využívá přirozené dětské vlastnosti – nápodoby. Pracuje se s pohádkami ve verších, básněmi pro děti, lidovými písničkami, veršovanými bajkami, s tématem Stvoření světa. Budují se formy jako kruh, čtverec, trojúhelník, lemniskáta. Důležitým úkolem je formou hry děti naučit naslouchat, rozlišovat mezi pohybem a klidem, vštípit jim základní disciplínu. 2.období

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Eurytmie
	Náplní mohou být např. témata z mytologie, zpracovány jsou texty ze starých kultur. Žáci objevují geometrii vlastní postavy – pentagram. Geometrické formy se posunují v prostoru. Prostorové formy jsou nově prováděny frontálně. Přicházejí složitější cvičení obratnosti a koncentrace. 3.období Napomáhá v prohlubování citu pro český jazyk. Náplň tvoří např. hlásková eurytmie – abeceda, dramatické básně, cvičení lidských duševních nálad (smutek, radost, vážnost, veselost). Složitější geometrické formy a hlásková i hudební cvičení vyžadují od žáků větší soustředěnost a spolupráci.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Eurytmie je vyučována na prvním stupni v rámci předmětu Umění a pohyb, někdy jako součást epochových hodin, případně samostatnou cvičnou hodinou. Na druhém stupni bývá většinou samostatná cvičná hodina.
Integrace předmětů	• Hudební výchova • Tělesná výchova

Eurytmie	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie		Uvolněně rozvíjí síly přirozené podoby
Tónová eurytmie		Rozlišuje základní formy v prostoru(kruh, oblé a přímé linie)
		Dokáže uchopit rozličné polarity pohybu
		Vnímavě naslouchá melodii

Eurytmie	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie		Tvořivě rozvíjí fantazii a schopnost pozorování
Tónová eurytmie		Rozlišuje v prostoru dva pravidelné kruhy a vnímá vztahy mezi nimi
		Zvládá jednoduché varianty kroků a skoků
		Rozvíjí jednoduché pohybové formy ve dvojicích
		Zvládá jednoduchá koordinační cvičení
		Vnímavě naslouchá melodii

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Eurytmie	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Samostatněji se orientuje v prostoru
		Zvládá rytmická a koordinační cvičení
		Rozlišuje gesta pro samohlásky
		Rozvíjí schopnost cvičení s měděnou tyčí
		Vnímavě naslouchá a reaguje na melodii

Eurytmie	4. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Tvořivě rozvíjí fantazii při orientaci v prostoru
		Rozlišuje gramatické prvky v textu a reaguje na ně pohybem
		Rozlišuje gesta jednotlivých hlásek
		Dokáže rozlišit hudební rytmy
		Rozvíjí koordinační cvičení s měděnou tyčí
		Rozvíjí zrcadlové formy v pohybu s verši a hudbou

Eurytmie	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Tvořivě rozvíjí pohyb ve složitějších formách v prostoru
		Rozlišuje hlásky v textech z cizích jazyků
		Zvládá cvičení koncentrace a obratnosti
		Rozvíjí vědomé uchopování taktu, rytmu a melodie
		Na hudbu reaguje odpovídajícím způsobem

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Eurytmie	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Zvládá proměny forem v prostoru
		Zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin
		Rozlišuje prostorové uspořádání jednotlivých tónů
		Rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám
		Rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí

Eurytmie	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Zvládá proměny forem v prostoru
		Zvládá koordinační cvičení horních a dolních končetin
		Rozlišuje prostorové uspořádání jednotlivých tónů
		Rozvíjí naslouchání dvojhlasým skladbám
		Rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí

Eurytmie	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Dále rozvíjí složitější proměny forem v prostoru
		Zvládá trojdílný způsob kráčení
		Zvládá pohyby k jednotlivým intervalům
		Dále rozvíjí cvičení obratnosti s měděnou tyčí

Eurytmie	9. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Hlásková eurytmie Tónová eurytmie		Rozvíjí umělecký náhled na pohyb v prostoru
		Tvořivě rozvíjí a v pohybu zapojuje rozličné složky své osobnosti
		Vnímavě zachází s vlastní postavou

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Eurytmie	9. ročník	
		Zvládá cvičení na rozvoj koncentrace, vůle a rychlosti
		Rozvíjí pohyb ve složitějších skupinových formách
		Zvládá samostatně vytvořit jednoduchou formu k básni či hudební skladbě

4.6 Pracovní vyučování

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1	1	1	1	1	2	2	3	3	15
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	

Název předmětu	Pracovní vyučování
Oblast	Člověk a svět práce
Charakteristika předmětu	Na prvním stupni probíhá převážně v prostoru kmenové třídy. Na druhém stupni může být využito odborné pracoviště, například dřevořezná dílna, keramická dílna, dílna pro ruční práce. Vzdělávací obsah pracovního vyučování je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům, tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu. Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Pracovní vyučování je úzce propojeno s uměleckou výchovou, v pracovních činnostech se mnohostranně uplatňují probuzené tvůrčí schopnosti. Vytváření smysluplných a estetických výrobků a prací posiluje vůli a cit, rozvíjí představivost, smysl pro celek i detail, má rozhodující vliv na pracovní inteligenci. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Žáci pracují s keramikou. Žáci pletou a háčkují. Žáci šijí nejprve v ruce, později na šicích strojích, zhotovují si např. i vlastní obuv. V rámci dřevořezby se seznamují s prací se dřevem a ovládání nástrojů. Škola může zařadit práci s mědí (měditepectví) nebo košíkářství. V rámci pěstitelství se žáci seznamují s pěstováním rostlin a zpracováním výsledných výpěstků (např. zavařování). V rámci vaření se žáci učí přípravě základních pokrmů, stolování a hygieně při práci.

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Pracovní vyučování
	Praktická činnost je ve zvýšené míře zastoupena i ve výuce jiných předmětů a umožňuje žákům získat nejen zručnost, ale díky vlastnímu úsilí i představu o ceně lidské práce a úctu k produktům pracovní činnosti. Žáci se seznamují s pracovními činnostmi tak, jak vznikaly v průběhu vývoje společnosti, získávají úctu k úsilí a umu předcházejících generací. Mají pocit sounáležitosti s předcházejícími i budoucími generacemi a učí se porozumět procesům probíhajícím ve světě, v přírodě a společnosti. Stejně jako v ostatních předmětech jsou dané pracovní činnosti cíleným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje zdravý vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnostnímu rozvoji.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	Pracovní vyučování je vyučováno v samostatných hodinách v rámci předmětu Umění a pohyb. Hodinovou dotaci čerpá z oblasti Člověk a svět práce.
Integrace předmětů	• Člověk a svět práce • Informatika
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	Kompetence k učení: • Žáci se učí využívat osvojené poznatky a dovednosti z jiných předmětů (např. matematiky, fyziky, kreslení forem atd.) při praktických činnostech. • Žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování a experimentování. • Žáci jsou vedeni k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k pozitivnímu postoji a hodnotám ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí. • Žáci jsou vedeni, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojená s pracovní činností člověka. Kompetence k řešení problémů: • Žáci jsou vedeni k samostatnému řešení problémů na základě získaných zkušeností a poznatků. • Žáci se učí ověřovat správnost řešení problémů a aplikovat tyto postupy v praktických situacích. • Žáci se učí plánovat si svoji práci a překonávat překážky. Kompetence komunikativní: • Žáci jsou vedeni k hodnocení vlastní práce i práce svých vrstevníků. • Žáci se učí vyjadřovat a formulovat své myšlenky, postoje a pocity. • Žáci se učí pracovat s technickou dokumentací (orientace v pracovních postupech).

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Název předmětu	Pracovní vyučování
	• Žáci se učí spolupracovat s druhými. • Žáci jsou vedeni k zážitku pracovních aktivit jako příležitosti k seberealizaci. • Žáci se učí využívat odborné pojmy z okruhu prováděných prací.
	Kompetence sociální a personální: • Žáci se učí pracovat formou skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině. Je jim přitom poskytován prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání. • Žáci se při pracovních činnostech učí rozvíjet schopnost ovládat své chování. • Žáci jsou vedeni k vzájemné pomoci, ohleduplnosti, úctě a upevňování dobrých mezilidských vztahů. • Prostřednictvím smysluplné práce získávají žáci pocit sebejistoty, sebeúcty a pozitivních představ o sobě i o světě.
	Kompetence občanské: • Žáci jsou vedeni k vzájemnému soužití na základě rovných práv a povinností. • Žáci jsou vedeni k rozvíjení dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích (poskytnutí účinné pomoci). • Žáci jsou vedeni k ochraně zdraví svého i svých spolupracovníků. • Žáci se učí přijímat nové role v pracovních skupinách a podílet se na kvalitě společné práce. • Žáci jsou vedeni k orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce.
	Kompetence pracovní: • Žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce. • Žáci jsou vedeni k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí. • Žáci se učí organizovat a plánovat si svoji práci. • Žáci jsou vedeni k používání vhodných pracovních nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě.

Pracovní vyučování	1. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	1. ročník	
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení na prstech Dle možnosti dětí: Pletení hladce, okrajová oka Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkové výrobky podle vlastního návrhu		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
		ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování přírodních cyklů		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
		ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování
		ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita		
Žák vytváří jednoduché výrobky z přírodnin. Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích		

Pracovní vyučování	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení hladce, okrajová oka Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkové výrobky podle vlastního návrhu		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
		ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování přírodních cyklů		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
		ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování
		ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	2. ročník	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Seberegulace a sebeorganizace		
Žák si osvojí techniku háčkování nebo pletení Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení		

Pracovní vyučování	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.) Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok Jednoduché pletené návrhy a výrobky Základní techniky háčkování Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními Zemědělskými a stavebními postupy Praktické vyzkoušení některých řemesel		ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
stavba modelu obydlí podle vlastního návrhu praktické vyzkoušení stavebních postupů práce s jednoduchými nástroji a nářadím jednoduché postupy opracování dřeva jednoduché výrobky ze dřeva a kůry		ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
zalévání a pěstování pokojových květin pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního pole, sklizně a pečení chleba - zpracování obilí (sklizeň, mlácení, zbavování plev, mletí) seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem		ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sebepoznání a sebepojetí		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	3. ročník	
Žák tvoří vlastní návrhy výrobků a začíná volit vhodné nástroje a pomůcky při výrobě potřebné Sebezpoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah k sobě samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí		

Pracovní vyučování	4. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.)	ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	
Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok	ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	
Jednoduché pletené návrhy a výrobky	ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	
Základní techniky háčkování	ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	
Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		
Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními		
Zemědělskými a stavebními postupy		
Praktické vyzkoušení některých řemesel		
Práce na tkalcovském stavu		
Základy práce s keramickou hlínou		
Drobné nástroje		
Bezpečnost práce		
zalévání a pěstování pokojových květin	ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	
pozorování v procesu získávání potravin ze zemědělských plodin – na příkladu obdělávání vlastního	ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	
pole, sklizně a pečení chleba - zpracování obilí (sklizeň, mlácení, zbavování plev, mletí)	ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	
seznámení se se základními zemědělskými plodinami a jejich vegetačním cyklem	ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	
bezpečnost práce a první pomoc		
praktické vyzkoušení stavebních postupů	ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebníci jednoduchou montáž a demontáž	
práce s jednoduchými nástroji a nářadím	ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	
jednoduché postupy opracování dřeva	ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	
jednoduché výrobky ze dřeva a kůry		
	ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	4. ročník	
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy		ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
		ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
		ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Pracovní vyučování	5. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Výrobky z papíru a přírodnin (ovčí rouno, příze, vosk, hlína apod.)		ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
Pletení hladce, okrajová oka, přidávání a ubírání ok		ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
Jednoduché pletené návrhy a výrobky		ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
Základní techniky háčkování		ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Jednoduché háčkované výrobky podle vlastního návrhu		I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
Seznámení se s tradičními řemesly, tradičními		I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
Zemědělskými a stavebními postupy		
Praktické vyzkoušení některých řemesel		
Práce na tkalcovském stavu		
Základy práce s keramickou hlinou		
Drobné nástroje		
Bezpečnost práce		
Symbolický zápis pracovního postupu - křížkové vyšívání, pletení		
Ověří si při ruční práci, že neudělal chybu, vyšívání, háčkování, pletení		
zalévání a pěstování pokojových květin		ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
pozorování přírody - vegetační cyklus rostlin		ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
bezpečnost práce a první pomoc		ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
		ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
		ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	5. ročník	
praktické vyzkoušení stavebních postupů práce s jednoduchými nástroji a nářadím jednoduché postupy opracování dřeva jednoduché výrobky ze dřeva a kůry bezpečnost práce a první pomoc možná práce se stavebnicí dle plánu (Kapla, Merkur)		ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
		ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
		I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
seznámení se s základy stolování příprava jednoduchých pokrmů spolupráce při přípravě slavností školy nakoupí a uvaří podle receptu		ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně
		ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
		ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
		ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
		I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu

Pracovní vyučování	6. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Organizace práce Práce podle pracovního nákresu Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti Vlastnosti dřeva jako pracovního materiálu Druhy dřev Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva Seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů Jednoduché pracovní postupy a operace-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva Praktické seznámení s tradičními řemesly využívajícími dřevo, kov, proutí Jednoduché pracovní postupy a typy pletení z proutí Šití uměleckých a praktických výrobků Práce se stříhem		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	6. ročník	
Vycpávání Šití konkrétního výrobku		

Pracovní vyučování	7. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
Organizace práce		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
Práce podle pracovního nákresu		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
Prohlubování pracovních postupů a operací-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva		
Práce s keramickou hlinou		
Práce s nástroji		
Prohlubování pracovních postupů		
Základy umělecké práce		
Užitné předměty		
Ruční šití		

Pracovní vyučování	8. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
trh práce		ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
podnikání		ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
možnosti vzdělávání		ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
volba profesní orientace		ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce
zaměstnání		
ročníková práce		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	8. ročník	
Příprava pokrmů a nápojů podle receptu Tvorba vlastního receptu Seznámení se se zásadami zdravé výživy, zásady hygieny, stolování, první pomoci Úklid po stolování		ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
		ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
		ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
		ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
		ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni
Organizace práce Práce podle pracovního nákresu Práce u dílenského stolu-možnosti upnutí výrobku, bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti Seznámení se s historií vzniku pracovních nástrojů Prohlubování pracovních postupů a operací-sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva Práce se stříhem Seznámení se s výrobou oděvů, ušití konkrétního výrobku Šití na šicím stroji-strojové šití		ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
		ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
		ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
		ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování - založení permakulturního kompostu, výživa rostlin, osivo pěstování rostlin v místnosti nebo na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.), pletí použití nástrojů (motyka, rýč, hrábě, kosa, srp) zpracování vypěstovaných plodin (nakládání zelí, zavařování) péče o drobná domácí zvířata bezpečnost při práci ,první pomoc		ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
		ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
		ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
		ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
		ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty
Průřezová témata, přesahy, souvislosti		
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy		
Žák se po přípravě pokrmu podílí na společném úklidu, samostaně organizuje práci		

Waldorfská základní škola a střední škola Dobromysl z.ú.

Pracovní vyučování	8. ročník	
Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)		

Pracovní vyučování	9. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
trh práce podnikání možnosti vzdělávání volba profesní orientace zaměstnání ročníková práce	ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	
	ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	
	ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	
	ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	
Organizace práce Práce podle pracovního nákresu Práce u dílenského stolu Bezpečnost, hygiena a pořádek na pracovišti Vlastnosti kovu jako pracovního materiálu Druhy kovů Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro zpracování kovu Práce s kovotepeckými nástroji Jednoduchý výrobek z kovu (za studena) Tvorba komplexního výrobku z materiálu dle volby vyučujícího (dřevo, hlína, kov, kámen, papír, látka) Žakovský projekt od samostatného návrhu k prezentaci hotového výrobku Umělecká tvorba s keramickou hlínou Samostatná práce	ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	
	ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí	
	ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	
	ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku	
	ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	